

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ
ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Nr. 29 (165)

Anul VII
19 Iulie 1958

FĂRĂ ȘOVĂIRE.
(Citiți reportajul în
pag. 4-5-6).

Fotografie de
S. STEINER

Biblioteca Cent
Regională
București

Noi palate, grădini

„...Ca la Eforie“

de Cicerone THEODORESCU

Fotografii de A. LOVINESCU

Sînt cum nu se poate mai explicabile semnele apărute pînă acum — și acestea, cum se știe, sînt numai pietrele de hotar — în ce privește modificarea concepției de viață a oamenilor, acolo unde puterea muncitorilor și a țărănilor așează o bază economică nouă.

Acest adevăr este încă o dată ilustrat, în mod convingător, în urma colectivizării integrale a regiunii Constanța, prin modul cum se realizează și sînt puternic împinse înaintea condițiilor propășirii rapide și înfloririi multilaterale a întregului nostru litoral.

Am tras de curînd o raită prin Eforie, fără să apuc măcar un sfert de oră de plajă: într-attit m-au uluit și m-au reținut la tot pasul alte surprize. Pe faleză. Pe șoseaua paralelă cu ea. Prin oraș.

M-am minunat. M-am minunat, cum va face tot cetățeanul care va vizita Eforia de astăzi. Aerul mării e mai pur ca oricînd anul acesta, de cînd, nevăzut și modest, uriașul subpămîntean de 7 metri — canalul colector — ia prizoniere, cu pompele lui, și duce într-o captivitate ermetică, toate scursorile și miasele altădată în floare; noul restaurant gigantic lasă în urmă toate cazinourile cunoscute pînă acum pe litoral; vile noi au apărut ca din pămînt de-a lungul falezei, între „Marea Neagră” și Casinou; dar mai ales te surprind enormele blocuri care se uită din spatele vilelor, peste ele, spre mare, cu ferestrele albastre ca niște ochi ce se deprind să vadă mereu mai departe.

Blocuri frumoase, dar și rentabile. O.N.T.-ului i se deschide aci un larg cîmp de activitate. Regiunea întregă — cu nenumăratele vestigii ale vechimii, ce vor trebui și ele puse în curînd în valoare — are acum puțința să găzduiască în condiții optime un mult mai mare număr de oaspeți din alte țări, devenind un puternic punct de atracție și un adevărat centru turistic internațional.

Digurile noi, create la Eforie ca și la Vasile Roaită, nu numai că sporesc plaja, dar oferă de asemenea toate posibilitățile de a se constitui aci puncte de acostare, debarcadere pentru ambarcațiunile ce vor deservi transporturile pe apă de la Constanța și Mamaia, în viitorul apropiat.

O dată cu aceste mărturii direct îmbătătoare ale muncii care înfrumusează viața omului, ale frumuseții care construiește alte perspective

viitorului său, sînt cu totul firești și schimbările calitative pe care începe să le înregistreze actualmente mentalitatea locuitorilor Dobrogei.

Am întîlnit acolo și am stat de vorbă cu unul dintre ei. Se numește Urdaș Gavrilă. Un vechi docher din vremea plempotenței „cerealștilor”, vîtașilor și cozilor lor de topor — dar totodată și vremea pionieratului eroic al docherilor de azi și al clasei muncitoare în genere.

— Dumneata, acum în 1958, te uiți cu plăcere la brfurile mari de piatră care consolidează malurile Eforiei. Eu îmi aduc aminte, era în 1908, cînd tot brațele noastre au durat cel dintîi chei de piatră: în port, la Constanța, cu cincizeci de ani în urmă... E o distanță? Este. Mă uit și eu cu drag la uriașele blocuri noi pe care, numai de anul trecut pînă astăzi, puterea populară le-a ridicat la Eforie, pentru a trimite la odihnă pe oamenii muncii de la noi și din țările prietene. Dar mi-aduc aminte și de vremea cînd se strîngeau, în condiții grele — cîte 5, cîte 10, cîte 20 de bani, de la muncitori — „fonduri” pentru ajutorarea celor exploatați, înfometaji și trimiși, nu la odihnă, ci la „închisoare”...

Docherul Urdaș Gavrilă a intrat în muncă de la vîrsta de 13 ani. Astăzi are 67. Pe chipul încă tîndr, îi strălucește o lumină înțeleaptă, un zîmbet încrezător și ager: triumful unei credințe.

Îi privesc părul cum unduie alb-albăstrui, ca spuma mării pe un fîrm brăzdat și stîncos. Și îmi vin deodată în minte chipurile altor docheri, sau poate simpli pescari, întîlniți cu ani în urmă la Soci, la Ialta, la Nissa, care — spunîndu-le pe unde am mai fost — îmi răspundeau cu o invariabilă și suavă mîndrie: „E frumos la Moscova; dar ca la Soci nu-i nicăieri mai frumos”. „E frumos la Leningrad; dar ca la Ialta...” „E frumos la Paris; dar ca la Nissa...”

Parafrazîndu-i, mi se pare că am putea zice de acum înainte și noi — și nu numai noi, dar și oaspeții noștri de peste hotare: „E frumos la noi; dar nicăieri... ca la Eforie”.

Frumusețea urbanisticii maritime a Eforiei nu este însă o frumusețe obișnuită sau o frumusețe în sine. Ea se leagă adînc emoționant de frumusețea morală a luptei oamenilor de felul docherului Urdaș Gavrilă.

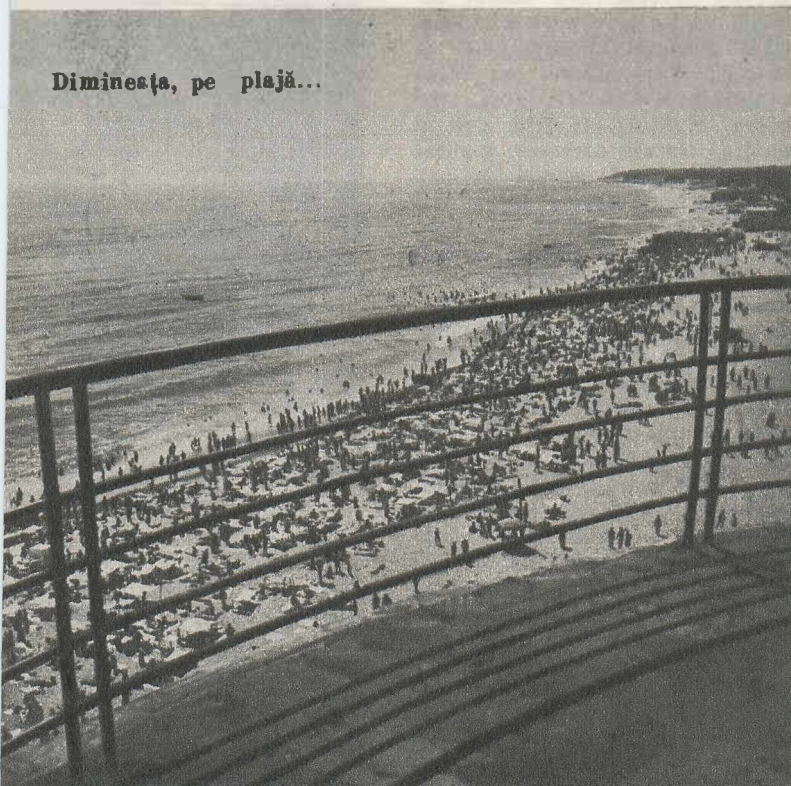
— Să mai vii pe la noi — mi-a spus el la plecare. Să te duc eu și în port la Constanța, acolo unde am făcut primul chei de piatră, acolo unde am făcut începutul, cu răposaii tovarășii mei Constantin Bulboacă, Niculae Rusu, Tudorică Micu, sau cu „vaporenii” mei Aurel Ștefănescu și Radu Marin, care mai trăiesc. Eforia de azi e o parte din frumusețea la care a ajuns țara noastră. Portul nostru este o parte din greul de la care am început-o. Dacă-ți place să zici „ca la Eforie...”, să mergi cu mine și în port, tovarășe scriitor. Să-ți arăt, acolo, obîrșile.

Eforie 1958: noapte nocturnă.

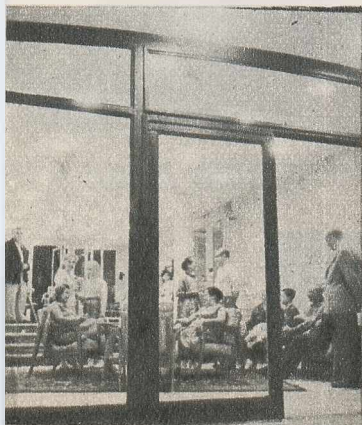
i bucurii...

Dimineața, pe plajă...

Apă o dimineață însorită, petrecută pe plajă, seara, într-unul din holuri...

"Frumos e litoralul românesc!" — ne mărturisește oaspetele ceh Karel Salagarda.

Arhitecții au scris recent o mare... simfonie. O simfonie a liniilor și a unghiurilor, creată în ritm viace, din beton, din marmură, din sticlă. Numai așa, s-a putut naște „peste noapte”, pe țărmul mării, un fermecător colț de rai pămîntesc — prețios omagiu adus constructorilor socializmului. Așa s-a transformat vechea și mica Eforie într-o grațioasă și ultramodernă stațiune maritimă.

Creată pentru reconfortarea și sănătatea oamenilor muncii, noua Eforie a devenit, numai în opt luni, o încântătoare-surpriză. În aceste zile, în fața ochilor primilor oaspeți veniți aici la odihnă a scintilat un oraș strălucitor, scaldat în lumina orbitoare a soarelui maritim — un oraș născut parod, la fel ca frumoasa și mitologică Afrodita, din spuma albă a mării.

Am văzut oameni proaspăt sosiți la gară — unii încă cu valiza în mână — rămași pe loc, cuprinși de beția frumoasă a soarelui. Anul trecut, pe aceste locuri văzuseră cu totul altceva. Și iată acum o serie de monumentale clădiri, create pentru ei, hoteluri ale O.N.T.-ului pentru oaspeți străini, bulevarde largi, parcuri, milioane de flori.

Am văzut și oaspeți străini. Coborau din mașină, tot atât de uimiți, cu o curioasă și încântătoare întrebare pe buze: „Coasta de Azur?”

talelor Civile. Îl frământa dilema: Blankville, sau Blanktown? Obsedatul era Aristide Blank — proprietarul unei mari bănci, care luase în exploatare pe nimica toată stațiunea. Vremurile noi i-au „rezolvat” însă dilema... Eforia a devenit bunul poporului, scutindu-l pe financiar de problema nomenclaturii...

★

Astăzi Eforia, complet înnoită, vă primește zimbînd. Cu plaja ei fermecătoare, cu parcurile ei, cu florile ei, cu micile și marile ei vile. Să facem, deci, o scurtă plimbare prin noul oraș. Să pornim. Nu simțem însă singuri. Ni s-au alăturat cîțiva noi prieteni — oameni ai muncii veniți la odihnă. Sînt cinci la număr. De fapt toți s-au cunoscut aici, s-au împrietenit aici; locuiesc în aceeași vilă, mîncîncă la aceeași masă, îi mîngie soarele pe toți cinci în același colț de plajă; seara, toți cinci dansează în același local sau pe aceeași terasă. S-au înțeles; nu se vor despărți nici un moment. Primul, Ilie Sferlic, e șef de echipă la fabrica de lacuri și uleiuri din București. Îi place să le spună celorlalți: „Abia acum descopăr cît e de frumoasă țara mea!” Al doilea, Nestor Andronic, construiește tractoare în Orașul Stalin. A venit pentru prima dată la Eforie și spune glumind: „În cinstea mea s-a petrecut „minunea”! Al treilea, Karl Dubotzki, e maistru-miner în Valea Jiului și director al unei școli de minierit din Vulcan. Vine de doi ani la Eforie, dar acum n-a mai recunoscut stațiunea. „Jos pălăria, pentru ce s-a pregătit aici!” — ne spune el, cu satisfacție și încântare. Al patrulea, Gheorghe Gridan, meșter în fabricarea poșetelor din vinilin la fabrica „București”, a „pătît” mai rău decît precedentul: deși de șase ani vine în același loc, de data asta, pur și simplu s-a... rătăcit. Aceeași soartă era s-o albă și al cincilea prieten, Dumitru Greblă, venit de la uzinele „Steagul Roșu” din Orașul

★

În anul cînd domnea puterea banului, colțul acesta de litoral era locul de desfășurare al milionarilor. Într-un sfert de veac, pe nisipul acestei fermecătoare plaje n-a călcat nici un muncitor (deci, desigur, pentru a trudi la construirea vilelor și a hotelurilor).

În jurul ruletei și în cele câteva vile se adunau exploataorii, cavalerii ai industriei și oameni fără grijă. Ba nu! Unul dintre ei avea o grijă: nu știa cum să boteze această mică stațiune maritimă, înființată cîndva de Eforia Spi-

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-D. 110

...Iată-i pe cei cinci prieteni (despre care vorbim în reportaj) la o mică joacă... în mare. Cei cinci li s-a alăturat încă un tovarăș...

Exteriorul marelui restaurant — un palat din sticlă și beton.

Stalin. Și el, deși își petrece concediul aici pentru a șasea oară, anul acesta n-a mai recunoscut locurile pe unde a stat vara trecută.

Acum iată-i braț la braț, dînd o raită prin noua Eforie. Faleza nu mai e cea de anul trecut. Sînt trei faleză — trei bulevarde — trei terase suspendate, care serpuiesc paralel, la niveluri diferite, de-a lungul țărmului. În dreapta, marea; în stînga, mici și cochete vile — bijuterii arhitectonice în linii drepte și moderne, înscrise ca pe o salbă de-a lungul litoralului. Parcă s-au întrecut aici toți arhitecții din lume, să creeze tot ce e mai gingaș în arta de a construi. În al doilea plan, mari blocuri — case de odihnă și hoteluri ale O.N.T.-Carpați, vaste complexe alimentare etc. În hoteluri, oamenii muncii se întîlnesc cu tovarășii și prietenii din alte țări. Ne iese în cale un oaspete ceh: Karel Salaguarda, funcționar la Camera de Comerț din Praga. „Am auzit despre frumusețile litoralului românesc, dar n-am bănuț că e chiar așa!” — ne spune el. Grupului i se alătură încă un ceh: Iosif Zatek din Valni. E un cultivator de hamei — hamei din care se fabrică faimoasa bere Pilsen. Zatek e tot atît de încîntat ca și funcționarul din Praga. Se plînge de un singur lucru: concediul pe litoralul mării e prea scurt. Iată-l și pe dr. Stefan Zimani din Budapesta. Cei de la O.N.T. tocmai îl sărbătoreau: aflaseră că în ziua aceea medicul maghiar împlinea 47 de ani. Dr. St. Zimani e deosebit de încîntat de ospitalitatea românească.

...În seara aceasta n-o să mergem nici la uriașul teatru în aer liber, nici

la cinematograful mare cînt un stadion și nici la concertele sau spectacolele organizate de C.C.S.; seara o petrecem în marele restaurant. El e marca revelație, și pentru noi, și pentru dv., care n-ați vizitat încă noua Eforie. Clădirea în care petrecem o seară de muzică și de dans e pur și simplu un uriaș „palat de cristal” (80% sticlă, 20% beton). Din exterior: o feerie realizată noaptea cu fosforescentul neon. O feerie pe care marinarii o zăresc din larg, de la zecide mile distanță de țărm. În interior: două ultraelegante restaurante cu o capacitate de 1.200 de locuri, cu săli de dans și de lectură, cu bucătărie electrică, cu fabrică proprie de gheață, cu laboratoare și silozuri frigorifice proprii.

Fiindcă pe unii dintre prietenii mei așteaptă zorile cu miraculoasele lor raze ultraviolete, iar pe alții, dimineața cu minunatul nămol din lacul legendarului Tekir, vizita nocturnă nu poate depăși miezul nopții. Să mergem deci la culcare, în frumoasele încăperi care ne găzduiesc în aceste neuitate zile de concediu...

...V-am povestit numai pe jumătate. În întregime, această simfonie arhitectonică, concretizată într-un minunat colț de odihnă pentru oamenii muncii, n-ar putea fi cîntată decît în versuri. Și cine ar putea face acest lucru, decît poezii? Mai ales că muzelor le plac și florile! O dată cu acest oraș nou au răsărit și 25 de hectare de trandafiri, de petunii și de crini roșii.

F. URSEANU

FĂRĂ JOVĂIRI

Reportaj de I. PURCARU

Fotografii de S. STEIL

Inelele din păr și privirea luminoasă strecurată printre genele altădată lungi (acum arse de flacără) nu-i creionează nici pe departe portretul. Nimeni n-ar bănuși ce se ascunde îndărătul lor. Ți se pare că-i un tînăr obișnuit. De l-ai întîlni pe stradă sau la cinema, sau poate în tribuna vreunui stadion, memoria i-ar acorda — indiferentă — doar clipa.

Chipul lui adevărat este altul...

Nici în albumul vieții n-o să-i găsești imagini care să alunge banalul. Anii se rînduiesc simpli, cumiți; din toamna lui 1934 și pînă-n toamna lui 1957, nimic nu înfioară caligrafia ordonată de pe filele zilelor. Cîți ca el n-au aceeași poveste? S-a născut într-un sat de prin părțile Ploeștilor. Părinții lui argăteau la moșieri. Vara, cîmpul era verde și soarele strălucitor. Iarna, cînd bătea crivățul, era frig, urît și pustiu. Un sat oarecare, plantat pe culmea unei măguri, cu orizontul atît de mare și totuși atît de mic; aici a trăit 15 ani. Vara la coasă, iarna la pădure, primăvara și toamna petrecînd cu ochii duși (dar fără visuri mai aprinse, ca la alții de vîrstă lui) zborul spre apus și răsărit al cocorilor. În 1949 s-a înscris la școala medie tehnică de petrol din Ploești. A absolvit-o în 1953, cu note multumitoare. Cîțiva ani a lucrat apoi prin schelele Prahovei, tăcut, neobservat, accesoriu viu și conștiincios al sondelor înalte și subțiri, ca niște vagi triunghiuri negre, retezate la vîrf. În toamna lui 1957 a fost mutat la Craiova, la noile zăcăminte de gaz metan (eveniment ce nu i-a colorat obrazul cu entuziasm, dar nici cu regrete) și albumul vieții lui s-a îmbogățit cu o filă în care s-a schimbat numai decorul, nu și caligrafia simplă, ordonată, linia-

ra. Aceasta e viața prietenului nostru...

Totul s-a întîmplat într-o noapte.

Atunci — și numai pentru teva ore — a țîșnit prin aperișă plată adevăratul său chip, a vărata sa fire. Viața i-a deschis perspectivă nouă. Și în suflul lui a fulgerat deodată eroul.

Avea 23 de ani. Și fusese născut din lipsă de cadre, brigadier pe cîteva sonde.

În timpul forajului, împreună cu matrușul sondor Ion Pantazi.

Da, trebuie să mult sînge rece ca să te lași trage de cîrligul marelui pînă în vîntul turlei.

brădărierul Radu A. Ion, eroul întâmplărilor descrise în reportaj.

Fusese o zi oarecare. După-
iază plouase. Prietenul nostru
ncise din greu. Hainele atră-
pe el grele ca plumbul, și
case milul pe sub cămașă și-n
me, rămăsese pe palme, sub
ghii. Cu miini ca astea, nici
și vine să-ți ștergi fața de su-
re... Ploaia a conținut în a-
rg. În câmpia cu verdele me-
colic, ca un abur, al asfințitului
ovit și apos, doar sondele—noi-
onde — sclipeau și duduiau pu-

ernic, stringind în ele toată viața
în jur; sclipitoare și puternice,
ăreau mirifice coloane de legen-
ă, legătura câmpiei cu cerul...
rivindu-le, pe fața prietenului
ostru nu s-a clintit nici un
ușchi. Le-a privit doar o clipă,
poi s-a îndreptat cu pași greoi
pre barăci. Nu se gîndea la

nimic. Avea o singură dorință:
să se spele și să doarmă. Să
doarmă adînc.

Fusese o zi oarecare. O zi de
muncă, la fel ca multe altele.

S-a trîntit pe pat cu un oftat
de ușurare. După cîteva clipe, res-
pira egal, regulat.

★

În miez de noapte, cîmpia fre-
măta monoton. Luminile sonde-
lor pictau fulgi albi, nemișcați,
între cerul tăcut și pămîntul răs-
colit de vuietul înfundat al stre-
delor de oțel. Aproape, orașul
dormea... Și deodată izbucni in-
cendiul.

O ciupercă de foc țîșni spre cer,
pînă la 20-30 metri deasupra unei
sonde de explorare, lăîndu-și
peste cîmp, peste oameni, înspăi-
mîntătoarea corolă de pulbere
roșie. Cerul tot se aprinse ; pă-
mîntul se umplu de vuiete tari.
Alarmă! Stratul de metan pe
care îl căutau erupsesse năpraz-
nic și nepreyăzut, de la numai
200 de metri adîncime. Și se aprin-
sesse. Orbit de incendiu, înnebunit
de zgomote, de dogoare, de groa-
ză, omul de pe podul sondei îm-
brățișă ca pe o ființă vie prăjina
de foraj — tot ce-i mai rămăsese
pe lume — și se lăsă să alunece
pe ea cu toată viteza. O clipă de
întîrziere i-ar fi fost fatală.

Sonda rămăsese singură...

Un balaur din gura căruia țîș-
neau sute de șerpi de foc. Și-n
jurul șerpilor de foc alunecau,
nevăzuți, șerpi de dogoare: aerul
cald de sute de grade. Cîmpia, și
cerul, și noaptea erau toate o rană.
Apoi începură să se audă strigăte,
huruitul mașinilor de pompieri
(orașul se trezise de la prima scîin-
teie) și sute de oameni se repeziră,
cu găleți, cu furtunuri, cu lopeți,
să stăvilească alunecarea nimi-
citoare, spre sondele vecine, a
limbilor de foc. Sonda de explo-
rare rămînea mai departe singură.
Atunci apără prietenul nostru.

Era încă buimac de somn. Stă-
tu o clipă, încremenit, în fața
flăcărilor. Împrejurul lui, oame-
nii treceau în goană, abia zăriți
prin noapte și fum; se auzeau stri-
găte, huruit de mașini... În clipa
următoare, se trezi.

Nimeni nu-și amintește cum
s-a întîmplat.

Nimeni nu-și amintește cum a
ajuns acolo.

Cîteva minute mai tîrziu, l-au
văzut apărînd și dispărînd, cite
o clipă, sub mantia stacojiu-flu-
turătoare a monstrului.

Cînd își îmbrăcase costumul de
azbest?

Cînd își pusese casca?

Și ce voia?

Au înțeles îndată. Strigătele
au murit pe buze. Tînărul briga-
dier voia să salveze tot ce mai
putea salva din instalațiile son-
dei și, pentru asta, trebuia să de-
monteze sute și sute de șuruburi,
încet, răbdător, calm, printre șer-
pii îngrozitori ai focului și dogoa-
rei. Oamenii s-au privit înmăr-
muriți, pe urmă au privit înmăr-
muriți într-acolo. Lumina incen-
diului releva pînă la evidență cele
mai mici amănunte. Iată-l la o
jumătate de pas de flăcări. Dar
răsuflarea șerpilor îl pleznește
peste obraz, brusc, fierbînte, bru-
tal. Se clatină. Își ferește ochii
cu palma, ca un orb, și cu mina
liberă bijbîie după șuruburi. A
desfăcut unul... Încă unul... Cît
a trecut? Un veac? O clipă? Furtu-
nurile pompierilor îl ațintesc cu
trombe de apă, reci (spatele i-a
înghețat), dar căldura sufocantă

De vorbă cu cei din înaltul sondei

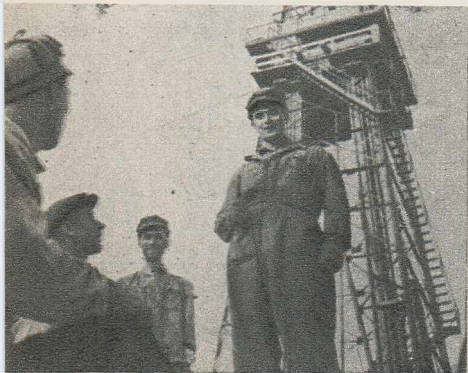
din fața lui n-o poate nimeni și nimic stăvili. A mai scos un șurub... Și încă unul... Flacăra crește; pământul bubuie ca la o vinzolare a munților din adânc; și gazul a smuls o piesă metalică, zvrind-o în sus ca pe o pietricică; și piesa cade, izbindu-i greu marginea căștii. Se clatină de câteva ori, bate aerul cu brațele ca un înecat, dar în ultima clipă se înclăstează cu mîinile de un alt șurub.

Ceasul de abanos al nopții bătea rar, dureros de rar; pe cîmpia scrumită clipele se tirau de plumb. Dacă mulțimii încremenite i s-a părut o veșnicie răstimpul pînă la înflorirea zilei, ce-o fi simțit oare tînărul care l-a măsurat în căldura de iad, în truda de iad, cu fiecare fibră a trupului arzîndu-i ca o rană vie? Iată-l, apărînd și dispărînd iarăși sub manta monstrului...

Prietenul nostru a muncit așa douăsprezece ore (da, nu-i greșit, douăsprezece ore!) și, în afară de scheletul sondei, care fusese pierdut din primele minute ale incendiului, a salvat toată instalația. Adică multe sute de mii de lei.

★

S-a trezit din somn a doua zi către seară și a sărit ca ars: dumnezeule, cît întirziase de la lucru! Prietenii l-au obligat să se culce la loc.

Radu A. Ion: un tînăr frumos, curajos, muncitor, prietenos și modest. Un adevărat erou de poveste. Dar un erou ale cărui fapte îndrăznețe s-au petrecut aievea.

Pe sondă.

Mihu DRAGOMIR

E încă timp

*E încă timp să ne privim în față
Și moartea s-o-ncuiem în beznă ei.
Putem chiar miine scrie o prefață
S-o cînte-ndrăgostiții pe alei.*

*De vrei pămîntu-n nori să se resfire
Și iadu-ntors să-l năpustești pe cer,
Tu singur soartei tale-i dai citire
Și-ți scrii sentința de pirjol și ger.*

*De focul tău să-ți fie casă arsă;
Nu arsă, viscolită-n dans de foc.
Chiar mina ta, spre tine-acum întoarsă,
Va fi al morții tale prooroc.*

*Un fum, în locul celei prea iubite.
Neputincios, să fumegi ca și ea.
Zbucnindu-ți trimbe negre din orbite
Să te prelingi ca ploaia pe șosea.*

*Copilul să ți-l legene obuze
Prin cerul plin de-atomicul polen.
Și neam de neamul tău s-aveți pe buze
Sărutul lipicios de hidrogen.*

*Vei da, pe-un gît de aer, lăzi de galbeni.
Dar scrum vor fi și galbenii în lăzi.
Prin aeru-ngroșat, viscos și galben,
Va trece Descompunerea-n parăzi.*

*Ai adăpost, dar fieru-i ca de ceară,
Betonu-i firav ca și frunza-n plopi.
Eu știu și cine va veni să-ți ceară
O socoteală, oriunde-ai să te-ngropi.*

*Topit și lins orașul de explozii
Va face loc deșertelor preerii
Să vezi venindu-ți moartea, ca irozii,
Și tu să pieri-nainte de-a pieri.*

*Pămîntul de sub tălpi în hău să-ți jugă
Să n-ai în preajmă nici un pai măcar,
Și inima din piept să ți se scurgă
Ca o băltoacă de ulei murdar.*

*Și putred dintr-o dată, ca un ulcer,
Nici oiermii să nu poți să-i mai hrănești.
Sfîrșitu-acesta pentru tine nu-l cer,
Dar tu, dorindu-mi-l, ți-l pregătești.*

*De vrei pămîntu-n nori să se resfire
Și iadu-ntors să-l năpustești pe cer,
Tu singur soartei tale-i dai citire
Și-ți scrii sentința de pirjol și ger.*

*E încă timp să ne privim în față
Și moartea s-o-ncuiem în beznă ei.
Putem chiar miine scrie o prefață
S-o cînte-ndrăgostiții pe alei...*

*E încă timp, e încă timp și miine
De glasul viitorului s-ascuți.
Eu pot pieri, ai mei tot vor rămîne!
Ai mei sint mulți. Și tari, și calmi, și mulți!*

Ioan HOREA

Solie

*Incendii și explozii mai mistuie și curmă
Departă, zarea lumii și fața ei de lut,
Și tot îmi vin în minte mereu și lasă urmă
Atîtea lungi convoaie de morți care-au trecut.*

*Mi-e liniștită ziua și albă și înaltă
Și nu pot să mi-o-nchipui rostogolită-n fum
Cu floarea de pe stîncă și floarea de pe baltă
Și holda de pe cîmpuri și praful de pe drum.*

*Desfășurat mi-i gîndul, și forma lui fugară
O știu ciopli în piatră ș-o știu turna-n oțel
Și string în el lumina crescută peste țară
Să dau o altă vîrstă luminilor din el.*

*Mi-e luminată noaptea de lună și de stele
Și nu mi-o-nchipui strînsă-n ciupercile de foc
Cu ceasurile lumii, cu visurile mele,
Cu vîntul ce foșnește ușor din loc în loc.*

*Smulg inima din locul ținut atîta vreme
Și mi-o zidesc în zidul acestei noi cetăți
Prin timpuri lungi de pace să cînte și să cheme
Pe meșterii din zboruri căzuți în alte dăți.*

*Această zi fecundă și albă și înaltă
Nu pot să mi-o inchipui amestecată-n fum
Cu șesuri de bucate și-orașe laolaltă,
Cu macii ei din holde aprinși pe lingă drum.*

*Dau bunurilor țării incredințate mie
O formă nouă-n ceasuri de luptă și de crez.
Prezentul mă trimite prin lumen lui, solie,
Incredințat că-l apăr și-l veghez.*

— Spune-mi — l-a întrebat într-un tîrziu cineva — nu ți-a fost frică?

— Ba da.

— Atunci, de ce ai făcut-o?

A dat din umeri. Nu știa? Cel mult nu știa s-o explice. Dar lucrurile se explicau prin tot ce se întimplase cu viața lui în ultimii ani — în anii aceștia aparent atît de obișnuiți; tot ce învățase de la muncitori, de la comuniști, din ziare, din educația pe care i-o dăduse organizația de U.T.M. îl făcuse conștient de un lucru: că sonda aceea e a lui!

★

Au trecut zilele. Prietenul nostru, brigadierul Radu A. Ion

Cu Anghel Rătescu, șeful secției, și cu sondașul Petre I. Florea, înainte de începerea lucrului.

(căci așa îl cheamă), muncește mai departe la sondele din vecinătatea Craiovei. Se scoală la 6 și muncește tăcut, conștiincios, ca înfrățit cu sondele întele și negre. Lună de lună, brigada lui își depășește planul cu aceleași 10-12 procente. Nici o imagine care să alunge obișnuitul. Nimic nu înfioară caligrafia ordonată a filelor din album. Are-n ochi aceleași albastru luminos și calm, de acuarelă; doar genele îi sint pirjolite puțin.

Toți o știu însă: chipul lui adevărat este altul; și viața lui — viața lui adevărată, viața lui pasionată — e alta. Ele au fulgerat într-o împrejurare deosebită, cînd eroul nostru a trăit, numai în douăsprezece ore, mai frumos și mai plin decît pot trăi o sută de oameni obișnuiți, într-o sută de vieți...

Kentucky - S.U.A. : la ordinea zilei discriminările rasiale; sînt mobilizați deopotrivă huliștii rasiști și membrii ai gărzilor naționale. Deviza lor : gata ori-cînd de linșaj. Argumentele lor : revolvele. Ideologia lor : ura împotriva negrilor. În-drăznește cineva să-l contrazică? Cit ai zice „Jim Crow”, argumentele sînt scoase din tocu-rile de piele.

În aceste documen-te despre supremație, al căror stil nu poate fi atribuit decît cim-panzeului, și încă celui de vîrstă ne-matură, negrul e de-scris îndeobște ca un „animal lenes, hoț și las”. La protestele in-telectualilor negri, autoritățile statului cu pricina au răspuns că acest program edu-cativ pentru armoni-oasa dezvoltare spi-rituală a tinerilor

universitari americani nu li se pare cîtuși de puțin nelalocul lui și că, la urma urmei, nu pot fi făcute legi împotriva-i. Legile nu rezolvă problema. Negrii trebuie să mes-tece răbdare și să fumeze îngăduință. Vor primi în continuare lovituri peste gură.

În schimb, în statul Louisiana — anunță ziarul „Washington Post” — s-a votat o lege după care profesorii din școlile care admit elevi de culoare pot fi concediați, indiferent de gradul de calificare, vechime, merite. În statele din sud, după faimosul incident de la Little Rock, au fost votate încă 148 de legi noi privitoare la menținerea segregăției rasiale în școli. Evident însă, negrii n-au de ce să-și piardă răbdarea și îngăduința, întrucît numai legile nu vor rezolva nici-odată această problemă. Nu e vorba doar decît de 148 de noi lovituri peste gură, la începutul celui de-al 91-lea an al problemei.

În ziua de 1 mai a anului în care ne aflăm, senatorul republican Clifford P. Case a fost încununat de electorii săi negri că de la 1 ianuarie și pînă la acea dată se înregistrase al 45-lea atentat împotriva negrilor din sud. O cantitate importantă de dinamită, așezată noaptea la temelia unei școli pentru negri din statul Florida, a făcut-o să sară în zori, în aer. Senatorul a adresat o scrisoare publică procurorului suprem al țării, în care-i cere să întreprindă cercetări asupra tuturor atentatelor, săvîrșite de obicei cu explozibile în stare pură sau sub formă de bombe. Se pare însă că, atunci cînd se exercită împotriva negrilor, aceste mărunte distracții nu sînt încadrate în legi anume ale statului în cauză. Cel mai bun remediu rămîne tot răbdarea de a sta pe... dinamită.

În asemenea caz, nu mai poți fi lovit nici măcar peste gură, fiindcă nimeni n-o mai poate găsi.

În schimb, senatorul K. Sammon din Georgia a făcut să treacă

prin Adunarea Legislativă o lege după care eprubetele cu sînge de transfuzie vor trebui etichetate și împărțite riguros pe rasele colorate, după cum urmează: „sîngele rasei albe”, „sîngele rasei negre”, „sîngele rasei mongole”. Încălcarea acestei legi sub orice formă e denumită „crimă” și se pedepsește conform normelor penale.

Lista unor asemenea „avantaje”, care pot fi achiziționate foarte ieftin, cu răbdare și îngăduință, poate fi foarte mult prelungită. În statul Alabama, orice district electoral în care alegătorii negri sînt în majoritate poate fi desființat. Printr-o lege — care, evident, nu rezolvă problema. În Texas, căsătoriile între albi și negri sînt considerate drept criminale și urmărite conform legii.

60 de ostași americani din a 10-a divizie de infanterie ce urmează să plece din Germania vestică în patrie (fiind înlocuită cu alte două divizii) au cerut fie să rămînă în țară străină, fie să li se dea alte domiciliu sau sedii de serviciu, întrucît, avînd soții de alte culori, de îndată ce vor ieși pe poarta caselor, a cazarmilor sau a fortului Benning, vor fi înșfăcați de șerifi. Toți acești ostași își dau seama că legea în chestie nu rezolvă nimic și de aceea au și solicitat îngăduința de a nu mai face cunoștință cu ea la fața locului.

În Virginia, ofițerii de poliție care ar putea fi bănuți de favorizarea unui cetățean negru ori de lipsă de intransigență în aplicarea segregăției rasiale își pierd dreptul la pensie. E lege. Trebuie înțeleasă cu răbdare.

Dacă Tribunalului Federal i-ar trece prin cap să urmărească cîte zeci de noi bariere se opun, în statele sudice, celei mai firave încercări de integrare rasială preconizată de organul central al puterii, i-ar trebui cîteva ceasuri să se îngrozească de-a binelea. Dar dacă în mod constituțional ar porni să le cerceteze, i-ar trebui cîteva zeci de ani numai pentru examinarea lor obișnuită.

Această elocvență statistică de realități și previziuni, aparținînd bine informatei reviste „U.S. News and World Report”, constituie, fără îndoială, prin ea însăși, un îndemn la răbdare.

În compensația răbdării negre, se oferă deocamdată tutun american. Din cînd în cînd, fumătorii negri sînt rugați să-și scoată pipele din gură și să primească peste ea cu îngăduință cîteva noi lovituri.

Nu e acesta un bun program de perspectivă? Unii albi din America socot că da. Dar alți albi și foarte mulți negri socot că nu. Nenumărați locuitori albi, galbeni, negri ai pămîntului socot de asemenea că nu, cu toate că America nu pregetă să le predea cursuri de uz extern de democrație, libertate rasială, legislație iluministă, în flagrantă contradicție cu seminariile aplicative de la ea de acasă.

De aceea, atunci cînd negrii americani spun „vom continua lupta pentru egalitate în drepturi cu albi”, ei știu că sînt pe lume sute de milioane de conștiințe care le dau dreptate și că lupta e cel puțin de 90 de ori mai bună decît răbdarea de a nu aștepta nimic și decît îngăduința de a ține stilul marxilarele.

RĂBDARE NEAGRĂ

— Schiță de studiu asupra legislației îngăduinței de a fi lovit peste gură —

de Valentin SILVESTRU

Strălucesc fețele albe de pe mese, strălucesc fețele negre ale mesenilor. Strălucesc paharele de cristal și strălucesc focurile policandrelor frînte în vinul limpede. Un om cu ochii strălucitori a ridicat cupa și peste toate cele șapte linii lungi de convivi a trecut murmurînd un indemn la tăcere.

— Salut această conferință — spune cel ce toastează. Îi urez succes.

Aplauze.

— Dumneavoastră v-ați intrunit cu un țel just: egalitate între negri și albi.

Ovații repetate.

— Dar pentru obținerea egalității efective, cereți legi noi, anume.

Aclamații îndelungi.

— Din păcate, domnilor, numai legile nu vor rezolva niciodată această problemă. Ceea ce vă trebuie acum e răbdarea. Trebuie să aveți răbdare și îngăduință, căci numai astfel ne vom putea atinge țelul împreună.

Cîteva posomorîte bătăi din palme. Cîteva șoapte nedumerite. Vorbitorul alb a rostit cuvinte negre...

Căci ne aflăm la dejunul oferit de conferința națională a fruntașilor de culoare, într-un hotel din Washington, iar cel ce a tostat este președintele Statelor Unite ale Americii.

După dejun oamenii albi au plecat. Oamenii negri au rămas să dezbată mai departe problemele pe care le tot dezbat de nouăzeci de ani.

— Cu tot indemnul președintelui la răbdare — a spus fruntașul negru Charles Loeb — noi trebuie să continuăm lupta pentru dobîndirea egalității în drepturi cu albi.

— Răbdare am avut 90 de ani — a declarat alt fruntaș negru, Roy Wilkins. Și ce-am obținut în toți acești 90 de ani? Ei bine, în toți acești 90 de ani, tot ceea ce am reușit să obținem, cu răbdare și îngăduință, au fost repetate și puternice lovituri peste gură.

— Iar în timp ce noi purtăm povara răbdării și a îngăduinței — a adăugat un alt fruntaș negru — acordarea de drepturi negrilor progresează cu pași de melc.

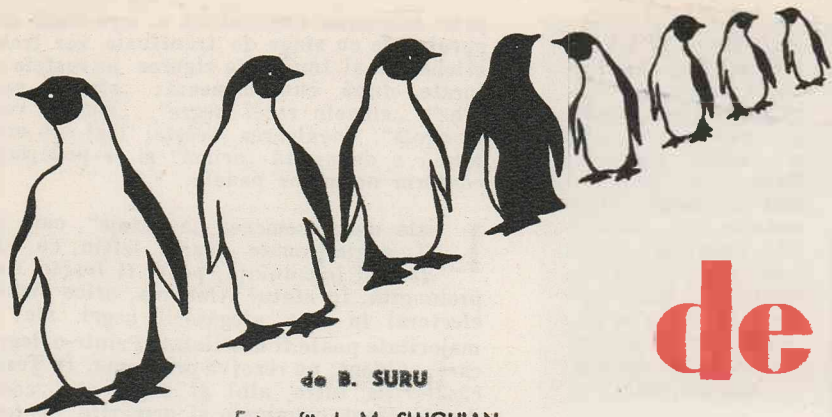
Drept care, conferința a adoptat un raport vehement și răspicat, cerînd pentru cel puțin a 90-a oară să se facă dreptate uneia din cele mai urgisite minorități naționale din toate țările lumii: negrilor din Statele Unite ale Americii.

Într-adevăr, numai legile nu vor rezolva niciodată această problemă. În multe din cele 49 de state legile sînt de altminteri în așa fel întocmite, încît să împiedice rezolvarea problemei.

În școlile superioare din statul Mississippi — informează „New York Herald Tribune” — a început mai demult o campanie de „îndoctrinare a supremației albe” prin cărți, conferințe, cursuri tipărite.

Little Rock în zilele cînd școlile frecventate de copiii negri erau luate cu asalt de către rasiști. De ochii lumii, poliția federală simula atunci împotrivirea față de rasiști. Acum — după ce judecătorul local, Harry Lemley, a hotărît să se suspende integrarea rasială la liceul central al orașului pe timp de doi ani și jumătate — a căzut și ultima perdea de fum, lăsînd să se vadă în toată hidoșenia sa ura de rasă ca politică de stat.

de B. SURU

Fotografii de M. SLUGHIAN

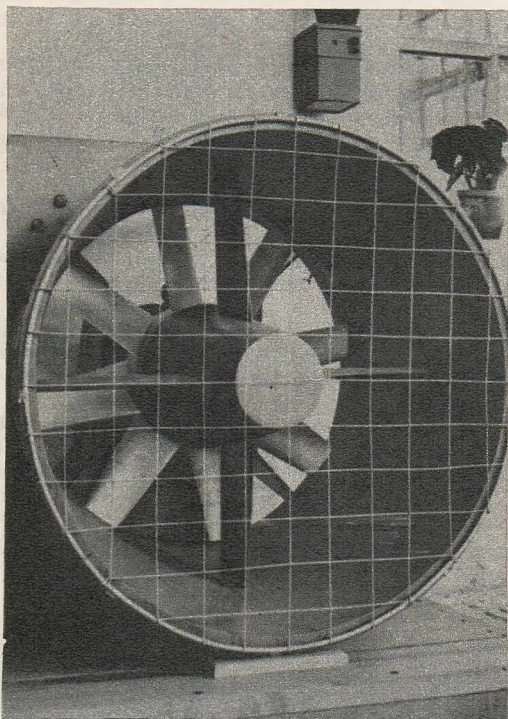
PINGUINII de pe...Someș

Titul de mai sus e în stare să provoace o mică încurcătură, dat fiind că Someșul nu curge printre ghețurile Antarcticii și n-are nici o legătură cu insula care a contribuit la faima literară a lui Anatole France. Ba chiar nici cu faimosul „Pinguin-mambo“.

Sînt deci dator să vă scot din încurcătură. Aflați, prin urmare, că pinguini există totuși și pe malul Someșului — chiar la Cluj — numai că... exemplarele autohtone se deosebesc de faimoasele păsări acvatice de pe cel de-al șaselea continent. Și deosebirea-i cam mare: pinguinul de pe Someș nu-i din „pene, carne și oase“, ci... din fier și alamă, iar prin vine nu-i curge sînge, ca nostimei păsări, ci pur și simplu... amoniac. De la pasărea polară a împrumutat doar... numele. „Pinguin“ este astăzi denumirea, cunoscută peste mări și țări, a agregatelor românești de produs frig sau de fabricat gheață (pentru uz industrial sau gospodăresc), construite în serie de uzinele „Tehnofrig“ din Cluj.

...Primul „Pinguin“ românesc s-a născut în 1953. Agregatul putea furniza atunci 2.500 kcalorii frig pe oră. Cîte instalații de produs frig credeți că s-au fabricat pînă în 1957?

Unul dintre constructorii agregatului românesc, inginerul Jenei Dezideriu, ne dă răspunsul în ...kcalorii, deși e vorba de frig: 3.500.000 kcalorii pot fi furnizate, în fiecare oră, de către toate instalațiile fabricate de uzinele „Tehnofrig“ în ultimii patru ani. Și, ca să înțeleagă toată lumea: „caloriile“ acestea sînt în stare să furnizeze zilnic 350.000 kilograme gheață. Pare puțin. E totuși mult pentru o singură uzină, mai ales pentru una care abia a făcut primii pași într-un domeniu exclusiv stăpînit, în anii antebelici, de cîteva mari întreprinderi din străinătate. Dar saltul cel mare în producție, „Tehnofrigul“ îl realizează acum, în 1958. Pînă la sfîrșitul acestui an se vor fabrica atîtea instalații de produs frig, încît ele vor putea furniza în fiecare oră 4.600.000 kcalorii, care vor da zilnic 460.000 kilograme gheață. Deci, în anul în curs, producția va depăși volumul activității primilor patru ani.

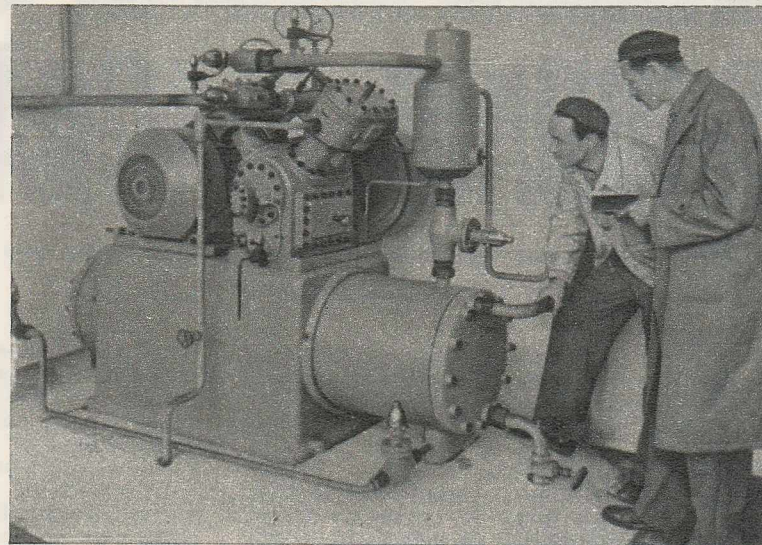

Am vizitat uzinele „Tehnofrig“ în perioada cînd se construiau puternicele compresoare cu amoniac, care pot furniza 200.000 de kcal/h (capacitatea de producție: 20.000 kg gheață în 8 ore) și, în același timp, mașini care produc un frig de minus 25 de grade. De la micul „Pinguin“, care putea răci doar un frigider de restaurant, la „Pinguinul“ de azi, care poate aproviziona cu gheață un cartier întreg, saltul e mare și merită a fi relevat.

Constructorii romîni de compresoare au găsit tehnologia cea mai bună pentru fabricarea în serie nu numai a agregatelor frigorifice. Aceiași constructori, unii dintre ei laureați ai

Cum și ventilatorul produce scăderea temperaturii, meșterii de la „Tehnofrig“ construiesc și astfel de aparate.

„Pinguinii“ așteaptă să-și ia... „zborul“ din depozitul fabricii.

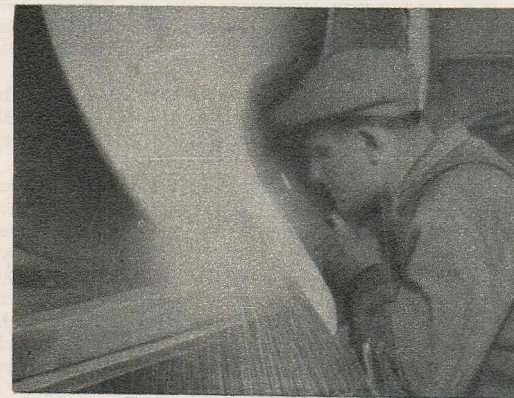

Așa arată „pinguinul“ gata să provoace un frig mai abitir ca la... pol.

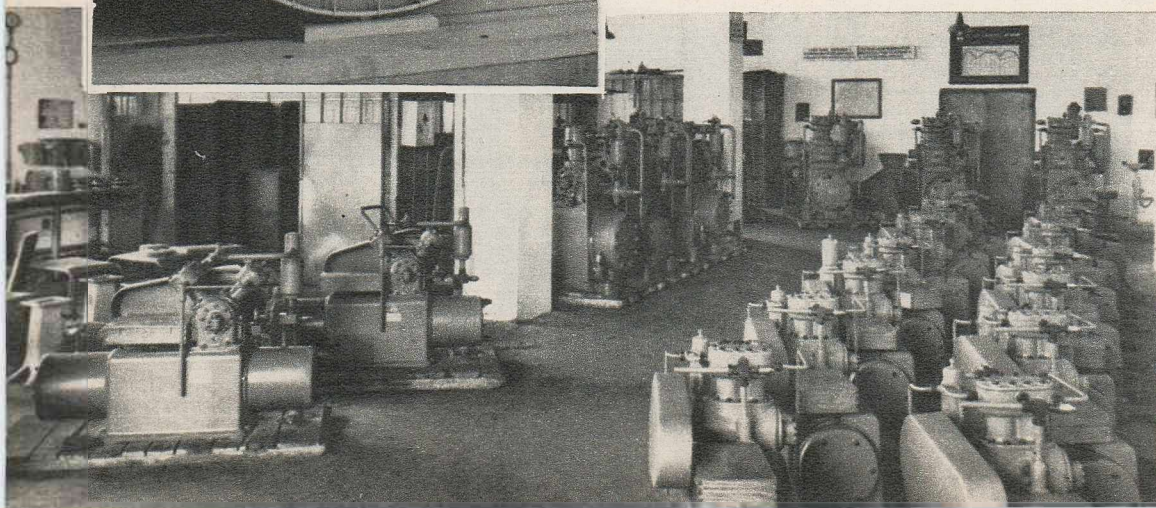
Premiului de Stat, fabrică azi și cele mai complicate mașini necesare industriei alimentare. Se construiesc aici instalații a căror exclusivitate în fabricare aparține unor țări cu veche tradiție în industria constructoare de mașini. E vorba de malaxoare, separatoare de lapte, prese de vin, tancuri izoterme, van de smîntînit laptele, mașini de spălat auto mat bidoanele, iar ca o ultimă realizare, mașini de zdrobit strugurii, pentru producere vinului de cea mai bună calitate.

Instalațiile și agregatele frigorifice tip „Pinguin“ rămîn însă pe primul plan.

Vizita în uzină și discuțiile cu constructorii mi-au furnizat o informație îmbucurătoare „Pinguinii“ de pe malul Someșului au trezi un viu interes și peste hotare. Prezența acestor agregate românești la ultimele tîrguri și expo-

Construcția necesită foc și căldură. Drept „recompensă“ aparatul va da frig și gheață.

ziții internaționale a atras atenția străinătății, iar publicitatea și ofertele ce ni se fac confirmă buna lor calitate.

„Grațios și demn, în fracul său negru cu plas-tronul alb, micul și exoticul pinguin este marca de fabrică a uzinelor „Tehnofrig“ din Cluj“. Acestea sînt cuvintele care însoțesc prezentarea peste hotare a agregatelor românești producătoare de frig. Și sub această emblemă a pinguinului, înregistrată pentru exclusivitate mondială la Bruxelles, instalațiile noastre frigorifice stau azi alături de embleme vechi și cu tradiție.

ACTUALITATI CULTURALE

REFLECTĂ OARE PLASTICA NOASTRĂ SENȚA ZILELOR DE AZI?

— NE RĂSPUNDE PICTORUL AL. CIUCURENCU, SECRETAR
AL UNIUNII ARTIȘTILOR PLASTICI DIN R.P.R. —

Discuția cu maestrul Ciucurencu a pornit de la ultimele expoziții personale ale artiștilor plastici bucureșteni. După ce am ascultat cu interes păreri ale pictorului despre câteva din ele, întreb: — *Constată că și dvs., maestre, simțiți nemulțumiri de unele lucrări din aceste expoziții. Cum explicați că unii dintre pictorii noștri tineri — și nu numai dintre cei tineri — au început în ultima vreme să promoveze o artă cu forme exprimate ciudate, deformând desenul, ignorând în cuprinderea lor viața însăși și multiplele fațete ale zilelor noastre?*

— E drept că așa este și e chiar dureros fenomenul. Avem, desigur, numeroase lucrări bune, pe care, pe frontul realizărilor plastice. De pildă, în unele două expoziții interregionale, caracterizate printr-un mare număr de tineri artiști expozanți, s-au prezentat destule lucrări bune și compoziții tematice multe chiar decât în trecut. E clar că aceste expoziții au constituit un pas înainte din punct de vedere al măiestriei, al diferențierii și creșterii calității tratării artistice. O serie de artiști ca Nedel, Codiță, Eugen Popa, Brădeanu, Piliuță și alții s-au manifestat ca talente interesante și promișoare. Din nefericire însă, multe teme au fost tratate formal, alte lucrări „strălucesc” prin lipsa conținutului și o serie de artiști au apărut — prin lucrările lor — ca și cum ar fi fost ruși complet viața. Să analizăm puțin cum s-a ajuns ca mai mulți artiști în expozițiile individuale, o serie de artiști să prezinte astfel. În primii ani după eliberare, artiștii plastici, cu buna intenție de a oglindi viața și de a se făura la noi și de către noi, dar necunoscând încă suficient esența fenomenelor în mijlocul cărora trăiau, au păcătit prin un schematicism în deosebit și realizare; pe acesta numai cu eforturi mari am reușit să-l învingem, căutând fiecare în el și totuși la un loc să îmbogățim arta prin forme expresive variate. Tendința noastră de a ne debarasa de schematicism și șablon l-a făcut însă pe unii artiști de bună credință să considere încercările lor laborator drept scopul final al creației. Aceștia au îngustat astfel într-atât universul, încât s-au izolat de problemele timpului nostru, s-au izolat de cei patru pereți ai atelierului lor. Ei au con-

siderat că, pictând numai peisajul ce-l vedeau pe propria fereastră sau cele trei mere și o vază de pe propria lor masă, dar căutând forme personale de exprimare, „îmbogățesc” arta. Și din lipsa noastră de fermitate și de îndrumare dată la timp, unii dintre artiștii noștri au pierdut contactul cu realitatea și, în loc ca în lucrările lor să exprime un mesaj, să reflecte esența marilor transformări ale epocii noastre, au început să facă o pictură fără conținut, gratuită și cu o formă de exprimare confuză — desigur, urmând a confuziilor lor ideologice. Aici a mai intervenit și comoditatea unora, căci, firește, e mai ușor să pictezi niște fructe alături de câteva obiecte pe o masă strălucitoare, decât să cunoști omul nou, să-l surprinzi în procesul de muncă sau în preocupările lui zilnice, să-i adrețezi fizionomia morală. Și dacă mai intervine și teama în fața greutății de a rezolva artistic aceste probleme dificile, vezi unde se ajunge...

— *Nu credeți că pictorii aceștia au pierdut contactul nu numai cu viața însăși, dar chiar și cu publicul lor? Căci văd în expoziții mai mult peisaje și naturi moarte, vizitatorii expozițiilor au început să se îndoaie ca acești artiști le pot oferi o artă a timpului nostru...*

— Și asta este o chestiune esențială. Noi trebuie întotdeauna să ne punem întrebarea: pentru cine pictăm? Nu avem nevoie în pictura noastră actuală de niște exerciții pentru găsirea unor armonii cromatice interesante și originale, ci de interpretarea plastică a fenomenelor care preocupă pe omul de azi, adică, într-un cuvânt, ne trebuie o artă pentru popor. Aceasta nu înseamnă însă că exercițiile cromatice nu trebuie duse mai departe, în atelier, până la desăvârșire, deoarece culoarea trebuie să servească ideea. Ea permite, în aceeași măsură ca și linia, redarea expresivității. Dar trebuie găsite mijloacele de exprimare prin culoare, mijloace corespunzătoare timpului nostru, adecvate conținutului.

— *Din cele ce spuneți, rezultă că manifestările nesăduștoase în plastica noastră din ultima vreme se datoresc, în primul rând, unor grave confuzii ideologice. Dar cum explicați faptul că, existând totuși o Uniune a Artiștilor Plastici și o critică plastică, nu s-au combătut la timp aceste confuzii?*

— Am mai spus că s-a făcut simțită din partea noastră o lipsă de fermitate în îndrumarea ideologică.

Este drept că nici critica nu a fost la înălțime, nu s-a arătat destul de combativă și principială, ba aș spune chiar că uneori nu numai că a tolerat, dar a și încurajat o serie de manifestări cu totul străine de realismul socialist. Este tot atât de adevărat însă că, lăsând la o parte unele greutăți de ordin organizatoric, noi am greșit nepreocupându-ne de ceea ce expun artiștii în expozițiile individuale. Înțelegeți, în manifestările colective lucrul e mai simplu, căci acolo se analizează amănunțit fiecare operă în parte. În cele individuale, însă, ne-am încrezut prea mult în talentul și orientarea expozanților, fără a examina în prealabil lucrările în vederea unei judicioase selecționări a lor. Trebuie să recunoștem că aici noi am greșit profund, considerându-ne ca o uniune strict profesională, mulțumindu-ne să le punem artiștilor săli la dispoziție și rezumându-ne la examinarea cataloagelor prezentate de aceștia. Ne-am lăsat înșelați de unele titluri ale tablourilor, al căror conținut și mod de exprimare nu aveau ceteodată nimic comun cu titlul respectiv și mai puțin cu arta corespunzătoare exigențelor crescute ale publicului nostru. În concluzie, nu se poate spune că nu am observat fenomenul, dar ne-am mulțumit să-l înregistrăm fără a lua măsurile necesare la timp. Iată cum s-a ajuns că unii artiști de o incontestabilă valoare, dovedind multă personalitate, de la care mai așteptăm încă mult, au ajuns să prezinte lucrări în care li se putea admira meșteșugul, dar în care vedeam preocupări dezlegate de viața noastră de astăzi. Mă gândesc de pildă la Sorin Ionescu, la Mimi Șaraga-Maxy, C. Piliuță, Ion Nicodim, Vilma Badian, Eugen Crăciun și alții. Nu e păcat de toate aceste eforturi înșelătoare? Nu puteau ei, cu resursele certe de care dispun, să ridice nivelul artei noastre plastice la înălțimea pe care aceasta o merită, ca să constituie un aport la efortul colectiv de înnoire a vremurilor noastre? Cred că e preferabil, pe viitor, să organizăm mai puține expoziții decât să oferim săliile prezentării unor lucrări inactuale, atemporale, formaliste etc. Iar educarea ideologică și politică a artiștilor, prin toate mijloacele posibile, va constitui obiectivul nostru numărul unu.

C. NEAGU

PREMIERE

Pe două din scenele Capitalei au avut loc de curând premierele a două valoroase spectacole: Teatrul Municipal a prezentat, în regia Mariettei Sadova, celebra piesă a lui Cehov „Livada cu vișini” (foto 1), iar Teatrul „C. Nottara”, spumoasa comedie sovietică „În căutarea bucuriei” de V. Rozov (foto 2).

OPINII...PE SCURT

„Jurnalul Annei Frank” pe scenă Teatrul Tineretului

Anna Frank și-a făcut din nou auzit glasul pe o scenă bucureșteană. Tâșnind impetuos din paginile jurnalului ei de zi și trecând chiar peste viziunea celor doi scriitori americani — Goodrich și Hackett — care au dramatizat jurnalul, imprimind eroilor o notă de pasivitate fatalistă, de nefiresc, de vagă înțelegere a cumplitului adevăr istoric — glasul acestei fetițe de 13 ani continuă să spună, la aproape un deceniu și jumătate de la moartea ei într-unul din lagărele fasciste, „...în pofida tuturor, cred puternic că oamenii sînt, în fond, buni... că această lume a sălbătăciei se va sfîrși...”

Acest lucru l-a scris o fată a cărei copilărie a fost înăbușată între zăbrelele peretelui al unui pod din Amsterdam; al unui pod în care două familii de evrei s-au ascuns de naziști, neputînd, de-a lungul a peste doi ani, să evadeze vreo clipă din această clăustură, să soarbă aer proaspăt, să vadă cerul, să rostească în timpul zilei vreun cuvînt cu voce tare, sau să se miște în voie, ani în care se stîngeau, încet, de spaimă și de foame. Tortura aceasta de neînchipuit, săvîrșită indirect — dar cu atât mai diabolic — de naziști, nu a reușit să altereze vibrația și vitalitatea sufletului acestei copilărie, în alte condiții, ar fi luptat poate eroic, pentru ca „această lume a sălbătăciei să se sfîrșească”. Insuși jurnalul de zi al Annei, ca și căutările, nedumeririle amare și rezistența acestui suflet proaspăt și efervescent sînt, într-un fel, protestul ei activ împotriva fascismului, care a săvîrșit cele mai atroce crime cunoscute de istoria

omenirii și cărula anumite cercuri occidentale încearcă să-i semene astăzi, oficial, un nou act de naștere.

Montarea „Jurnalului Annei Frank” pe scena Teatrului Tineretului (după ce anterior fusese jucată și de Teatrul Evreesc de Stat) este, de aceea, un act contemporan plin de răspundere și semnificații: să nu uităm ce înseamnă fascismul, să nu-i uităm ororile, să nu uităm cu ce jertfe imense a putut fi el înfrînt, să nu uităm mai ales că a lupta împotriva celor ce vor să-l revînie înseamnă, pentru noi, a lupta pasionat pentru construcția socialistă a țării noastre. Rezonanțele actuale ale acestei piese sînt deci eficiente în măsura în care spectatorul pleacă nu numai zguduît de tragismul destinului personajelor, ci înalțat în activitatea-i cotidiană de cetățean al patriei noastre libere.

Poate și datorită acestei intenții, realizatorii „Jurnalului Annei Frank” pe scena Tineretului (regizorii germani Rolf Bütner și Helfried Schöbel de la Teatrul Tinerii Generații din Dresda, invitați la noi în cadrul unui binevenit schimb de experiență) s-au ferit să dăruiască spectacolului atmosfera apăsătoare, grea, sufocantă, pe care jurnalul o transmite, atenuînd tragismul situațiilor, al stărilor sufletești ale eroilor. Concluzia în acest sens e aceea că scenă în care ritualul unei tradiții religioase — sărbătoarea de Hanuca — e metamorfozat într-un moment de forță și împotrivire activă, melodia căpătînd sonoritatea diră a unui cîntec de rezistență: scena e cutunată în întuneric și lumina se concen-

trează stăruitor asupra grupului de oameni claustrați, care cîntă, strînși unul lîngă altul, cu frunțile înalțate și iluminate, cu privirile întînd spre un viitor desferecat de coșmarul spăimei, un viitor al demnității umane. Din nefericire, intenția regizorală a căpătat, în spectacol, o notă puțin grandilocventă, care taie autenticitatea scenei, raportată mai ales la fizionomia morală a personajelor, prezentate, pînă atunci, ca inactive.

Regizorii germani au condus talentatul colectiv al Tineretului pe linia de care vorbeam — aceea a tonificării spectacolului — prin permanentul prim-plan al Annei Frank. Actori de prestanță, ca Marcel Gîngulescu, Eugenia Zaharia, Agnia Bogoslava, H. Polizu, au acceptat să-și pună în surdina personajele, să le reducă la dimensiuni sufletești și scenice care să permită Annei să evolueze în fața noastră — vie, tumultuoasă, dezinvoltă, pasionată — de la fetiță, la adolescentă (și cit farmec înduioșător are mica poveste de dragoste dintre Anna și Peter), de la nedumerire la certitudinea urci și necesitatea de a se împotrivi sălbătăciei fasciste. Anna Frank are, pe scena Tineretului, robustețea psihică a Lilianei Ticău, care convine admirabil eroinei (mai ales în ce privește mișcarea interioară a Annei) și care se transmite sălii, înflorează, convinge.

Drama familiilor Frank și Van Dan capătă proporțiile și semnificația dramei tuturor victimelor fascismului. Și prin aceasta, îndemnul la vigilență și acțiune e mai pregnant.

Sanda FAUR

In seara aceasta merge la Teatrul de Opera și Balet din Kiev.

Prietena mea din

Ne-am cunoscut la București în zilele de neuitat ale Festivalului. Sîmple, ca întreg sportivi:

— Larisa...
— Lenuța...

Cine ar fi bănuie că fata aceea, pe cît de sfioasă, pe atît de drăguță, cu nasul cîrn și ochii mici, rotunzi ca de veveriță, va ajunge cea mai valoroasă gimnastă din lume?

În întîlnirile noastre ulterioare, am aflat o mulțime de lucruri din viața Larisei Latînina. S-a născut la Herson — pitorescul oraș ucrainean de pe malul Niprului. Copilăria ei coincide cu crîncenul Război pentru Apărarea Patriei. În luptele eroice de la Stalingrad, își găsește moartea tatăl ei...

După izgonirea hitleriștilor, fetița cu părul bălai se întoarce cu mama sa în Hersonul eliberat și începe școala.

Visul ei era să devină balerină, dar succesul și consacrarea o așteptau în... sala de gimnastică, spre care a îndrumat-o profesorul de educație fizică Mihail Sotnicenko. În 1951, la concursul unional din Lvov, Larisa cucerește prima cupă și primul titlu de rezonanță: *campionă școlară unională*. Din momentul în care a renunțat la balet și s-a dedicat

gimnasticii (deși „renunța mai mult un fel de a vorbi, că în grația mișcărilor ei ceva din arta baletului), a hotărîtă să facă totul pentru a atinge culmile măiestriei, nîndu-ne apoi la toate marile cursuri, mi-am dat seama cu tenacitate și elan pășește pe drum. După un an de zile campionatele mondiale de Roma (1954) — seconda cu succes pe marile maestre ale gimnasticii sovietice și, în acel timp, pe cele mondiale. În ne-am revăzut în îndepărtată Australia, cu prilejul Jocurilor Olimpice de la Melbourne.

Am participat la zeci și de competiții, am văzut la sute și chiar mii de gimnaste dar nici o competiție și n

de Elena TEODORESCU
maestră a sportului, campioană absolută la gimnastică R.P.R.

gimnastă nu mi-au prilejuit atît satisfacții majore, o asemenea cîntare, ca evoluția de la Melbourne a Larisei Latînina. După ce a terminat ultimul exercițiu am rămas mută de emoție, cîmpiet transportată, uimită de năunata execuție, de desăvîrșită armonie și grație a mișcărilor Larisei. Ropotele de aplauze au izbucnit în deplina liniște sălii m-au trezit din această verie și am început să aplaud și eu. Larisa Latînina devenea campioană olimpică absolută la gimnastică...

Am urmărit-o pe Larisa Latînina urcînd pe podiumul învingătorilor. Era copleșită de furtună. Ochii îi străluceau puternic și privea cu mîndrie stîndar purpuriu al patriei sale.

Cînd a trecut spre vestiar, m-a dăruit o floare din buchetul care îl primise. Gestul avea semnificația unui mesaj; îmi spusese parcă mie, prietenă a ei: îmi era un vis împlinit. Floarea gingașă cu petale albe, o păstrez și acum alături de scrisorile de la prietenă mea din Kiev.

Din amintirile ce mă leagă de Larisa, se cuvine să menționez și un fapt care m-a impresionat în mod deosebit. După ce a vădit că metodele ei de pregătire dădă rezultate, mi le-a împărtășit în amănunțime, cu toată dragătea și sinceritatea. Am aflat astfel că Larisa a ajuns la această înaltă măiestrie datorită unui antrenament foarte minuțios (pentru o singură combinație dintr-un exercițiu la sol, lucrează o oră în cadrul unei ședințe de antrenament). Iar cursurile de balet și gimnastică acrobatică i-au ajutat să capete o mare elasticitate și o uimitoare precizie în execuție.

Deși e în întregime absorbită de munca ei, Larisa își găsește totuși timp să desfășoare o fr

Ultimele examene la Institutul de Cultură Fizică din Kiev. Larisa se pregătește cu aceeași perseverență ca și pentru marile întreceri de gimnastică.

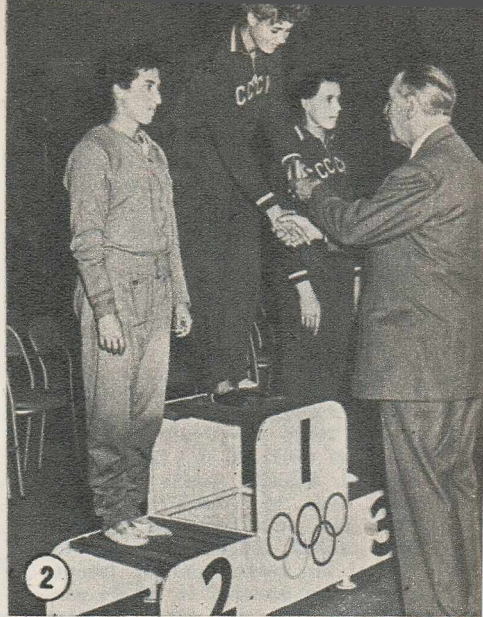
KIEV

1. Ani de pregătire și mii de ore de antrenament au dus-o pe Larina la această perfecțiune în execuție.

2. Un vis împlinit: Larisa a cucerit titlul suprem la întrecerile olimpice de gimnastică de la Melbourne (1956).

3. N-au trecut decât puțini ani de când s-a impus ca sportivă și, totuși, cîte trofee!...

4. O fetiță cu codițe a cucerit în 1951 titlul de campioană școlară unională.

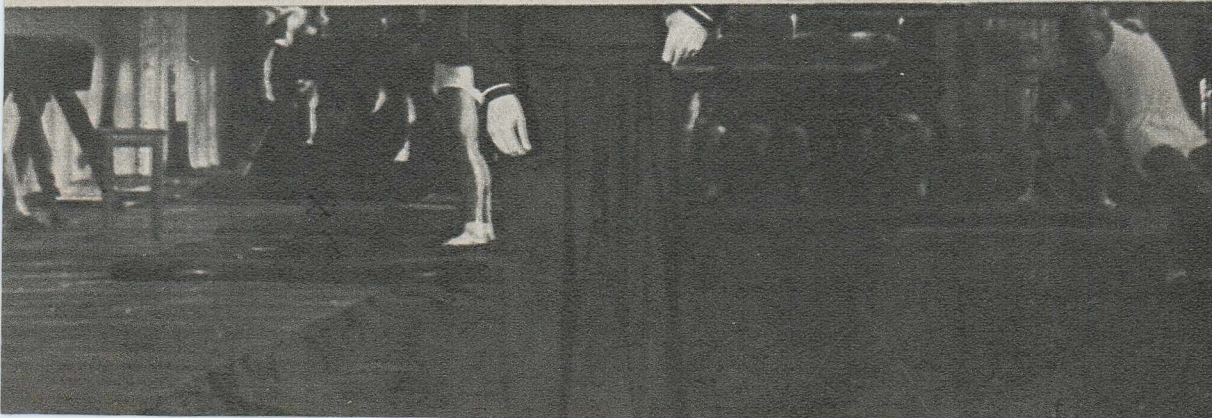
moasă activitate obștească, sau să răspundă la scrisorile miilor de prieteni din țară și străinătate. Printre aceștia, mă număr și eu.

Acum, cînd am în față fotografiile prietenei mele din Kiev, simt aceeași bucurie ca și atunci cînd primesc o veste de la ea.

De aceea aș vrea ca rîndurile de față să însemne o scrisoare deschisă, în care să cuprind toată prietenia, dragostea și sincera recunoștință față de fata aceasta cu părul blond, cu nasul cîrn, cu ochii rotunzi și mici ca de veve-riță și cu o inimă caldă și bună, în care încap cele mai frumoase sentimente.

P. S. La puțin timp după ce am scris rîndurile de mai sus, prietena mea din Kiev a cucerit titlul de campioană absolută a lumii.

Te felicit din nou — din toată inima — dragă Larisa!

În anii puterii populare, aviația de transport a R.P. Polone a căpătat o puternică dezvoltare. În prezent 8 linii interne și 14 linii internaționale deservesc cu desăvârșită regularitate comunicațiile aeriene. În fotografie, două avioane poloneze de pasageri, pe aeroportul „Okecie” din Varșovia, înainte de a-și lua zborul. →

În porturile poloneze poposesc zilnic numeroase vase, sub aproape toate pavilloanele țărilor lumii, și descarcă sau încarcă cele mai diferite mărfuri. Foarte mare este și numărul vaselor maritime sub pavilion polonez care străbat mările și oceanele. Numai în cursul anului trecut, acestea au ancorat în 90 de porturi din 37 de țări, printre care New Orleans și Boston (S.U.A.), Yokohama și Kobe (Japonia), Lisabona (Portugalia), iar de curând și la Manilla, capitala Filipinelor. În fotografie, un aspect din portul Gdynia. ↓

VARȘOVIA

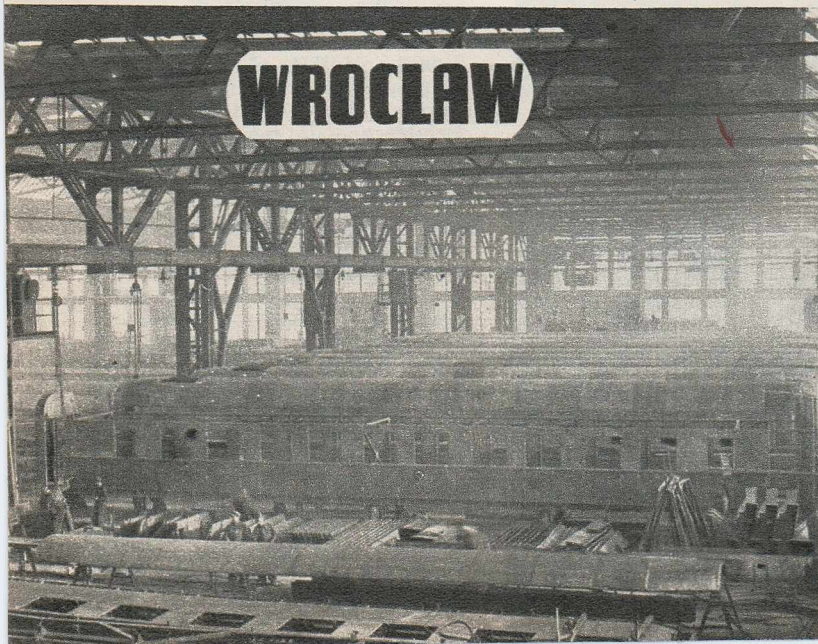

GDYNIA

ÎN POLONIA SOCIALISTĂ

Noi tipuri de locomotive cu aburi sau electrice, vagoane de marfă și de călători, vagoane de dormit din cele mai confortabile, vagoane-restaurant străbat pământul Poloniei populare. Ele sînt fabricate în R.P. Polonă. Fotografia reprezintă o parte a halei de montaj a fabricii de vagoane „Pafawag” din orașul Wrocław. Aci se fabrică elegantele și confortabilele vagoane de dormit poloneze, bine cunoscute pe liniile internaționale. ↓

Și industria de automobile, motociclete și biciclete cunoaște un mare avînt în țara prietenă. În anul 1958 se vor produce în Polonia 85.000 motociclete, scutere și biciclete cu motor, adică cu 36,7 la sută mai mult decît în 1957. Una din uzinele producătoare de motociclete este și cea din Kielce, care numai în acest an va produce 5.000 motociclete de tipul SHL-150. Fotografia reprezintă operația finisării acestor motociclete. ↓

WROCLAW

KIELCE

Turism cu „AUTOSTOP!”

de Waldemar KIWILSZO
ziorist din R.P. Polonă

Atențiune, amatori de excursii! Atențiune, turiști actuali și viitori, indiferent de sex, stare civilă și materială, de profesie și studii!

Atențiune, conducători de automobile! În curând, de îndată ce vântul va împrăști ploile de primăvară și soarele va usca pământul, pregătind apariția călduroasei veri, va începe

„MARELE AUTOSTOP POLONEZ 1958”

Așunci, toate vehiculele motorizate, de la vechile automobile de orice marcă și pînă la cele ultramoderne, vor transporta — în limita locurilor libere — pe turiștii ocazionali.

Un anunț astfel redactat, tipărit cu litere groase, a apărut acum câteva luni în săptămînalul polonez „Dookola Swiata”. În felul acesta revista a inaugurat în Polonia o formă nouă a turismului și a trezit în inimile sutelor de mii de tineri dorul de ducă pentru cunoașterea frumuseții pămîntului natal.

Ideea „autostop”-ului a prins încă de la lansarea primului apel. Asupra redacției s-a abătut o adevărată ploaie de scrisori și cereri de participare din toată țara. Tineretul din părțile sudice ale Poloniei, din Polonica, Kudowa, sau din regiunile muntoase Karkonosze, vrea să meargă cu „autostop”-ul la marea Baltică, la Elblong, Krynica maritimă, la Mierzeja Wisłana. Grupuri de tineri absolvenți ai școlilor din Varșovia doresc să călătorească cu „autostop”-ul în regiunile apusene, să cunoască istoria, tradițiile și viața de astăzi a slovenilor.

„Autostop”-ul a devenit foarte popular. Nici nu începuse bine sezonul turistic de vară și pe șosele și autostrăzi circulau din ce în ce mai multe vehicule cu insigna „autostop”, gata să-i transporte pe turiști.

Dar trebuie să mă opresc aici. Parcă vă aud că-mi cereți amănunte despre acest „stop” magic, că vreți să-l cunoașteți mai îndeaproape, că, în sfîrșit, vreți să știți ce fel de „mîncare de pește” este el. Ei bine, ascultați! Povestea are trei capitole.

Ce este „autostop”-ul?

„Autostop”-ul este o formă a turismului. Hoinărind pe drumuri necunoscute în timpul vacanței sau al concediului, turistul oprește automobilul care se îndreaptă în direcția țintei alese de el, iar conducătorul mașinii, dacă are un loc liber în vehicul, îl oferă pelerinului întîlnit.

„Autostop”-ul este menit să ajute tineretul dornic să practice turismul. Se știe că nu oricine poate să suporte costul călătoriei pe calea ferată sau cu avionul, pentru a vedea acele locuri îndepărtate care-l atrag prin farmecul lor. Turismul, în întelesul lui obișnuit, este o distracție costisitoare. Și nu este un secret că, de pildă, tineretul școlar și studentesc nu dispune, în general, de bani, dar că tocmai acești tineri — care nu au venituri proprii, pentru că nu și-au terminat încă studiile — formează categoria de oameni cei mai dornici de drumetie, de peripeții turistice și de cunoașterea meleagurilor fărăii. Cu gîndul la ei, a fost născocită ideea „autostop”-ului.

În Polonia, călătoria cu „autostop”-ul a fost plină nu demult aproape necunoscută ideea „autostop”-ului. În special pe lângă Ministerul Comunicațiilor și Comandamentul Militiei, au dat posibilitatea de a se organiza în acest an o primă acțiune de „autostop”, dîndu-i forma unui concurs.

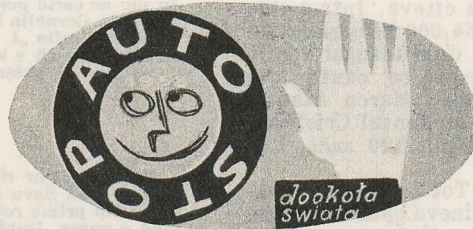
Din momentul în care a fost dată publicității acțiunea „Autostop 1958”, conducătorii tuturor vehiculelor motorizate (cu excepția mijloacelor de locomoție publică), precum și proprietarii particulari de automobile au dreptul să-i transporte pe turiștii întîlniți pe drum, care se vor legitima cu „carnetul de participare la autostop”, fără a se expune vreunor sancțiuni din partea organelor de control. (E vorba de sancțiuni care, în general, în toate țările lumii, se aplică acelor conducători de vehicule ce fac trafic de pasageri fără a avea autorizații în acest sens).

O scurtă expunere a principiilor de organizare

Pentru a se ușura răspîndirea acestei forme de turism, i s-a dat la început aspectul unui concurs și i s-au adăugat câteva atracții suplimentare.

La concurs pot participa numai turiștii care posedă „carnetul de participare”. Acest carnet este individual și poate fi folosit numai de persoana pe numele căreia este emis. Carnetul se vizează la cea mai apropiată unitate a PTTK (Organizația poloneză de turism și etnografie regională) și este valabil de la 29 iunie pînă la 30 septembrie a.c.

Turistul își alege traseul excursiei, care nu trebuie neapărat să înceapă și să se termine în localitatea unde-și are domiciliul. Participanții la concurs poate face o singură excursie neîntreruptă, folosind toate

Așa arată carnetul „autostop”, care dă dreptul de a străbate cu mașini ocazionale, aproape 1.000 de km pe drumuri turistice.

cupoanele din carnet, sau cîteva excursii mai scurte, într-un timp diferit și în diverse direcții. Numărul total al cupoanelor permite parcurgerea unui traseu de aproximativ 1.000 km. (O mică comparație: costul carnetului de participare este de 15 zloti, iar costul unui bilet de cale ferată cl. II pe distanța de 1.000 km este de aproximativ 300 zloti).

Pentru conducătorii auto care, în cadrul concursului, vor transporta turiști, sînt prevăzute numeroase premii de valoare. Cel mai important este un autoturism „Warszawa” în valoare de aproape 100.000 zloti, pe care, firește, îl va cîștiga acela care va transporta cei mai mulți „autostopiști”.

Acțiunea „autostop”-ului include, de asemenea, pentru turiștii trei condiții de concurs: prima — realizarea unei serii de fotografii în legătură cu turismul; a doua — înregistrarea în forma originală a textelor de cîntece și basme cu caracter folcloric sau descrierea unor obiceiuri populare din regiunile cutelitate; a treia condiție se intitulază „politete contra politete” și — după cum arată însuși denumirea ei — se traduce printr-un act de reciprocitate față de oamenii de a căror amabilitate vor beneficia turiștii.

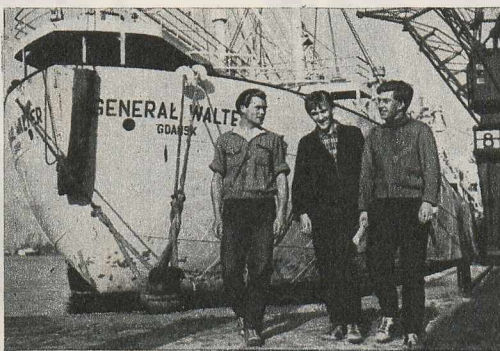
Pentru buna îndeplinire a acestor condiții, sînt prevăzute o serie de premii.

Orice poveste are o morală

Vă veți întreba, desigur: unde poate fi găsită morală, într-o simplă poveste despre „autostop”? Și totuși ea există. Evident, este vorba de foloasele sociale pe care le va aduce această acțiune. Cunoașterea frumuseților patriei va contribui la întărirea educației cetățenești și patriotice, va dezvolta simțămîntul de dragoste pentru pămîntul natal. Și nu credem că mai este necesar să descriem farmecul și ineditul călătoriilor „autostop”, care uneori creează itinerarii neașteptate.

În concluzie: se împletesc — după cum se spune — frumosul cu utilul.

P.S. Se prevede că în cursul acestui an, de acțiunea „autostop”-ului vor beneficia aproape 100.000 de tineri polonezi.

Iată-i pe precursorii „autostop”-ului: Wojciech Lukomski, Cezary Skoczek și Paweł Podgórski, studenți ai Universității din Varșovia. Ei au pornit pe jos în jurul Poloniei și au folosit „autostop”-ul, datorită bunăvoinței șoferilor. Fotografia datează din 1957.

Primii „autostopiști” au și pornit la drum, parcurgînd distanța de 500 km.

POLIȚIȘTI ÎN SUTANĂ

METODA LUI PAO SRIANON

Georges Cuvier, care s-a bazat în cercetările sale pe principiul corelației diferitelor părți ale organismului, spune: „Dați-mi un singur dînte și voi reconstitui întregul animal”. Îndrăznim să afirmăm că această corelație se observă și în organisme politice. Dacă o țară, de pildă, este transformată într-un fel de lagăr militar american, atunci nu este necesar decît un singur „dînte” și se poate afirma că: 1) în această țară este întefită isteria anticomunistă; 2) poporul este lipsit de drepturi, libertăți și pîine; 3) înfloresc corupția, delapidarea, șperțul.

Cazul Tailandei confirmă justetea acestei deducții. Fostul ambasador american în Tailanda, Donovan, afirmă că funcționarii din Tailanda iau mită în mod fălș și-și însușesc pe deasupra o foarte grasă parte din ajutorul american. Aceasta nu este o părere pur personală a domnului ex-ambasador. Revista americană „Nation”, fără ca în prealabil să se fi înțeles cu Donovan, scrie: „Corupția atinge proporții nemăvăzute și amenință viitorul Tailandei ca stat”.

Recent s-a primit însă telegrafic vestea că în Tailanda s-ar fi ivit un om „brav” și „cinstit”, care a spus — în sfîrșit — delapidatorilor: „Băgați de seamă, că acum intru-n voi!” Acesta este generalul Pao Srianon.

Din punct de vedere al atribuțiilor sale, generalul este, ca să spunem așa, o triplă personalitate. El e și șeful poliției tailandee, și ministru adjunct la finanțe, și șef al departamentului „războiului psihologic anticomunist”. La numeroasele îndatoriri ale lui Pao Srianon, s-a mai adăugat acum, după cum vedem, încă una: combaterea corupției. Suflecîndu-și minecele, generalul s-a apucat de treabă. Mai întîi, a comunicat că o „comisie pentru stîrpirea venalității”, condusă de el, va avea dreptul să facă investigații în toate instituțiile, să pună întrebări și să ceară răspunsuri, să capete documentarea necesară.

Foarte bine, dar cine va face parte din această expediție de nimicire a delapidatorilor? Era de presupus că întrucît Pao Srianon este, înainte de toate, șeful poliției, el va fi înclinat să-și formeze comisia din subalternii lui, polițiști. Totuși, după cum se pare, generalul n-a vrut să se încreadă în cîntea funcționarilor poliției.

Ce să facă? Greutățile nu l-au speriat. Planul elaborat de dînsul uimește prin îndrăzneală și originalitate. Generalul a hotărît să decreteze... obligativitatea învățămîntului religios pentru membrii poliției. Asta, ca să introducă în rîndurile polițiștilor săi „principii morale solide”. Potrivit relațiilor ziarului „Bangkok Post”, Srianon intenționează să-și întrerupă pentru trei luni activitatea politică, să renunțe la funcțiile administrative și să se claustreze într-o mănăstire budistă. În felul acesta el vrea să dea parohiei sale polițiste un exemplu viu. Pao Srianon i-a îndemnat de altfel pe toți polițiștii tailandei să se facă pentru cîva timp proști, ca, mai tîrziu, „cînd se vor întoarce la îndatoririle lor, să aibă o înaltă țînută morală și să fie pătrunși de sentimentul răspunderii și al respectului față de semenii”.

Sincer vorbind, ne cam îndoiim de eficacitatea acestei metode a lui Pao Srianon, împotriva delapidărilor. Nu ne îndoiim însă că ingeniosul general va găsi și altă metodă, la fel de originală, pentru stîrpirea hidrei corupției. El are de altfel o experiență gata acumulată în această direcție.

După cîte ne amintim, acum cîțiva ani, în preajma unei conferințe a pactului agresiv S.E.A.T.O. care s-a ținut în Tailanda, corespondenții de presă relatau că pe străzile Bangkokului circula o mașină prevăzută cu un megafon care glăsuia: „Pungași! Hoți de buzunare! Respectați conferința S.E.A.T.O.! Fiți buni și nu leșiți în această săptămîna din casă!” Folosind această experiență, generalul Pao Srianon ar putea trimite în fiecare dimineată o asemenea mașină prin curțile ministerelor și prin fața ferestrelor tuturor oficiilor polițienești. Textul de mai sus ar putea fi transformat cam în felul următor: „Delapidatori și șperțari! Fiți buni, acționați mai precaut și nu depășiți timitele bune-cuviințe!”...

Em. RUCĂR

Cele 5 lebede

Este pseudonimul sau, dacă doriți, numele de răsfăț al combinelor din Gospodăria Agricolă de Stat „Mihai Viteazu”. Pornind pe făgașul confidențelor, trebuie să vă spun că tractoriștii au îndrăgit aceste produse ale fabricii „Semănătoarea” din București, care — după cum spun ei — sînt ușoare, zvelte și dau un randament foarte bun. Am să vă dezvălui de asemenea și alte câteva din „secretele” gospodăriei. Atunci cînd tovarășul Călin Ion, președintele G.A.C. Comana, a venit în schimb de experiență pe tarlalele G.A.S. „Mihai Viteazu”, a cîntărit lanul, așa, din ochi, și a evaluat producția cam la 2.000 kg grîu pe hectar. Inginerul șef Ștefănescu știa ce și cum a semănat și l-a contrazis. „Cel puțin — spunea el — 2.100”. S-a văzut după seceriș că au greșit și unul, și celălalt: producția de grîu este de 2.200 kg la hectar. Pentru această ispravă se mindrește și șeful brigăzii complexe, Mihai Ion.

Și dacă este vorba de isprăvi, să vă mai dau citeva. Într-o singură zi s-au strîns 602 saci, adică aproximativ 54.000 kilograme de grîu. În frunte s-a situat Munteanu Ion, secondat de studentul Vasile Gheorghiu, cu 150 de saci a cite 80-90 kg. (Despre ce caută aici studenții, se vorbește mai jos). Urmează în ordine: Marcu Stan și studentul Cornel Poenaru, 126 saci; Tudor Ilie și studentul Cristescu Const., 126 saci; Mihai Ion și studentul Iuster Dorel, 120 saci; Ion Bădaie și studentul Păpîl Pagubă, 80 saci.

Bineînțeles mai sînt și alte multe realizări. Tot „secrete”, desigur. Dar credeți că ușor lucru este să găsești pe cineva gata să se lase discutat? Oricine se învințește prin gospodărie fără prea multă treabă este invitat să se dea la o parte.

— Ferește, măi tovarășe, că n-avem unde așeza atîția saci! Vă promit, însă, că pe viitor nimic nu o să-mi mai scape.

În loc de carte poștală ilustrată trimisă de la țară. Studenta Cornelia Lazăr de la Institutul de Teatru și Cinematografie „I. L. Caragiale” își anunță pe această cale familia că e bine, sănătoasă, și că a învățat să prășească și să seceră...

De cînd „s-or rînduit gospodăriile”, așa-i obiceiul mamei Ana Savu (bucătăreasa): să vină pe cîmp cu pinele din prima recoltă. Spun unii că nimeni nu știe cînd o coace. După multă insistență, mi-a mărturisit: — Cînd s-o coc, maică? Noaptea, ca să fie albă și frumoasă precum mîndra lună. Trebuie să vă spun și cine participă la această sărbătoare a pîinii? Iată-i: făuritorii ei, muncitorii din G.A.S. „Mihai Viteazu”.

— fotoreporta
de A. MIHAILEC

Din cele trei autocamioane care strîng platforme), în fotografie nu se vede decît este capacitatea unui sac, v-o putem spu

Observați și dv. cum se „cunoaște” un contabil șef. Lui Ilias Nicolae îi rde inima pentru cifrele pe care le va înregistra la rubrica „producție”. Inginerul șef Ștefănescu, spărgînd bobul în dinți, vă va spune precis umiditatea lui. Pe șeful de secție Ștoian Alexandru îl vedeți mîngîind un pumn de boabe de aur.

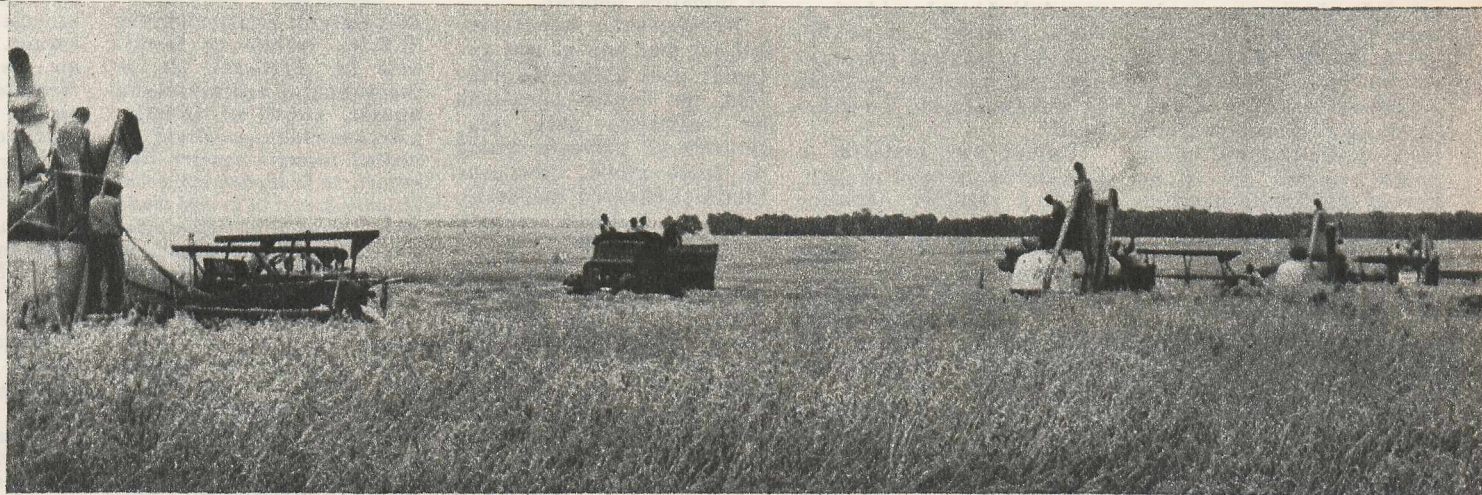
Navigație

Porniți pe oceanul de aur
Numit din bătrîni: Bărăgan.
Din valuri vă-nîlpină-un graur:
„Drum bun, corăbieri, pe ocean!”

Rotiți, foști otslași de galere,
Privirea stăpînă, în larg,
Pe unde v-au stors de putere
Pirații cu bici la catarg!

Nu goarne! Motoare să sune,
Vestind că porniți în curînd
Combinele, nave-minune
Spre portul Belșug navigînd!...

Lucian DUMITRESCU

Un rutier cu două
„fi” să aflați și care
între 80-90 de kg.

Virtuosul tractorist-combinaer Munteanu Ion m-a lămurit că cele cinci combine (lebedele, cum li se spune) înlocuiesc munca a sute de brațe. Iată „lebedele” pornind la secerat. Mai tîrziu, ele se vor răspîndi fiecare pe porțiunea dată. Cît despre pierderile de boabe, să nu cereți date. Nici eu nu le-am obținut, pentru simplul motiv că nu există.

Doză bucurii au avut vara aceasta gospodarii din G.A.S. „Mihai Viteazu”: recolta bogată și venirea tinerilor aceștia — studenții — care ziua muncesc de-nforc pămîntul, iar seara cîntă de-nforc văzduhul.

LA KILOMETRUL 40

Fără gong, fără scenă, fără cor-tină, fără sufler. Un cor de cîteva zeci de voci, acompaniat de un acordeon. Demonstrația artistică are loc pe șoseaua care leagă Bucureștiul de Giurgiu, la borna kilometrului 40. Credeam la început că studenții Institutului de Teatru „I. I. Caragiale” — căci despre ei e vorba — repetă un spectacol ce trebuie dat în cinstea campaniei de recoltare a grîului bogat din G.A.S. „Mihai Viteazu”. Am greșit însă. Am aflat că ei au venit pentru 14 zile să-i ajute pe gospodari la treburile timpului. Tovarășul Ștoian, șeful secției „Mihai Brașu” recunoaște că, atunci cînd a văzut prima dată sapa pe umărul acestor tineri, care de care mai colorat îmbrăcați, a dat fuga și nu s-a oprit pînă la inginerul șef.

— Să-mi fie cu iertare, tovarășe

inginer, dar ce v-a căsunat pe frumusețea asta de păpuși, de oreți să-l pierdeți? Nepricepuțiiăștia îl vor lăia cu sapa, neștiind care-i porumbul și care-i buruiana!

Aproape o zi întregă a urmărit el apoi, plin de nădușeala fricii, sapele încăpute pe mina acestor orășeni, care, să te miri și nu altceva, mai și cîntau în timpul lucrului. Fiecare mișcare a „nepricepuților” l-a minunat. Buruiana era selectată perfect de porumb. Minune! Porumbul rămăsese în picioare. Ba cîțiva terminaseră norma pentru opt ore, numai în trei. Acum s-a liniștit tovarășul Ștoian, rîde. Cu siguranță că miine îi va trece pe tineri pe combină. Fericit de așa ajutoare pricepute, m-a rugat să scriu neapărat în încheierea articolușului, următoarea frază:

„Mîncă-i-ar tata de băieți!”
Eu i-am spus că sînt și fete...

EXEMPLUL MAIAKOVSKI de Dan DEȘLIU

Metalele nobile rezistă oxizilor, diamantul nu se tocește. Valoarea operei de artă o verifică timpul. De parte de a știrbi însemnătatea marilor creații, scurgea vremea și dezvăluie sensuri și dimensiuni pe care contemporanii abia puteau să le întrezărească.

Sînt 28 de ani de la moartea lui Vladimir Maiakovski, intemeietorul liricii sovietice și unul dintre cei mai reprezentativi poeți ai epocii moderne. În acest sfert de secol versurile sale au făcut inconjurul globului, cucerind inimile a sute de milioane de cititori, exercitînd o influență mai mult sau mai puțin evidentă asupra stilului și concepției unor artiști de renume mondial, ca spaniolul Garcia Lorca, bulgarul Nikola Vapțarov, francezul Louis Aragon, polonezul Tuwim, chinezul Tian-Tsen, germanul Johannes Becher — și mulți alții.

Habent sua fata libelli — își au și cărțile destinul lor — spune dictionul antic. Soarta operei lui Maiakovski este legată nemijlocit de drumul revoluției socialiste, căreia poetul de geniu îi datorează — și i-a dăruit fără rezerve — „in-

de film, placate pentru vitrinele „Rosta“, lozinci în versuri, piese satirice — într-un cuvînt, tot ce consideră necesar revoluției. De neiertat, firește, pentru că, în loc să se consume în reverii pe bază de absint sau stupefiante, după modelul boemei occidentale, el se lungește pe scîndura goală, avînd un butuc de lemn drept căpătîi, așa încît să nu jertfească somnului mai mult de un ceas-două din clocotitoarea lui viață cotidiană. Restul aparține revoluției. Puterii Sovietice.

De pe înalta tribună a intereselor poporului, Maiakovski privea disprețitor spre acel „vraf-zaraf de pehlivani, taraf de lirici, droaie de trișori“ — care nu osteneau „să zdrăngăne din mandolină, sub ziduri și lîngă grădină“ și să deplîngă în același timp „amestecul teoriilor politice în sfera esoterică a poeziei pure“.

Unicul său criteriu în aprecierea creației proprii, ca și a creației artistice în genere, era concepția leninistă: cui și în ce măsură servește opera de artă? Proletariatului, sau burgheziei? Revoluției, sau dușmanilor ei?

Maiakovski își recita foarte adesea versurile în hala unei uzine, în a-dunării comsomoliste, în fața uni-tăților care se pregă-teau să intre în luptă. Extrem de

exigent cu sine însuși, el urmărea cu atenție reacția auditoriului — și nu o

dată, după propriile-i mărturisiri, a lucrat migălos la îmbunătățirea acelor pasaje sau chiar imagini izolate care nu produsese-ră în practică efectul scontat.

Trăsătura fundamentală a liricii maiakovskiene este dragostea pătimașă pentru patria sovietică, pentru oam-nii ei minunați, apărăto-rii și constructorii primei țării socialismului. Culmile creației sale — „E bine!“, „Lenin“, „Versuri despre pașaportul sovietic“, ca și nenumărate altele — pro-claimă cu mîndrie senti-mentul de încredere în par-tid și popor, identificarea artistului cu idealurile co-mune, disprețul și mînia biciuitoare față de orîndui-rea bazată pe exploatarea și înjosirea omului.

Maiakovski, incontestabil cel mai bun și mai ta-lentat poet al epocii sovietice, pe deplin conștient de calitățile sale, era, în ceea ce privește traiul de toate zilele, de o prof-un-dă și firească modestie.

Cu ani în urmă, semna-tarul acestor rînduri a vi-zitat căsuța de birne, din-tr-un cartier oarecare al Moscovei, în care și-a pe-trecut ultimii ani Vladi-mir Maiakovski. Un pat simplu, de lemn, o masă de lucru, un scaun — co-voare de iută, pe jos — un șal mexican de dimensiuni neobișnuite, ferestre mici de cetate. Într-un colț, telefonul de modă veche, prin care și-a dictat diver-selor redacții nenumărate articole, poezii, interviuri. O totală absență a „obiec-telor prețioase“, a oricărui element de fastuos sau bi-zar. Nici nu putea fi altfel în bivacuul unui ostaș comunist, pentru care singu-rul lucru de preț este sabia.

Legitimățiile de ziarist ale lui Maiakovski.

treaga lui putere de a vibra“.

În atmosfera quasi-gene-rală a poeziei din acea peri-oadă, îmbîcsită de aburii decadentismului, formida-bila-i apariție face efectul unui ciclon. Ca și revolu-ția, Maiakovski este hulit, denigrat, atacat fățiș sau lăturălnic de apologetii „ar-tei pentru artă“. Inovații stilistice, violențe de lim-baj, asonanțe nemaiauzite — toate acestea i-ar fi fost tre-cute cu vederea. Ceea ce nu-i puteau ierta, este caracte-rul militant, angajat, le-ninist, al creației sale. De neiertat, pentru că își consideră pana o baionetă a sovietelor și acționează în consecință. De neiertat, pentru că muncește în me-die douăzeci de ore din 24, cu egală pasiune și măiestrie: poeme „lungi ca țevile de tun“, afișe pentru front, manifeste, scenarii

Consemnări LITERARE

O DATORIE ELEMENTARĂ îi cere criticului să ofere cititorilor o judecată, o apreciere clară asupra valorii cărții recenzate. Dar criticul ieșean G. Mărgărit are în această privință o altă opinie. Discutînd într-un limbaj bizar, aproape neînțeligibil, volumul de versuri „Fluxul memoriei“ de A.E. Baconsky, criticul descoperă în acest volum urmele „betiei confundării în fluxul memoriei — betia panică inaugurată de lirica lui Blaga“ (!), apoi elogiază faptul că ea (poezia lui Baconsky) e guvernată de „dorința extazului suprem spre care — în mod absolut — năzuiește cu sinceritate liri-că poetul“ (!).

Preocupat de probleme minore, gratificîndu-l neconținut pe autor ca „poet modern“, „vizionar modern“, „profet modern“ etc., G. Mărgărit nu analizează în ce măsură volumul „Fluxul memoriei“ ogîndește contemporaneitatea, mersul nostru spre socialism, simțămîntele constructorilor acestei lumi noi, preferînd a improviza asemenea fraze tenebroase și ditirambice:

„În acest senin sacerdotiu, poetul rămîne solemn, planează peste marea trecere privînd, într-un marș neîntrerupt, generațiile care se succed și — într-o armonie solară — își predau, rînd pe rînd, tortele...“ (înlocuindu-se „cutremurător, la obștia dinții“).

Pentru ce această „pretențioasă“ vorbărie? Nu cumva pentru a masca lipsa de preocupări în legătură cu țelurile majore ale literaturii noastre contemporane, de slujire deschisă și pasionată a năzuințelor poporului?

O asemenea „critică literară“ e pe calapodul unor poezii care, din păcate, apar destul de des în unele din publicațiile noastre. Dar, cum nu dorim să avem nici poezii „moderniste“ (în acest sens), ar fi bine, pentru orientarea justă a cititorilor, să se „desmodernizeze“ și critica literară. Și mai ales unii critici!

Teșu MILCOVEANU

DE CURIND, ÎN REPUBLICA DEMOCRATĂ GERMANĂ au fost decernate premiile „Heinrich Mann“, constituite dintr-un fond lăsat special în acest scop de marele scriitor. Printre laureații de anul acesta se află și un nume cunoscut nu atât ca scriitor, cît ca pictor, ale cărui viguroase compoziții au avertizat în perioada dintre cele două războaie asupra imensului pericol pe care-l prezintă fascismul și măcelul pe care acesta îl pregătea. Este vorba de Hans Grundig, astăzi în vîrstă de 58 de ani, care are în urma lui o viață furtunoasă, excepțional de bogată în semnificații sociale. Fiindcă Grundig a început să militeze în rîndurile stîngii germane încă din 1926, a împărțit soarta luptătorilor pentru pace și dreptate, mai ales după ce fascismul a pus stăpînire pe Germania. La vîrsta la care a ajuns și în condițiile noi de viață, pe care le-a visat în anii cînd zăcea în lagărul de concentrare nazistă, Grundig s-a hotărît să rememoreze pentru posteritate itinerariul zbuciumatei lui existențe. Așa a luat naștere cartea „Zwischen Karneval und Aschermittwoch“ (Între carnaval și miercuria cenușii), care a obținut acum premiul „Heinrich Mann“. Memorialistica lui Grundig are la bază o idee foarte actuală, aceea că un artist nu se poate sustrage în nici un chip, dacă vrea ca arta lui să trăiască veșnic, comandamentelor sociale ale epocii în care trăiește. Mai mult, el trebuie să fie mereu alături de acele forțe sociale care, în ciuda vicisitudinilor, știu să întrevadă viitorul și să lupte pentru el.

LUCEAFĂRUL

„Luceafărul“, noua revis-tă a Uniunii Scriitorilor din R.P.R., inserie cu fermi-tate în „Prologul“ de pe prima pagină a primului său număr, crezul ei artistic: „Recunoscîndu-și obîrștia, în cadrul întregii noastre lite-raturii, în îndepărtatele crea-ții populare și în uriașa trudă eminesciană a clasicii, mar-tor al tumultuosului prezent și muncitor devotat pentru ziua de mîine, „Luceafărul“ nu poate fi decît o revistă a actualității, una dintre ne-număratele energii izvorite din și pentru construcția socialistă“. Parcurgînd cele 16 pagini ale revistei, în care întîlnim semnăturile lui Tudor Arghezi, Mihai Beniuc, Perpessicius, Tu-dor Vianu, Eusebiu Camilar, Radu Boureanu, Mihai Dragomir, Nina Cassian și alții, se observă într-adevăr că „Luceafărul“ caută să pro-moveze valori reale, o li-teratură grea de idei și sen-timente trăite cu intensi-tate. Într-un remarcabil „A-vînt“, Mihai Beniuc con-cepe un imn cutezanței și eroismului poporului muncitor spre Comună: „Furtu-nă, ia-ne-n brațe cu putere, / Vom trece peste largile ge-nuni! / Vom sparge orice scoică de tăcere / Pe unde caută-adăpost minciuni / Dospînd stătute-n verzi pu-treziciuni / Cu feți coclîți, cu balele de fier. / Desfășură-te, roșu steag, în vînt. / Cu ful-gere-mpletindu-te, cu norii / S-arunci lumină pe talazun-frînt! / Ca peste cerul de ce-nușă zorii, / Să cinți de-asu-pra beznii și oltorii / Nemu-ritorul luptei noastre cînt“.

De o intensă înfiorare lirică ni s-a părut poezia „Din zori“ de Victor Tulbu-re — un fel de reportaj în-cordîriat al dramaticei încor-dări de pe un șantier na-țional: „Din zori la cincii și pînă, din nou, în zori la cincii / Sub ceruri mohorite de toamnă, la Apaca, / Ur-cam pe scări traverse de fier,

scandam lozinci / Și vîntu-n-treaga noapte ne zguduia baraca. / Iar norii, parc-anu-me, ne-ntunecau la chip, / Neconținînd, deasupra, să cearnă ploi mărunte, / În ochi anume vîntul ne azvîrlea nisip — / Să pierdem stea-gul roșu, să nu mai fim în frunte!“. Mai semnează, de asemeni, poezii Ferenc Szemlér, Tiberiu Ufan, Ion Brad, Nicolae Tăutu, Dra-goș Vicol, George Dan, Nicolae Stoian și Violeta Zamfirescu. Proza e sus-ținută de Eusebiu Cami-lar, Marin Preda, V. Em. Galan și Horia Liman. „Lacrimi de primăvară“, de Marin Preda, vine să ne întregască imaginea unui prozator viguros, profund cunoscător al vieții țără-nești. Din fragmentele pu-blicate, se poate întrezări o operă vastă, care, depă-șind cazul strict particular al dramei personale a Ma-rioarei, va deschide citito-rului o fereastră largă de cu-noaștere artistică spre lumea satului contemporan. „Zim-betul“ face parte din ci-clul de schițe în care Euse-biu Camilar fixează în ulti-ma vreme momente ale tre-cutului, nu prea îndepărtat, iar „Alegeri“ de V. Em. Ga-lan surprinde sub un unghi comic evoluția unui lingău într-o sedință sindicală. Re-marcabile, reportajele lui Horia Liman și Petru Vintilă. Iată, succint, conținut-ul literar al revistei.

„Luceafărul“ abia a ră-sărit. Cititorii îl urmăresc cu atenție, cu dragoste. Re-vista va cuceri adeziunea acestora, dacă va ști să fie credincioasă idelilor inserise în „Prolog“, prin care se angajează a promova o literatură realist-socialistă pe măsura măreției „omu-lui de azi, lucid și inflăcă-rat, sobru și romantic, admi-rator al frumuseților trecutului și constructor al splendo-rilor de azi și de mîine“.

Cerșetorii MĂRII

Reportaj scris pentru „Flacăra” de Domenico REA,
scriitor italian

Domenico Rea este unul dintre reprezentanții de seamă ai generației de scriitori italieni neorealiști.

În 1947 a publicat prima sa culegere de nuvele. Cartea lui, „Isus, fă lumină”, a obținut în 1950 premiul „Viareggio” — una din cele mai mari distincții literare din Italia.

Domenico Rea practică îndeosebi genul scurt — schița și nuvela — și genul răspândit în Italia de azi al anchetei sociale. Zugrăvind cu un realism lucid și intransigent contrastele dureroase ale sudului Italiei, Rea s-a impus în literatura italiană contemporană încă de la debut.

Ca răspuns la invitația noastră, Domenico Rea ne-a trimis un reportaj despre pescarii napolitani din zilele noastre. El dezvăluie, în spiritul unei adevărate anchete sociale, drama acestor oameni, punând în lumină contrastul dintre pescuitul industrial, organizat de „rechini” banului, și pescuitul cu mijloace primitive, în luntrea cu visle, al pescarilor săraci.

Domenico Rea

Călătorul ce-și poartă pașii de-a lungul coastei napolitane, de la Partenope pînă la Caracciolo — pe care se află marile hoteluri internaționale și marile cafenele

— întreprinde una din cele mai încântătoare plimbări ce se pot face pe lunte. Poposind pe țârm, la Posilippo, întâlnește aici, la orice oră din zi, nenumărate grupuri de pescari minuiind năvoadele ca într-o străveche legendă biblică, sau pe nevestele și copiii acestora, îndreptându-se agale către țârm. Pe alocuri, i se oferă privirii câte un grup răzleț de oameni ce împing din greu căruciorul încărcat cu grămezi de năvoade și cîteva coșuri cu pește. În mijlocul forfotei de limuzine luxoase, care trec în goană, pot fi văzuți bătrîni stînd de-a dreptul pe pămînt, în plină stradă. Ei repară cu răbdarea desperării năvoadele zdrențuite.

Poeții și muzicienii i-au imortalizat pe pescarii din Neapole în cântonete minunate. E de ajuns să ne amintim de „O Marinariello” și de sute de alte cântonete, ce-l cîntă pe pescarul napolitan, înfățișându-l ca pe un om în stare să înfrunte toate chinurile dragostei. Pescarii noștri ar trebui să fie tare fericiți că li s-au închinat atîtea cântonete nemuritoare. Dar și mai fericiți ar trebui să se simtă, la gîndul că viața lor „arhaică”, plină de „pitoresc”, este admirată de cei ce se lăfăiesc pe terasele hotelurilor sau în jilfurile cafenelilor elegante. Alți pescari, de pe țârmurile altor mări secătuite de pește, îndură aceleași suferințe ca și ei, napolitanii, fără a se bucura totuși de un asemenea renume...

Pescarii napolitani ar putea însă, pe drept cuvînt, să arate că faimoasa „culoare locală”, pe care ei o adaugă fără voie frumosului Neapole, este de fapt mărturia cea mai grăitoare a propriei lor mizerii. Ce ironie a soartei! Într-adevăr, nu există nici o altă categorie de napolitani (poate nici măcar cerșetorii), mai nesiguri de plînea cea de toate zilele.

Pescarii își fac apariția pe țârm, în zdrențe. Cînd debarcă,

tate goi, triști, tăcuți. (Și cînd te gîndești că pentru cei ce huzuresc, lipsiți de griji, oamenii aceștia vlăguți de foame întăresc doar tonurile vii ale peisajului napolitan!). Marea atît de calmă și de pașnică a Neapolei — o mare cu străluciri de safir — ar părea că oferă o viață lesnicioasă celor ce muncesc pe întinsul ei. În realitate, însă, apele mării au sărăcit și ele; pușinii pești care mai dau semne de viață în adîncuri sînt distruși sistematic.

Pescuitul a devenit la Neapole o dramă zguduitoare, o luptă desperată. Principalii protagoniști ai luptei sînt, pe de o parte, marea secătuită de dinamită și de pescuitul industrial, iar pe de altă parte, șase-șapte mii de pescari infometați.

Celui ce se apropie de un pescar și-l întreabă ce viață duce, i se răspunde printr-o altă întrebare, o rugă care sună în felul următor: „Signò¹⁾, nu mi-ai putea găsi și mie o slujbă? Oriunde, chiar și la serviciul de salubritate al orașului”. Cînd un om al mării își adresează o asemenea cerere deznădăjduită, înseamnă că e cuprins de cea mai cumplită desperare, la care-l împinge foamea.

Încă de pe acum e limpede că pescarii napolitani vor ajunge cîrînd să pescuiască cu undița. Ei cutreieră azi apele, așa cum cutreieră străzile cei ce adună mucuri de țigări. O pornesc în căutarea vreunui pește scump, care le-ar putea asigura o zi de trai. Îl cerșesc apelor propriei lor mări. În urmă cu cîțva timp, un grup de pescari plecați în larg noaptea s-au întors, după zece ore de căutări, doar cu un kilogram și jumătate de chefal. O nimica toată... Cînd marea e atît de săracă în pește și cînd nu poți nutri, totuși, nici măcar speranța că vei avea posibilitatea să renunți la ea, fiindcă viața refuză să-ți ofere ceva mai bun, nu-ți mai rămîne decît să recurgi la mijloace foarte drastice, care duc la secătuire totală. Dar pentru aceasta, ai nevoie de un capital... și încă de un capital mare.

Pentru a smulge mării chintale de pește, trebuie să-i străbați întinderile și să-i scoțecști adîncurile cu ajutorul așa-numitelor „lampare” — niște vase pescărești cu motor, care sînt utilizate

cu un năvod cu ochiuri foarte mici, prevăzut cu un fel de suliță grea și ascuțită, care răscolește fundul mării, dislocînd rocile și dezrădăcinînd vegetația din adînc. Nimic nu poate scăpa ochurilor acestui năvod, care nu pescuiește, ci distruge. Tîrăște la țârm cantități mari de pește, ce vor umple a doua zi piața, dar în același timp dispersează și nimiceste familii de pești rari, ca morunii sau chefalii, aruncînd la mal rămășițe dintr-o marfă prețioasă, care este vîndută pe piață sub numele de „fărîmițe”.

Împotriva acțiunii distrugătoare a lamparelor, pescarul sărac trebuie să lupte cu firava lui bărcuță, cu așa-numita „paranza”, mica luntre cu două sau patru visle, aceeași de sute de ani. E ca și cum o corabie s-ar împotrivi unui cîrușat.

Bieții pescari au încercat zărnarnic să obțină interzicerea pescuitului cu lamparele. Unii au reușit chiar să-și facă rost de o „cenciaiola”, o barcă mare cu motor, avînd un dispozitiv automat pentru scufundarea năvoadelor. Dar numărul acestor norocoși este infim. Cei mai mulți au continuat să-i privească de pe micile paranza pe cei fericiți, cum își cară grămezile de pește. Dar nici aceste paranza nu sînt proprietatea celor ce le minuiesc. Pe mare, ca și aiurea de altfel, lupta se dă între posesorii mijloacelor industriale și ai mijloacelor meșteșugărești sau, cum spun napolitanii, între „rechini” și „peștișori”. Stăpînii paranzelor, peștișorii, alcătuiesc, la rîndul lor, o castă a mării. Nu sînt bogăți; totuși, sînt hapsîni. Angajează de preferință oameni infometați, cărora le dau salarii de mizerie. Proprietarul bărcii își oprește pentru sine 70 la sută din beneficiul obținut din vînzarea peștelui. Lucrătorii lui trebuie să se mulțumească cu restul de 30 la sută, împărțindu-l în mod egal între ei... Așa se face că pescarul napolitan care n-are nici măcar bărcuța sa abia reușește să aducă acasă patru sau cinci sute de lire — și asta în sezonul cel mai îmbelșugat.

Pescarii din Neapole își duc zilele de azi pe mîine, într-o totală nesiguranță. Dîndu-și seama că perspectivele de viitor le sînt și mai întunecate decît trecutul, ei caută să-și îndrume copiii spre alte meserii.

Casele le sînt departe de mare. Cei mai „favorizați” de soartă locuiesc în faimosul și mizerul cartier „Pallonetto” (Balonașul), un fel de „casbah” napolitan, cu străduțe întortocheate și extrem de murdare, în care mișună o lume declasată. În plus, între cartierul „Pallonetto” și mare se înalță două bariere de palate moderne, ce străjuiesc două

Caracciolo și Santa Lucia. Apariția unui pescar pe aceste magistrale s-ar putea compara cu apariția unei Piei-Roșii într-un zgîrie-nori.

Familiiile pescarilor care locuiau în cocioabele umede din Palazzo Barrajo și Mergellina au fost scoase de aici și mutate la San Giovanni și Ponticelli, două comune situate la cîțiva kilometri de Neapole. Un pescar ne-a mărturisit cît le e de greu să locuiască departe de marea care reprezintă pentru ei unica sursă de existență. „Înțelegi? — m-a întrebat el. Mi-aș schimba meseria. Dar cine-mi dă altceva de lucru? Am încercat să vînd țigări și haine vechi, americane. Dar n-a mers. Înainte, mi-era totuși mai ușor. Cum mă trezeam, priveam marea. Locuiam într-o cocioabă, la Barrajo. Acum, cînd mă scol dimineața, nu mai văd marea. Iar pescarul trebuie s-o privească într-una, s-o aibă mereu înaintea ochilor, pentru că marea e schimbătoare. Uneori, la șase dimineața, apele ei nu făgăduiesc nimic, dar la amiază se poate face dintr-o dată vreme bună de pescuit și atunci te apuci îndată de lucru. Alteori, la douăsprezece, plouă. Și cînd plouă, peștii, la fel ca și oamenii, se retrag la adăpost — în adîncul apei. Dar la ora două, cînd s-ar putea să se lumineze, trebuie să profiți de vremea bună și s-o pornești în grabă cu luntrea în larg. Iar acum, știi ce mi-a mai rămas de făcut? Dimineața iau tramvaiul și vin pe mal să văd dacă e chip să pescuiesc. Aștept cît aștept și, pînă la urmă, plec. Abia mă întrec în pat și numai ce se risipește norii! Alerg din nou la tramvai și mă întorc la Neapole, ca să constat — cînd ajung aici — că grupul meu de tovarăși a și plecat. Pentru mine asta e ca și cum mi-ar smulge cineva plînea de la gură... Signò, te rog, nu-mi poți găsi și mie o slujbă?”

Am întîlnit într-o zi pe mal un pescar bătrîn, de peste șaiszeci de ani. Din cînd în cînd, se scufunda în mare. Leșea apoi la suprafață, tîrînd un mînușchi de alge după el. Zvîrlea algele și, într-un coș așezat pe un zid, punea cîteva scoici — umile „daruri” ale mării. L-am întrebat cum o duce cu viața. „Umblu după haleală” — mi-a răspuns el batjocoritor, arătîndu-mi mizerile roade smulse mării. Pe urmă a adăugat: „Cine are bani, o scoate la capăt; cine nu are, fie el bătrîn sau tînăr, trebuie să culeagă ce poate din apă”. Era un bătrîn încă puternic, cu pielea arsă de soare, de o frumoasă culoare arămie. Un adevărat lup de mare, dar fără barcă, fără năvod — un cerșetor al mării...

1) Prescurtare în dialect napolitan a cuvîntului „Signore”, care înseamnă

NECROLOGUL

de Branislav NUȘICI

scriitor clasic sîrb

Ilustrații de George VOINESCU

Era într-o zi de marți; prin urmare, cea mai obișnuită zi a săptămînii, cînd se pot întîmpla numai lucruri obișnuite. Soarele, ca totdeauna, se ivise de la răsărit; domnul prefect, ca totdeauna, se ducea tîrziu la birou; proprietărea mea, ca totdeauna, se certase și în dimineața aceea cu bărbat-su — într-un cuvînt, numai lucruri foarte obișnuite, care se pot întîmpla numai într-o zi de marți lăsată de bunul Dumnezeu.

Dar iată că s-a petrecut și ceva neobișnuit în marțea aceea. Mi s-a făcut de dimineață o vizită cu totul neobișnuită. Venise gardianul de la prefectură și vizita era cu atît mai neobișnuită, cu cît am observat lacrimi în ochii lui. Cum pînă atunci nu văzusem încă niciodată lacrimi polițienești, le-am privit cu acel prilej cu deosebită curiozitate.

— Domnule... — începu gardianul.

— Ei — zisei eu și începui să-i număr lacrimile.

— M-a trimis domnul prefect la dv. — continuă el, cu vocea tare sugrumată.

— La mine?! Bine. Și despre ce-i vorba?

— M-a trimis să vă conduc la prefectură — încheie gardianul și izbucni în plîns.

Cînd am auzit ultimele cuvinte, mi-au venit și mie lacrimile în ochi, pentru că, în cele din urmă, în acea clipă înțelesesem și eu că e într-adevăr foarte dureros cînd cineva este condus la prefectură. L-am bătut pe gardian pe umăr și am început de astă dată eu să rostesc cu vocea sugrumată:

— Și, frățioare, nuștii cumva, întîmplător, de ce, știi, așa... mă cheamă domnul prefect?

— Știi cu aproximație. A murit azi-noapte conu' Iosif Stoici. A murit în mod năpraznic. Pînă aseară era încă viu, iar azi-noapte a murit...

— Bine. Dumnezeu să-l ierte! Spune-mi însă tu mie, de ce anume mă cheamă domnul prefect?

— Păi, de aceea vă cheamă.

— De aceea? Cum așa? Nu

cumva, măi frate, a decedat de moarte nenaturală? Pentru că e bine să se știe: eu nu-i sint nici un fel de moștenitor.

— A, nu-i vorba de asta — zise gardianul Tot orașul se pregătește ca să-l înmormînteze pe conu' Iosif cît se poate mai onorabil și, vedeți, de aceea vă cheamă și pe dumneavoastră.

— Așa, frate... păi de ce nu spui? Dacă-i vorba de așa ceva, se înțelege, vin cu plăcere.

Ne îndreptarăm împreună spre prefectură, cu sufletul împăcat și cu lacrimi în ochi.

Întreg orașul era agitat. Oriunde întîlneai vreun cunoscut, îți punea numaidecît mîna pe umăr, grăind cu vocea sugrumată: „Păcat! L-am pierdut pe conu' Iosif. Conu' Iosif a murit și asemenea oameni nu se mai nasc“.

Intru la domnul prefect și domina-sa mă întîmpină foarte amabil. Mă pofteste să șed și, în tot timpul convorbirii noastre, vorbește cu vocea sugrumată. Se poate, în general, spune, că în acea zi întreg orașul a vorbit cu vocea sugrumată. Cred că și proprietărea mea s-a certat cu bărbatul în dimineața aceea cu vocea sugrumată, numai că eu n-am putut observa acest lucru, neștiind de nenorocirea care lo-vise orașul nostru.

Domnul prefect mi-a spus, înainte de toate, următoarele:

— Domnule, domniei voastre vă este cunoscută marea nenorocire care s-a abătut asupra orașului nostru. Azi-noapte a murit conu' Iosif, omul cu merite excepționale, pe care l-a stimat întreg orașul. Vă puteți și singur închipui cîtă recunoștință îi datorăm răposatului și am dori ca acest lucru să se poată vedea. E necesar, printre altele, ca cineva să țină o cuvîntare la înhumarea răposatului. Fiindu-mi cunoscut faptul că dumneavoastră ați scris o piesă de teatru comică, drept pentru care s-ar putea spune că sinteți într-o oarecare măsură scriitor, găsesc că dumneavoastră ați putea și ați reuși cel mai bine să faceți acest lucru.

Toate acestea domnul prefect le-a spus limpede și serios.

— Recunosc, domnule prefect — începui eu puțin încurcat — recunosc că se poate spune că sint într-o oarecare măsură scriitor, dar vedeți, genul ăsta, necrologul...

— A, nu, nu — mă întrerupse repede prefectul — eu vă dau deplină libertate ca dumneavoastră să vă alegeți singur stilul și, cum să zic, nu e chiar nevoie să fie o compunere clasică à la teatru, ci...

Acî se cam zăpăci domnul prefect și începui, chipurile, să aranjeze scaunul.

— Bine, domnule prefect, dar vedeți, nici nu am suficient material.

— Cum? Domniei voastre nu vă sint cunoscute meritele răposatului?!

— Nu.

— A, da. Sinteți de curînd venit în orașul nostru.

— Spuneți-mi deci care sint, în mare, meritele răposatului — zisei eu, scoțînd o bucată de hîrtie și creionul.

— Da, da, bine ziceți. Să vi le spun...

Și domnul prefect începui să se scarpine în cap și să se gîndească; apoi, nițel încurcat, se învîrti într-o parte și alta, luă foarfeca de pe birou, începui să se joace cu ea și, în cele din urmă, grăi cu vocea mai domoală:

— Drept să vă spun, și eu sint abia de trei ani aci în oraș și v-aș putea spune numai în fraze generale; dar pentru o asemenea treabă ar fi mai bine să cunoașteți unele amănunte, nu-i așa?

— Așa-i. Dar cine m-ar putea informa?

Domnul prefect se gîndi o clipă, apoi spuse repede și vesel:

— Știți ce? Duceți-vă la prea onoratul domu protopop.

Îmi iau, prin urmare, rămas bun de la domnul prefect și mă duc la prea onoratul domu protopop, gîndindu-mă pe drum cum cum ar trebui să sune începutul cuvîntării.

L-am găsit pe prea-onoratul acasă. Ședea în șezlong, încălțat în papuci de lînă și șosete albe,

și citea „Marea carte populară sirbească de bucate“, scrisă de Katarina Popovici-Midjina și dedicată mamei sale, Nancika Petrovici-Purghermaistor.

— Asta e frumos, asta e foarte frumos! — rămase încîntat prea onoratul protopop, cînd i-am spus pentru ce am venit.

— Și, bineînțeles, în calitate de protopop, dumneavoastră îmi veți putea enumera, mai bine ca oricine, toate marile merite ale răposatului, care trebuie să fie cuprinse în cuvîntare.

— Bineînțeles, bineînțeles! — începui protopopul, trecîndu-și piciorul drept peste cel stîng și, după ce aruncă o privire plină de mîndrie spre papucii săi de lînă, continuă: Știți, în ce privește biserica, nu prea are merite excepționale. El a fost, bineînțeles, un bun creștin și, ce-i mai important, era bogat, cel mai bogat om din orașul nostru. Dar... cum să vă spun... ar fi mai bine să vă duceți la domnul primar al orașului. El ar putea să vă enumere toate meritele răposatului, de la A pînă la Z.

Cînd am plecat de la protopop, m-a petrecut pînă la poartă și, strîngîndu-mi mîna, a adăugat:

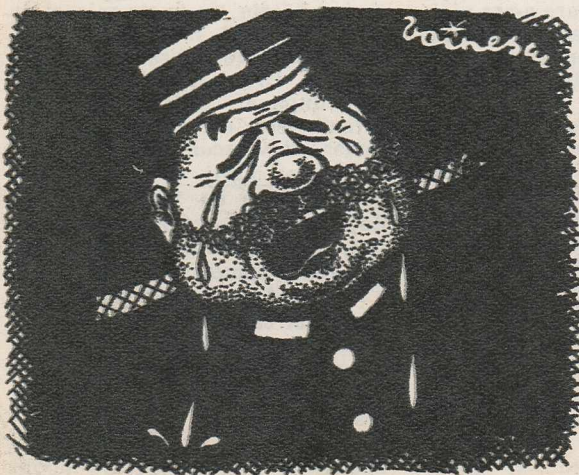
— Asta e într-adevăr frumos! Răposatul Iosif merită și mai mult. Noi nu sîntem cu nimic în stare să ne arătăm recunoștința pentru meritele sale.

Mă dusei așadar la primarul orașului. Chiar în clipa în care intram la el, înjura de tată pe un măcelar pentru niște chestiuni comunale și, ca să nu creadă cumva că am venit și eu pentru niscaiva chestiuni comunale, îi spusei prevăzător, numaidecît:

— Ah, dumneavoastră știți, desigur, cîtă nenorocire a cuprins orașul nostru, prin moartea conului Iosif. Eu o să țin cuvîntarea la cimitir.

După ce îl mai înjură o dată de mamă și de tată pe măcelar înainte de a-l expedia, primarul se întoarse spre mine și rosti cu vocea sugrumată:

— Da. S-a dus Iosif. Păcat!
— Îl cunoașteți de mult?
— Eu? Sigur! Am crescut împreună.

...Cum pînă atunci nu văzusem încă niciodată lacrimi

— De ce vă trimis, frate, la mine?

...Domnul prefect... luă foarfeca de pe birou, începui să se

L-am găsit pe prea-onoratul acasă. Ședea în șezlong...

— V-aș ruga atunci să-mi enumerați toate marile lui merite, de la A până la Z, ca să le pot cuprinde în cuvîntarea mea.

— Da, da. Cuvîntarea trebuie neapărat ținută. Și, vă rog, să fie cît mai lungă, să nu se spună că ne-am făcut datoria de mintuală față de omul prin a cărui noarte am pierdut atît de mult. Am dat dispozițiuni ca întregul consiliu comunal să vină azi aici, a ședință. Ar putea, nu-i așa, și primăria să dea o coroană de lori. Asta trebuie neapărat.

Am scos creionul și hîrtia.

— Vă rog, deci, să-mi spuneți tot ce știți despre răposatul.

— Tot ce știu despre el? — Întrebă primarul. Părerile mele e că ar trebui să se țină două cuvîntări. Ba chiar trei! Unde ar fi norocul să avem oamenii care să poată ține patru cuvîntări: una în fața casei răposatului, una în fața primăriei, una la biserică... Iar a dumneavoastră, la cimitir.

— Vedeți, însă... nu știu încă nimic din ce trebuie să spun în necrolog.

— Nu știți? Spuneți tot ceea ce trebuie într-adevăr spus despre răposatul Iosif și încă veți spune puțin — zise primarul, sculîndu-se foarte sprinten de pe scaun; și cum i se păru că fraza de mai sus fusese foarte frumos ticluită, o mai repetă o dată.

— Vă rog, deci, spuneți-mi tot ceea ce trebuie spus despre răposatul — insistai eu.

— O să vă spun; și nu trebuie să ne scape nimic. Am să vă spun de la început pînă la sfîrșit.

Aci primarul se așeză și căzu o clipă pe gînduri. Pe urmă, începu tărăgănat:

— Știți, răposatul era un om foarte bogat...

— Asta am notat...

— Apoi, în privința asta, eu, de altfel, nici nu știu tot ceea ce s-ar putea spune și... frățieare, lucrul acesta l-ați putea mai degrabă și mai bine discuta cu domnul prefect.

— Domnul prefect n-a reușit să-mi spună nimic, zicea că nici nu are cine știe ce cunoștințe despre răposat, că-i abia de trei ani în orașul nostru.

— Bine spune. Vedeți ce om deștept? Nu vrea să se amestece în treburile noastre.

Primarul tăcu, începu să-și caute batista prin buzunare și, cum n-o găsi, sună și-l trimise pe gardian acasă la nevastă-sa, după o batistă... Toate acestea îi prînseseră bine primarului, pentru că îi dădura răgaz de gîndire. La un moment dat, se întoarse repede spre mine:

— Păi, rogu-vă, dumneavoastră credeți că o să găsiți pe cineva care ar putea să vă spună mai mult decît prea onoratul domn protopop? Duceți-vă, vă rog, la dînsul, iar eu, uite, o să vă dau și o scrisorică.

— Mulțumesc. Am fost la dînsul și domnia-sa m-a trimis la dumneavoastră.

— A, așa! — răspunse primarul, lăsîndu-și palmele pe genunchi, și continuă apoi vioi: Știți ce? Despre răposatul, totul, totul, pînă la cele mai mici amănunte, de s-ar spune, și tot ar fi prea puțin. Eu vă spun că cel mai nimerit lucru ar fi să se țină patru cuvîntări: una în fața casei răposatului, una în fața primăriei, una în fața bisericii, iar una la cimitir. Ar putea cineva să vorbească și în fața liceului din localitate, asta ar însemna că am avea cinci cuvîntări și tot n-ar fi mult pentru răposatul Iosif.

— N-ar fi mult — adăugai și eu. Dar, vă rog, spuneți-mi, ce s-ar putea spune despre răposat?

— Am să vă spun, se înțelege...

Și după ce se gîndi oleacă, continuă:

— Duceți-vă dumneavoastră, dragul meu, la conu' Ianko Mladenovici, negustorul; îl cunoașteți, nu? El a fost mult timp primarul orașului și nimeni n-a fost prieten mai bun cu răposatul, decît el. Nimeni n-o să poată spune lucruri mai frumoase decît el. Eu aș putea, dar nu reușesc să-mi aduc aminte de toate.

M-am ridicat să plec, iar primarul, conducîndu-mă pînă la ușă, îmi strigă încă o dată:

— Cînd treceți pe la domnul prefect, comunicați-i părerea mea, că n-ar strica să se țină mai multe cuvîntări: una în fața casei răposatului, una în fața liceului și una la cimitir. Și s-ar mai putea ține încă una în fața prefecturii. Să reflecteze și domnul prefect asupra acestei propuneri. N-ar strica!

Conu' Ianko Mladenovici mă întîmpină cu cuvintele:

— De ce vă trimit, frate, la mine? Eu nu știu nimic. Răposatul era bogat și l-am stimat cu toții. A fost foarte merituos, dar nu v-aș putea spune anume pentru ce. Duceți-vă la domnul prefect.

— Am fost.

— Duceți-vă la protopop.

— Am fost.

— Bine. Atunci duceți-vă la primar.

— Am fost.

— Eh, eu nu mai știu ce să zic. Merite, merite! Bineînțeles că le-a avut, și încă ce merite! Și toate trebuie arătate în necrolog, nu trebuie să ne scape nimic; dar eu nu vă pot spune nimic, duceți-vă la altul. Uite, duceți-vă, de pildă, la medicul de circumscripție. El l-a tratat și trebuie să știe totul.

M-am dus la medicul de circumscripție, pe care l-am găsit în curte. Chiar în acea clipă luase în mînă o furculiță cu care împungea niște castraveți, punîndu-i la murat într-un borcan.

— Dumneavoastră, domnule doctor, l-ați tratat pe răposatul Stoici, pe care, după cum știți, îl deplînge tot orașul — zisei eu, așezîndu-mă pe un scaun care se afla în curte.

— Da, domnule, l-am tratat, dar ce pot face? l-am prescris să mîncînce numai mîncăruri ușoare, iar el s-a îndopat ieri cu fasole. A mîncat trei farfurii. Mă rog frumos, dumneavoastră sinteți de pildă om sănătos. Pofțiți însă de vă îndopați cu trei farfurii de fasole și tot o să crăpați ca o vită. Și-atunci: medicul circumscripției, medicul circumscripției... Cu ce poate fi de folos medicul de circumscripție, cînd muribundul înghite trei farfurii de fasole?

...Chiar în acea clipă luase în mână o furculiță cu care împungea niște castraveți...

— Dumnezeu să-l ierte — grații eu, cu vocea tare sugrumată. Mincind trei farfurii, îi ajunge și pe lumea aceasta, și pe cealaltă.

— Bine ziceți! — întări medicul multumit, slobozind ultimul castravete în borcanul plin până la refuz.

După o introducere atât de frumoasă, i-am arătat motivul pentru care venisem la el. Doctorul se bătu cu degetele pe genunchi, apoi își băgă degetul mic în gură și începu să-și scoabească măselele.

— Domnul meu, răposatul Stoici a fost un om merituos — începu în cele din urmă doctorul, iar eu scosei numaidecât creionul și hîrtia.

— A fost un om foarte bogat și foarte stimat — continuă medicul.

— Asta mi-am notat, dar despre merite...

— Despre merite... domnul meu... despre merite nu sînt în stare să vă vorbesc. Și, la urma urmei, de ce nu-l întrebați pe directorul liceului, omul cel mai indicat să vi le spună limpede și răspicat? La drept vorbind, eu nici nu înțeleg de ce ați venit la mine. Eu nu sînt în stare să vă informez cu nimic.

Mă ridic, prin urmare, și plec la directorul liceului. L-am găsit și pe acesta în curte, făcînd gimnastică. Se urcase sus, în vârful unui stîlp, și, la înălțimea aceea, își răsucea trupul în dreapta și în stînga. Și parcă, doamne ferește, rinjea. După ce l-am așteptat cinci-șase minute, coborî de pe stîlp leoarcă de sudoare, își încheie vesta, cămașa și un nasture de la pantalonii, apoi se așeză și mă pofti și pe mine să șed.

— Faceți și dumneavoastră gimnastică, domnul meu? — mă întrebă directorul.

— Nu, domnule director, dar doresc să fac un necrolog.

— A, răposatul Stoici. Adevărat... A fost un om dintr-o bucată. Orașul nostru pierde în el un om de valoare.

— Tocmai de aceea am și venit la dumneavoastră, ca să-mi arătați aceste merite, pentru ca să le pot pomeni și cuprinde pe toate în necrolog.

— M-am gândit să țin și eu o

cuvîntare la cimitir — continuă directorul, ștergîndu-și cu batista sudoarea de pe gît — dar... e bine că o s-o țineți dumneavoastră în locul meu.

— Vă rog, deci, spuneți-mi tot ceea ce urma să arătați în necrologul dumneavoastră — zisei eu, scoțînd hîrtia și creionul.

— Stoici a fost un om foarte bogat.

— Da, asta am notat demult. Meritele, însă?

— Ei, dragul meu, în ce privește meritele, eu însumi m-am gândit să mă adresez inginerului de plasă, care se preocupă mult de asemenea treburi publice. Cel mai bun lucru ar fi ca și dumneavoastră să vă duceți la el.

Mă îndreptai deci spre reședința inginerului de plasă.

Începuseră să bată toate cele patru clopote ale bisericii. Din partea de sus a orașului se îndrepta spre piața principală un cortegiu imens. Prefectura, primăria și consiliul comunal, preoțimea, liceul și școlile primare, breslele meșteșugărești, coroane, ripidii. Prăvăliile erau închise.

Iată, întreg cortegiul a ajuns la biserică, iar eu nu sînt încă gata cu strîngerea materialului pentru necrolog. Directorul liceului m-a îndrumat la inginerul de plasă, inginerul la directorul băncii; directorul băncii la directorul bibliotecii; directorul bibliotecii la președintele unei societăți de binefacere; președin-

Chiar în clipa cînd intrai la el, înjura de față pe un măcelar...

tele societății de binefacere la președintele asociației corale; președintele asociației corale la mai marele breslei comerciale, iar acesta mai departe, și tot mai departe, și mai departe, iar pe hîrtia pe care urma s-o umplu cu însemnări privitoare la meritele răposatului Iosif Stoici a rămas veșnic însingurată cea dintîi notiță luată:

„Răposatul Stoici a fost un om foarte bogat“.

Traducere din limba sîrbă de George BULIC

FABULA

— roman —

de Maria ROMAN

Capitolul XI.

(Urmare din numărul trecut)

În ziua aceea se petrecuse în casă un incident care nu are o legătură strictă cu acțiunea principală. Îl pomenim aici doar pentru că, dacă n-am face-o, ar fi cu neputință să înțelegem starea jalnică în care ajunge unul dintre eroii acestor pagini.

Schmidt și Roni stăteau de vorbă de o oră în biroul acestuia din urmă, pîndindu-se unul pe altul ca soarecele și pisica. La un moment dat nu-și mai vorbeau. Pînă cînd, deodată, Roni întoarse capul spre Schmidt. În aceeași clipă Schmidt ridică și el ochii. Privirile lor se întâlniră. Dar nici unul dintre ei nu-și trădă gîndurile, nici măcar printr-o clipire. Se fixară un timp, tăcuți. Apoi Schmidt reluă discuția.

— Prima măsură pe care trebuie s-o luăm este să închidem școala. Ai văzut raportul lui Todor?...

Și se întrerupse, aducîndu-și brusc aminte de ceva:

— Pentru că veni vorba, aș vrea să luăm o hotărîre în ceea ce-l privește... Așa. Raportul arată clar că elevii sînt suficient pregătiți pentru ca să poată începe lucrul.

Discutără încă multă vreme. Stabiliră punctele unde trebuiau trimiși agenții cei noi, întocmiră planurile de lucru și se deciseră asupra datei la care să înceapă legăturile prin telegrafice fără fir cu Berlinul. Codurile trimise de centru ajunseseră la ei, aparatele veniseră și ele și așteptau doar să fie împărțite oamenilor. Singurul lucru care le mai lipsea erau banii.

— Zilele astea o să primești și banii — îl anunță Schmidt pe Roni. Conform propunerii tale, și se vor avansa fonduri din care va trebui să faci față timp de trei ani. S-a fînt seama de faptul că nu se știe cînd o să îți se mai poată trimite rezerve noi.

Roni asculta atent, ascunzîndu-și anevoie satisfacția. Aștepta de mult acești bani. Era vorba de o sumă imensă. Îl convinsese pe Schmidt s-o ceară, explicîndu-i că trebuie să-și plătească bine agenții, pentru ca să nu se teamă că aceștia se vor lăsa cumpărați de vreo altă organizație care ar avea posibilitatea să ofere mai mult.

— Dacă nu le dai cît vor, se leapădă de tine ca de niște peișce vechi — aprobă cu ciudă Schmidt. Altădată îi tinea doar cu frica...

După ce obținuse asentimentul lui Schmidt, Roni întocmise o listă care expunea detaliat necesitățile financiare ale rețelei din întreaga țară, pe timp de trei ani. În această listă erau cuprinse lefuri pentru zece oameni, chiriile locuințelor conspirative, întreținerea aparatelor, eventuale mitui, cumpărarea de informații, o cotă destul de apreciabilă pentru răscură-părarea arestaților precum și un capitol pentru cheltuieli diverse, totalul ridicîndu-se la impresiunea sumă de 200.000 de lire sterline. „Desigur, îmi vor trimite valoarea echivalentă în aur“ — își făcea socoteala, multumit, Roni. Dar Schmidt îl obligă să se abată de la gîndurile lui plăcute.

— Și acum, să discutăm despre Todor — propuse el. Păreră mea e că ne-a devenit inutil. Și dacă-l lăsăm „pe liber“, ar putea să-l treacă prin gînd să ofere altora serviciile lui. Ar fi deci mai indicat să-l lichidăm.

— Să-l lichidăm atunci... — aprobă imediat Roni. Mai concret: îl avem pe Toni; nu ne rămîne decît să-l folosim. Pentru ei e un fleac...

În clipa aceea se auzi dinspre coridor un zgomot înăbușit, de parcă s-ar fi prăbușit un sac plin.

— Sîntem spionați! — urlă Schmidt, sărînd în picioare.

Roni se năpusti ca o pisică sălbatică spre ușă și o deschise larg. Dincolo de prag, jos, pe pardoseala de ciment, era întins trupul în nesimțire al Helenei.

Totul a pornit de la o altă obsesie a Helenei, care se adăugase celorlalte pricinuite de ocupațiile necurate ale tatălui ei; era vorba de relațiile maică-si cu străinul găzduit în odăița de lângă dormitorul părinților.

Nora nu se ocupase niciodată prea mult de Helene. Fata își amintea că în anii nesfîrșiți în care accidental o fîntuise la pat, mama ei n-o tratase ca pe un copil bolnav, ci mai degrabă ca pe o ființă de prisos, a cărei prezență în casă îi împiedica pe toți să trăiască și să se distreze.

Deși pe atunci Helene era încă o fetiță, înțelegea totuși bine cum e privită și suferă atât de tare, încît uneori ajungea să-i urască pe toți cei din jur. Apoi cînd se făcu mai mare, deveni mai înțeleaptă, ba chiar începu să-i caute Norei scuze. „Oricît de legat ai fi de cineva — își spunea ea — vine un timp cînd boala lui te plictisește. Nu-i chiar o plăcere să ai trei ani în casă un infirm“. În cele din urmă Helene nu numai că nu se mai gîndea să-și condamnă mama, dar, dimpotrivă, se atăsase de ea, începuse s-o iubească sincer. Ultimii trei ani, în care Roni lipsise tot timpul de acasă, o legaseră și mai mult de Nora. Iar din clipa cînd afacerile dubioase ale tatălui ei o îndepărtaseră definitiv de acesta, simțise imperios nevoia să se apropie de ea, ca de singurul om la care avea acum dreptul să se gîndească cu afecțiune, să caute un sprijin. Dar venirea lui Jean prăbuși și această ultimă nădejde a Helenei.

Helene, care nu pleca aproape niciodată de acasă, era prin forța împrejurărilor la curent cu modul în care evoluau relațiile dintre mama ei și străin. La început, încercase să le împiedice, folosind mijloacele naive la care recurge în asemenea cazuri un copil. Umbra toată ziua după Nora, căutînd să fie mai cuminte și mai tandră ca totdeauna, ca nu cumva aceasta s-o îndepărteze, iar în noaptea cînd Roni era plecat de acasă, simula boala sau o spaimă fără motiv și se ruga de ea să-i permită să doarmă în locul lui. Enervată și plictisită, Nora se vedea obligată s-o culce cu dinșa în dormitor. După ce însă Helene își repetă cererea de cîteva ori, începu s-o refuze brutal:

— Ce sînt capriciile astea, Helene? Ești o fată mare, nu e admisibil!

Un timp, Helene renunțase să mai lupte, roasă de indolență. O chinuia însă gîndul că poate și-a spionat pe nedrept, mai întîi tatăl, acum și mama... Dacă bănuielele ei sînt neîntemeiate? Dacă ele nu se datorează decît închipuirii ei bolnave? Are ea oare dreptul să-și suspecteze părinții? În cele din urmă, se hotărî să facă totul ca să descopere adevărul: nesiguranța aceasta o înnebunea. Așa se explică ajutorul activ pe care i-l-a dat lui Alex.

În dimineața aceea telefonul așezat în hol, pe măsuta din fața ușii care dădea în camera ei, o trezi pe Helene pe la ora șase. Fata își trase plapuma peste cap, să nu-l mai audă, dar țîrîitul telefonului era atât de pătrunzător și de insistent, încît coborî din pat și se duse să răspundă. Era o verișoară a maică-si, care-i spusese pîngînd că-i murise tatăl și o implora pe Nora să vină imediat la el.

Fata alergă spre dormitor și bătu în ușă. Nu răspunse nimeni. Mai bătu o dată, apoi încercă să deschidă ușa, care însă era încuiată. Auzi șoapte, scîrțîitul parchetului, apoi zgomotul metalic al unei clante. Ceva trecea probabil din dormitor în odăița alăturată. Helene simți cum i se face un gol în piept. Începu să lovească tare cu pumnii în tăbiaia ușii, din ce în ce mai tare, de parcă și-ar fi ieșit din minți. Peste cîteva clipe maică-sa descuie ușa și sărî la Helene. O apucă de umeri și, scuturînd-o, îi strigă enervată:

— Ce-i cu tine, fetișo? Te-ai isterizat de tot? Numai un nebun poate să te mai înțeleagă! Du-te de te culcă și să nu te mai văd, pînă nu-ți vei veni în fire!

ALO, CENTRALA...

— schiță —

de Imre FÓLDES

sa, și acum o să dau un telefon tovarășului Popescu de la D.G.P.T.L.P., ca să aflu dacă a fost aprobată cererea de plată... Ia să vedem... Popescu... Popescu... Iată numărul de telefon... așa... Alo, centrala... Ce-o fi cu ăstia, că nu ridică nimeni receptorul?... În sfârșit... Alo, centrala... Cu tovarășul Popescu de la contabilitate... Care Popescu?... Popescu I sau Popescu II?... Vasăzică aveți mai mulți Popești în întreprindere?... Curios, cine ar fi crezut că există mai mulți Popești în Capitală? Ca să fiu sincer, nu știu cum e numerotat grăsunul de Popescu la dumneavoastră, știu numai că trebuie să vorbesc cu el... Da... da... la contabilitate... Alo... aștept... Ce spui?... E ocupat?... Mulțumesc, am să revin... — Ia să vedem din nou... Așa... Da' ce-i cu aparatul ăsta, că nu vine tonul? Nu cumva s-a deran-

jat? Hai să mai încerc o dată... E surd de-a binelea... Încă o dată... Răbdare, răbdare... să nu ne enervăm... Încă o clipă, două... Așa, în sfârșit... Unde am pus numărul?... Așa... Nemaipomenit... Acum e ocupată centrala... Ei, drăcia dracului!...

— Răbdare... Să mai formăm o dată numărul, frumos, cu băgare de seamă... așa... Alo... Alo, centrala... Ce-i cu telefonista asta? De ce nu răspunde? S-o fi dus la cinema?... Alo, alo, centrala... În fine... Vă rog, cu tovarășul Popescu de la contabilitate... Mulțumesc... Alo... Tovarășul Popescu?... Nu?... Dar cine vorbește?... Cum?... Nu înțeleg... Telefonul este cuplat?... Să mai

chem o dată și atunci tovarășul Popescu va ridica receptorul?... Bine... mulțumesc... Hai să mai formez o dată numărul...

— Alo, centrala... Cum pe cine?... Caut centrala D.G.P.T.L.P. Cum?... Casă particulară?... Scuzăți, vă rog... Se pare că am greșit... De data asta formez mai atent... Așa... Alo, centrala... Formidabil... Iar e ocupată!... Să mai încerc o dată numărul, cu băgare de seamă... fără enervare... cu calm... Încet, Alo... Tot ocupată e... tot ocupată e...

— Alo, centrala... Alo... tovarășico dragă, pentru numele lui Dumnezeu, dă-mi te rog o dată legătura cu tovarășul Popescu... Popescu... Nu Ionescu, Popescu... P de la Petre, O de la Ovidiu... Nu Petre Ovidiu, ci Popescu Mitică... Ți-am spus Petre Ovidiu numai ca să poți înțelege mai ușor... Da, Popescu Mitică de la contabilitate... Alo... aștept... Cum? E ocupat interiorul? Mulțumesc, am să revin...

— Să răsuflu puțin... așa... și acum să încercăm din nou... Alo, centrala... Alo... În sfârșit... Nu șip, tovarășico, sînt foarte calm și vorbesc în șoptă, te implor șoptind să-mi faci legătura cu tovarășul Popescu... Bine, aștept... Cum? Ce spui?... Nu răspunde?... Mai sună puțin, tovarășico dragă... Mai sună puțin, că innubnesc... Tot nu răspunde interiorul? Cum?... Dacă nu vreau să vorbesc cu altcineva?... Ba da... Neapărat... Cu bătrînul Bell, ca să-i spun părerea mea despre invenția sa... Nu cu cimitirul Belu... Deși poate ar fi mai nimerit... Da... Bell...

Care în loc să meargă la un teatru, a avut inspirația nenorocită să inventeze aparatul ăsta... Ce spui? N-aveți nici un Bell în instituție?... Nu-l cunoașteți pe tovarășul Bell?... Bine... bine... mai revin...

— Ia să mai încerc o dată... Așa... Alo, centrala... Alo... Cu tovarășul Popescu de la contabilitate... Popescu... Da, firește, Popescu... Nu, nu sînt nervos... Înțelegi?... Nu sînt nervos, n-am nici un motiv să fiu nervos... Nu vreau decît să vorbesc cu tovarășul Popescu de la contabilitate... Alo... aștept Alo... tovarășul Popescu?... Dar cine e, pentru numele lui Dumnezeu?... Golescu de la registratură?... Vat, inima... Ce spui, tovarășe?... Să mai formez o dată centrala?... Centrala?... Mamăăă!...

— Nu mă las... Chiar dacă am să stau aici trei zile fără mîncare, dar tot am să vorbesc cu Popescu de la contabilitate... Am pierdut o oră și jumătate cu porcăria asta... Acuma nu mă mai las... Nu... Am să vă arăt eu... Alo... Alo, centrala... Cu Popescu, te rog... Nu, nu cu doctorul Popescu, cu Popescu pur și simplu, fără nici un doctorat... Are, sărmanul, cel mult o școală de dans... Nu... nu e medic... nici soră de caritate... Contabil... Popescu cel grăsun... Cum spui, tovarășe?... Am greșit numărul?... Nu e D.G.P.T.L.P... Dar cu cine vorbesc?... Cu Spitalul Central?... Știi ceva?... Nici nu mai am nevoie de Popescu... Nu... Am nevoie de dumneata... Da, de dumneata... Desigur... cred că e un caz grav... „Crisis telefonitis“... de gradul trei...

Helene își amintea vag că are ceva să-i spună, dar nu era în stare să scoată nici un cuvînt. O privea doar, palidă, mută. Cînd Nora îi dădu drumul, îi întorse înțepit și se duse în odaia ei. Iar după ce se întinse pe pat, izbucni în hohote desparate de plîns.

În aceeași zi Helene primi încă o lovitură. Trecea pe coridor, venind de pe terasă, cînd auzi voci din biroul tatălui ei. Mînată de aceeași dorință de a afla adevărul, pe care-l spera liniștitor, se oprî o clipă în dreptul ușii. Cineva, care după glas i se păru a fi Schmidt, vorbea despre bani, apoi propuse lichidarea unui oarecare Todor. Fetei i se miară picioarele de groază. În timp ce, sprijinită de perete, încerca să-și revină, recunoscu vocea tatălui ei, care aproba indiferent propunerea și numea chiar pe cineva pentru a o duce la bun sfârșit.

Pe Helene o cuprinsese amețeala. Bănuia de mult că Roni se ținea de afaceri necurate, dar niciodată nu l-ar fi crezut în stare de crimă. Simți că, dacă nu pleacă imediat, o să se prăbusească acolo. Încercă să facă un pas, dar ameți, picioarele i se împieteciră și căzu grămadă.

Cînd Roni văzu trupul Helenei întins pe pardoseala coridorului, înțeluse imediat ce se întimplase. Luă fata în brațe și se duse s-o culce pe patul din camera ei. Ca s-o trezească din leșin, îi pămui energie obrazii și, îndată ce văzu că fata își revine, o lovi de cîteva și mai tare, întrebînd-o printre dinți:

— Ce-ai căutat în fața ușii? Ce-ai auzit? Spune: ai auzit ceva? Helene nu răspundea nimic. Stătea nemișcată, mută, cu ochii închiși și buzele strînse, fără să încerce să se aperi. Părea că n-o mai interesează ce se mai întimplă cu ea. Putea s-o și omoare, n-ar fi fost în stare nici să plîngă.

Schmidt, care se oprise în pragul ușii, se apropie de Roni și-l apucă de braț.

— Las-o acum—îi spuse aspru. Să mergem. După ce tești din camera fetei, Roni încuie ușa pe dinafară și puse cheia în buzunar.

— Crezi că știe ceva?—îl întrebă Schmidt, abia cînd ajunseră în birou. Roni dădu să răspundă afirmativ, dar se răzgîndi, izbit de tonul rece, aproape decisiv, al întrebării. Bănuind reacția lui Schmidt, înțeluse că dacă nu-l convinge număldect că fata n-a auzit nimic, aceasta e pierdută.

— N-are habar nici pe ce lume trăiește — spuse Roni liniștit. Leșină mereu din pricina bolii. Și ieri a făcut o criză.

— E posibil... e posibil... — aprobă imediat Schmidt. Ar trebui totuși supravegheată cîteva zile. Să n-o lași să iasă din camera ei.

Defapt Schmidt era convins că fata leșinase tocmai pentru că auzise totul. Dar întuind la rîndu-i manevra lui Roni, socoti că e inutil să mai insiste. În ceea ce-l privește, va lua desigur măsurile necesare. (Ar fi fost o prostie să primejduiască rețeaua din pricina unei infirme care ascultă pe la uși). Schimbă deci subiectul, pentru ca Roni să nu-i ghicească gîndurile.

— Cum a rămas, vasăzică? Cu Toni vorbești tu. Să termine cît mai repede cu treaba asta... Ia spune-mi: crezi că mai există cineva care ar putea să ne pună bețe în roate?

Îngrozit de întrebarea care i se păru o aluzie la Helene, Roni se grăbi să răspundă:

— Nu fi exagerat, Schmidt! Nu mai e nimeni. Doar grăsunul... Însă de el o să se ocupe Nicol. De ce să ne murdărim noi mîinile, cînd putem rezolva cu ale altora?

— Si rise fortat.

Simțeau amîndoi că discuția degenerase. Se suspectau unul pe altul, ca doi cîini care, după ce s-au încăierat, încep să se pîndească pentru ca, numai peste cîteva clipe, să reînceapă să latre și să se muște.

— Trebuie să vorbești cu oamenii — reia într-un tîrziu Schmidt. A venit momentul să le predai aparatele și să le îndaci orașele și adresele la care se mută. Ar fi bine ca în trei zile să nu mai rămîna nimeni în capitală.

— Chiar astă seară îi aștept pe trei dintre ei — spuse Roni, cu gîndul în altă parte.

Primul veni Alex. Roni îi ținu un logos de o jumătate de oră. Întîi îl informă că, avînd în el cea mai deplină încredere, nu-l trimite în pro-

vîncie cum face cu ceilalți agenți, ci îl reține la centru. În schimb, ca să fie tot timpul la dispoziția conducerii, va trebui să locuiască acîi în casă, într-o mică încăpere de lângă pod. I se mai cere să nu iasă decît foarte rar și de preferință seara, astfel ca prezența lui să treacă neobservată.

După aceea Roni îi vorbi multă vreme despre așa-zitul scop patriotic al organizației de spionaj, ajungînd pînă acolo încît să-l asigure că Frontul de Eliberare este informat și aprobă activitatea rețelei. Ce-i drept, Roni își dădea seama că nu poate continua la infinit cu Alex acest joc periculos, că ar trebui să-i dea explicații mai amănunțite și mai serioase. Speră însă ca, în curînd, să reușească să realizeze, conform planului său, o legătură cu Consiliul Frontului, ceea ce îi va permite să-i spună și lui Alex mai multe. Lui Roni i se părea cîteodată că băiatul e deplasat de circumspect și prea rezervat pentru poziția lui, dar bănuiala era prea vagă pentru a-l determina să se descotorosească de el.

Alex obosisese ascultîndu-l. Îl privea fără să-l audă, cu gîndul la Helene. După ce citise bilețelul în care fata îl punea la curent cu planurile tatălui ei în privința lui Todor, iesise repede din circumspect și se îndreptase spre casă. Nu înțelgea ce se întimplase, dar fusese desigur ceva foarte grav. De cum intrase în casă, o căutase din ochi pe Helene, însă n-o zărise nicăieri. Mai rău era că nici n-avea pe cine să întrebe. De cînd locuiau la el Jean și Schmidt, Roni concediasse servitoarea. Acum angaja cîte o femeie care lucra doar jumătate de zi; dar și pe aceste femei le schimba des, pentru că, sînd mai multă vreme în casă, vreuna dintre ele ar fi putut să afle ceva.

Alex încercă să ghicească cum se petrecuseră lucrurile. De unde știa fata că se plănuieste asasinarea lui Todor? Să fi tras cu urechea la ușa biroului lui Roni? Dar dacă a fost surprinsă de cineva? În acest caz ar fi, desigur, în mare pericol!...

Pe măsură ce emitea noi ipoteze, era tot mai îngrijorat. După ce Roni își încheie perorația, Alex îl întrebă, așa cum făcea în fiecare zi:

— Dar Helene pe unde e? N-am văzut-o încă.

— A avut adineauri o criză — sună răspunsul. Nu se simte bine și s-a închis în camera ei.

Alex nu îndrăznea să întreprindă cercetări pe cont propriu. Urcă la mansardă, să-și amenajeze odaia de lucru. Era o încăpere mică, de trei metri pe trei, cu podeaua de scinduri. Avea două uși, una spre capul scării, prin care intrase Alex, și o alta care dădea în pod. Alex trase micul birou sub fereastra îngustă, prin care se vedeau acoperișurile caselor vecine, iar măsura cu aparatul de emisie și recepție o puse la dreapta intrării, astfel încît, dacă ar fi fost atacat prin ușa, ar fi avut fereastra în față lui. Informațiile vagi pe care i le transmisese Helene în legătură cu Todor îl redescoperă vechi temeri. În definitiv cine ar fi putut să-l asigure că nu i se pregătește și lui un sfîrșit asemănător? Tocmai de aceea, după ce îi trecuse prima emoție, hotărîse să-și ia toate măsurile de prevedere necesare.

Deși în încăpere se afla un divan, nu voi să doarmă acolo. Ieși în pod, să caute un loc mai ferit.

Podul casei lui Roni se întindea aproape sub întreg acoperișul și era folosit ca magazie. Stive imense de piel și lacuri, baloturi de fire de mătase, lăzi de lemn cu lapte conservat, coșuri cu coniacuri și vinuri vechi, infundate, ca și multe alte mărfuri, astfel ambalate încît Alex nu le recunoscu, erau îngrămădite peste tot, dînd podului o înfățișare de depozit al unui magazin universal. Din cîteva baloturi de piele, Alex își aranjă un culeș. Apoi își inspectă ceea ce el numea „mijloacele de apărare“. Micul revolver pe care-l avea de la Ali, cu cartușele respective, și o cutie cu grenade de mînă îl dădură siguranța omului înarmat.

Mai liniștit acum, se întorse în odaia de lucru și, de la fereastră, se apucă să cerceteze împrejurimile. Voia să-și dea seama ce posibilități de evadare există. La mai mult de o jumătate de metru sub fereastră, se vedea tabla înnegrită de acoperișul casei vecine. Între peretele acestei case și acela al casei lui Roni rămînea un interval îngust cam de un metru, în adîncul cărui cobora, de-a lungul unui șir de uși, o scară de fier în spirală, folosită probabil de vecin ca scară de serviciu. Alex aduse din pod o scindură destul de lată și de lungă ca să poată trece, cu ajutorul ei, de pe pervazul ferestrei pe acoperișul casei vecine. Abia după asta se liniști cu totul.

(Va urma)

Christa Redler și Thea Müller interpretând cu talent dansul comic Max și Moritz.

rați slujitori ai Thaliei, cei douăzeci și patru de tineri care compun cercul teatral se întâlnesc la repetiție. Se pregătesc, cu sprinjalul a două talentate actrițe, Ilse Rosenberg și Else Brodovschy, piesele „Parazitul” de Schiller și „Cererea în căsătorie” a lui Cehov.

Mamelor le este rezervată după-amiaza de miercuri. Ele vor găsi întotdeauna ceva interesant de ascultat: o conferință cu caracter pedagogic sau medical, sau pur și simplu o oră de sfaturi gospodărești.

Bineînțeles că în jurnalul de bord se înscriu și evenimentele deosebite — ca, de pildă, vizita doamnei Maria Klara Fassbinde, din Republica Federală Germană, membră a Consiliului Mondial al Păcii, sau a scriitorului Franz Fühmann, laureat al Premiului Național din R.D.G.

Dimineața de duminică este a celor mici. Un scriitor vine să le citească din opera sa, un altul le vorbește despre frumusețile patriei. Cu ochii măriți de uimire, urmăresc aventurile vreunor noi Hânsel și Gretel, iar gurițele se rotunjesc într-un gingaș: „Ooo! Wie schön!” în fața spectacolului teatrului de păpuși.

Întimplarea m-a adus aici într-o seară în care un inginer dezvolta în fața publicului tema: „viitorul televiziunii”. Sala de conferințe — deși destul de încăpătoare — abia poate cuprinde pe cei veniți să asculte expunerea, „Într-adevăr — îmi spune tovarășul Braedt, directorul acestei case de cultură, profesor și, în timpul liber, artist amator — serile noastre literare și muzicale, conferințele noastre se bucură din partea publicului de o mare afinență! Este oare nevoie de altă dovadă că numai în condițiile regimului democrat-popular s-a putut crea această casă de cultură

RĂSUNĂ „OUDA BUCURIEI”

Imi iau permisiunea de a vă sluji drept ghid la vizitarea Casei de cultură „Friedrich Schiller” din Capitală.

Să deschidem prima ușa. Sala de cursuri. O parcurgem la repezeală: câteva zeci de tineri urmăresc cu atenție explicațiile profesoarei de limba germană. La alte ore și în alte zile, sala aceasta adăpostește și alte cursuri. Numărul cursanților? Opt sute!

Iată acum biblioteca, deosebit de frecventată și apreciată. Cele peste patru mii de volume de literatură germană și română, ca și publicațiile venite din Republica Democrată Germană sînt citite cu viu interes. În sala de lectură, dominată de un minunat portret al autorului neuitatei „Ode a bucuriei”, se perindă zilnic optzeci, o sută de cititori. Îmi pare că portretul acesta se însuflețește cînd, sub privirea sa, o tină cere bibliotecarei: „Bitte, „Am stillen Don” — căci titlul romanului lui Șolohov sună frumos și în limba lui Schiller...

Desigur, există preferințe. Tinerii, de pildă, cer mai ales cărțile

lui Jack London și broșurile ediției „Kleine Jugendreihe”, un echivalent al colecției povestirilor științifico-fantastice. Dar în general setea de lectură, dorința de a cunoaște literatura nouă, noile lucrări ale scriitorilor români și germani, sînt evidente. În numai două luni, prin această bibliotecă s-au perindat mai mult de cinci mii de cititori.

Pe culoar s-au pornit deodată să răsunе zeci de voci cristaline: micile eleve ale cursului de balet profită de o pauză pentru a schimba păreri despre evenimentele zilei. Sînt doar colege și la școala cu limba de predare germană. În total 60 de copii de vîrste diferite frecventează cele trei cursuri de balet ce se țin aici.

O activitate cloditoare se desfășoară zilnic în acest lăcaș de cultură. Și ca să reușești să evoci toată această activitate, ar fi poate nevoie de un fel de jurnal de bord, în care să însemni în termeni lapidari eve-

nimentele zilei. Astăzi, repetiția cercului de dansuri populare; mîine, cea a orchestrei de suflători. (Ambele s-au prezentat publicului bucureștean în cadrul Decadei Culturii Naționalităților Conlocuitoare, unde au reperat un binemeritat succes).

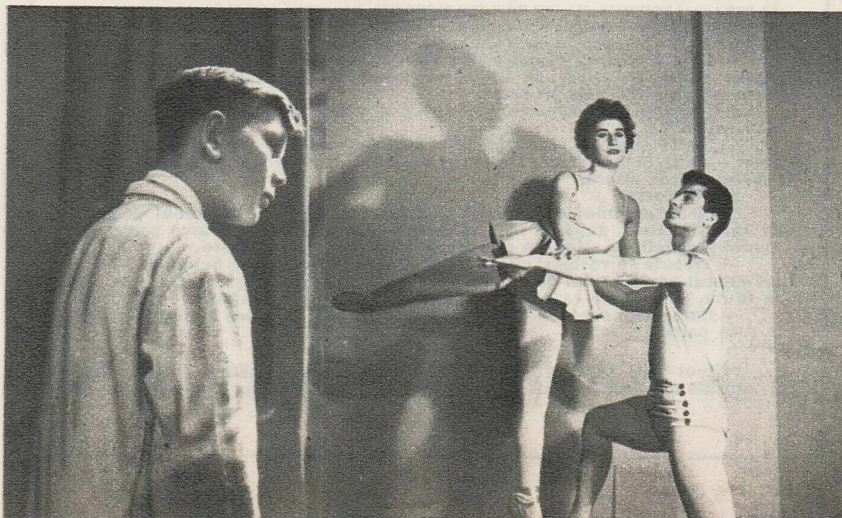
Miine o mult disputată partidă de șah atrage în jurul său numeroși amatori; poimîine, o întâlnire între filateliști.

Seara tîrziu, după orele de muncă, cu pasiunea unor adevă-

ce constituie un eveniment fericit în viața populației germane din București. Și bucuria vorbitorului este umbrită de o singură grijă, pe care o mărturisește: în curînd, va fi nevoie de o sală de spectacole mai încăpătoare. Nu e lucru ușor să o găsești.

Nimic surprinzător în acest succes de public. Serile în care a răsunat aci spumoasa muzică mozartiană, măreția unică a muzicii lui Beethoven, sau acordurile solemne ale lui Bach, au

Frumusețe, grație și... curiozitate. Scena nu se petrece la Teatrul de Operă și Balet, ci la Casa de cultură „Friedrich Schiller”.

adus nenumărați prieteni acestui focar de cultură. Tot astfel numeroasele conferințe cu caracter științific și, în special, conferințele în care se vorbește despre contribuția populației germane la luptele revoluționare din trecut și la munca entuziastă de construcție socialistă a zilelor noastre. Căci conducerea casei de cultură — bucurându-se de ajutorul unui comitet de sprijin care cuprinde o seamă de personalități de frunte, ca tovarășul Filip Geltz, membru în Prezidiul Marii Adunări Naționale, poetul Alfred Margul Sperber, romancierul Oskar Walter Cisek, doctorul Alfred Bruckner, precum și decanul bisericii evanghelice și alții — și-a trasat ca misiune de onoare înfăptuirea unui nobil fel: popularizarea noilor realizări din țara noastră și din Republica Democrată Germană, valorificarea unei culturi în care strălucesc figuri ce constituie o mândrie a întregii umanității: Goethe, Heine, Bertolt Brecht...

Adoptând ca principiu colaborarea cu alte instituții și organizații, conducerea casei de cultură a organizat recent o seară Bertolt Brecht, împreună cu S.R.S.C., iar în colaborare cu Casa de cultură „Baruch Berea”, o seară Heinrich Heine. Poate că tocmai acest aspect din activitatea sa atât de bogată, de multilaterală, de variată, face să-mi stăruie în minte ca un leit-motiv acel vers din „Oda bucuriei” care a inspirat lui Beethoven neîntrecută sa Simfonie a IX-a: „Alle Menschen werden Brüder...” — toți oamenii vor fi frați... Și poate că tocmai acest vers care face să bată inimile de emoție și nădejde, acest vers care răsună ca o nobilă chemare, a făcut să se dea acestei case de cultură numele autorului „Ode bucuriei”, numele lui Friedrich Schiller.

Marga COSAȘU
Fotografii de M. IVANCIU

Ingrid Iosephi se ocupa de spectacole și bilete.

În această sală domnește întotdeauna liniștea. Ați ghicit: este sala de lectură.

Iată acum și expoziția de caricaturi a lui Helmut Lehrer-Leru.

Poftiți la noi.

ACUM 70 de ANI

Gh. RĂDULESCU

... Era în seara zilei de 28 iunie 1888... Fierbere mare în sala Cercului muncitorilor din Piața Amzei. Vorbitorii — toți tipografi — arată marile nemulțumiri ale celor ce muncesc. „Măsuri pentru stăvilirea șomajului”, „Respectarea odihnei de duminică”, „Ziua de muncă de 9 ore”, „Grevă” — sînt revendicări ce revin în fiecare cuvîntare. Ce grele condiții de muncă trebuie să fi avut muncitorii tipografi, ce cruntă trebuie să fi fost exploatarea, dacă prezentau drept revendicări ziua de muncă de 9 (citiți bine: nouă) ore și repaus duminical!

Gîndurile tuturor se uneau într-unul singur: să se ridice la luptă și să lupte pînă la satisfacerea revendicărilor.

Au hotărît: grevă. Grevă generală.

În entuziasmul celor prezenți, a fost formulat programul de revendicări și au fost alese comitetul de conducere a grevei și delegația care urma să prezinte patronilor revendicările.

... A doua zi, la 29 iunie 1888, liniștea și nemiscarea au pus stăpînire pe atelierele întunecoase ale tipografiilor. Peste 400 de lucrători părăsiseră lucrul...

Solidari cu tipografia greviști, numeroși muncitori din fabricile și atelierele Capitalei au hotărît să-i sprijine. Liste de subscripție au început să circule din mîndă în mîndă. Și, din salariul mizer cu care patronii le plăteau munca, au adunat ban cu ban și i-au depus la comitetul de conducere a grevei. Gazeta muncitorilor tipografi, „Gutenberg”, a apărut în tot timpul grevei zilnic, iar banii obținuți din vînzarea ei — 200 de lei pe zi — erau destinați fondului de ajutorare a greviștilor.

În scurt timp roadele solidarității proletare se arătară: la 5 iulie greviștii dispuneau de un fond de 4.000 de lei. Minunat a fost gestul muncitorului cizmar Ioniță Florian, care s-a oferit să repare gratuit ghetete lucrătorilor tipografi aflați în grevă.

Bazindu-se pe solidaritatea frățească a celorlalți muncitori, greviștii puteau continua lupta.

Patronii au căutat să spargă unitatea de luptă a muncitorilor. Au încercat să aducă din alte părți ale țării tipografi care, înlocuindu-i pe greviști, să-i determine să renunțe la luptă.

Dar în întreaga țară nu s-a găsit nici măcar un singur tipograf care să facă jocul patronilor. S-au adresat atunci Ministerului de Interne, pentru a primi cîteva tipografi de la Imprimeriile Statului. Dar și aici muncitorii au avertizat că vor declara grevă, în cazul căse acceptă această petiție. Astfel ministerul a fost pus în situația de a nu putea satisface o asemenea cerere.

... Grevă continua. Peste hotare, ea se ducura în rîndurile muncitorilor de același sprijin ca și în țară. Nevrînd să cedeze, patronii au apelat în străinătate, la Constantinopol, Brașov etc., dar și tipografi de acolo s-au declarat solidari cu greviștii și au refuzat să se angajeze ca spărgători de grevă. În ziarul socialist francez „Le Parti ouvrier” a apărut un articol despre greva tipografilor din București, în care se arăta că tipografi francezi nu vor lipsi „de la datoria față de frații lor de muncă din România”. Și, ca prim semn al deplinei lor solidarități, tipografi parizieni au trimis imediat 100 de lei, sumă destul de importantă pentru acele vremuri.

... Văzîndu-și înfrînte încercările de subminare a hotărîrii de luptă a muncitorilor tipografi și a solidarității muncitorești, patronii au început să trateze cu greviștii. Și, după mai mult de două săptămîni de grevă, la 13 iulie, majoritatea patronilor — iar după cîteva zile toți — au acceptat aproape toate condițiile greviștilor.

Dar cel mai mare triumf al acestei prime mari greve a tipografilor și care i-a încredințat de tăria luptei unite a clasei muncitoare a fost triumful solidarității.

NEPRETUITUL

DAR

Căutam un vechi cunoscut, medic la policlinica de adulți din Pitești, și am nimerit din întâmplare într-o sală în care, după cât se părea, avea loc o ședință. Am dat să mă retrag în grabă, când mi-au ajuns la ureche cuvintele celui care vorbea în acel moment: „În stare desperată, fetița este adusă la spital...”

Nu mi-am dat seama despre ce este vorba, dar mi-am închipuit că e o conferință medicală și am rămas locului. M-am așezat pe un scaun, mai în fundul sălii, și l-am întrebat pe cetățeanul de lângă mine ce temă are conferința.

— Nu e o conferință—veni răspunsul. E o întâlnire între donatori și primitori de sînge, organizată de Crucea Roșie. Cel ce vorbește e doctorul Liviu Sburian, șeful secției de transfuzie din spital.

Devenii mai atent. Medicul povestea, în continuare, despre lupta ce s-a dus pentru a readuce viața în trupul micuței:

„...numai o transfuzie o mai putea salva, dar era greu să-i găsești venele. În sfîrșit, cu mare greutate s-a descoperit o venă... Lichidul miraculos a început să curgă, picătură cu picătură, în venele și arterele fetiței... Eram 4-5 medici la căpătîiul ei, toți oboșiți dar hotărîți să smulgem acest trup plîpînd din ghearele morții. După mai bine de două ore, în care timp s-au transuzat 3 flacoane de sînge de la trei donatori, fetița a deschis ochii și a cerut apă... Sîngele donat își făcuse efectul. Eram fericiți că fetița fusese salvată”.

Medicul a avut un ușor tremur în glas. Aveam impresia că venea chiar atunci de la această operație miraculoasă și că se mai afla sub impresia ei. Dar faptul se întîmplase cu patru zile în urmă. După o mică pauză medicul reluă:

„...Și acum vin în fața dv., donatori de sînge din Pitești, pentru a vă mulțumi — în numele medicilor și al părinților fetiței—pentru darul vostru prețios, care a salvat-o pe micuța Constanța Epure”.

Am privit în jurul meu. Oamenii aveau lacrimi în ochi. Mărturisesc că și eu am fost mișcat. M-a cuprins dorința să cunosc fetița, să-i cunosc și pe cei trei donatori. Aș fi plecat imediat la spital, dar s-au ridicat alții să vorbească și exemplele curgeau. S-a vorbit despre Steliana Popovici din Pitești, care a fost adusă la spital la ora 2 noaptea, în stare gravă. Avea o sarcină extrauterină și trebuia operată imediat; dar fără cele cinci flacoane de sînge oferite de donatori nu ar fi putut fi salvată. S-a mai povestit cazul lui Constantin Prodănel, din raionul Vedea, care a făcut o puternică hemoragie din cauza unui ulcer și a fost adus la spital, noaptea, în stare desperată. Dar, la spital, rezervele de sînge

ge din grupa 0 (zero), din care făcea parte sîngele bolnavului, se terminaseră. Și atunci, în toiu noptii, s-a apelat la câțiva donatori din oraș. Spre cinstea lor, trebuie spus că s-au sculat într-o clipă și au venit la spital. Bolnavului i s-au transuzat pe loc șapte flacoane de sînge, viața i-a revenit.

Ascultam și mă gîndeam la acești bărbați, femei, copii, salvați, redați familiei și societății, la bucuria și recunoștința rudelor lor, la spiritul de abnegație al donatorilor. Mă gîndeam la opera

de înaltă umanitate pe care o face Crucea Roșie recrutînd pe acești donatori, insuflîndu-le marea dragoste pentru semenii lor în suferință.

Am făcut apoi cunoștință cu mai multe donatoare de sînge ale Crucii Roșii. Adina Ghimpa, cea mai veche donatoare din Pitești, a donat pînă acum 35 de prize de sînge; Ecaterina Sibivschi e donatoare de 9 ani. Le-am cunoscut și pe Maria Bunea, casieră la o farmacie din Pitești, pe Eugenia Trandafir, Ana Butănescu și pe multe altele. Toate au declarat că cea mai mare satisfacție pe care o au este aceea de a ști că au contribuit la salvarea atîtor vieți omenеști.

În grupul cu care am stat de vorbă se aflau doctorul Nicolae

Tomescu, medic transfuzor a Stației de recoltare și conservare a sîngelui din Pitești, și doctorul Rudolf Milianov, președintele organizației regionale de Cruce Roșie. Văzîndu-mi interesul stîrnit de această întîlnire între donatori și primitori de sînge, la care am asistat întîmplător, medicii mi-au dat unele informații suplimentare. Crucea Roșie a recrutat pînă acum în toată țara 72.643 de donatori. Numai la Pitești sînt aproape 2.900 de donatori de sînge permanenți, la Ploești sînt 2.547, la Baia Mare aproape 2.000, în regiunea Staliu peste 4.500, în Capitală 20.000 și numărul lor crește continuu.

Și pentru că pînă la urma tot m-am dus s-o văd pe micuța Constanța Epure la spital, am rugat să fie fotografiată împreună cu câțiva dintre donatori. Poate vă veți bucura și dv., cititorii, de micuța viață și de atîtea altele smulse morții, admirînd și felicitînd pe cei ce au ajutat la aceasta.

M. SIMIONESCU

Fotografii de M. IVANCIL

1. Florina Dănilă, educatoare la căminul de copii al uzinelor „1 Iunie” din Pitești, este purtătoare a insignei „donator de onoare”.
2. La Stația de recoltare și conservare a sîngelui din Pitești, un grup de donatori este întîmpinat de medicul șef, dr. Carmen Popescu.
3. Se recoltează sîngele.
4. Fotografie luată în timpul operației efectuate de chirurgii dr. Nicolae Ionescu și Liviu Sburian, asupra micuței Constanța Epure, grav accidentată. Transfuzia de sînge a salvat-o.
5. Un grup de donatoare din orașul Pitești.
6. Micuța Constanța, la zece zile după ce medicii i-au salvat viața, zîmbește fericită.

IRAKUL

și-a spus cuvântul

Ce au pierdut puterile occidentale prin lovitura din Irak? La aceasta, agenția United Press International răspunde: „Revolta din Irak ar putea foarte bine să însemne: dispariția doctrinei Eisenhower și a Pactului de la Bagdad — etajul nordic al întregului sistem militar occidental în Orientul Mijlociu; tăierea resurselor vitale petrolifere britanice; o revoltă antioccidentală similară în Iordania și în sultanatele petrolifere Bahrein și Kuwait; intensificarea presiunilor asupra guvernului prooccidental din Liban care se găsește și așa într-o situație grea; în sfârșit, pierderea întregului Orient Mijlociu în favoarea unei dominații arabe...”

Este, fără îndoială, în această apreciere, o luciditate remarcabilă, căci pe lângă cei 435.000 km p (adică mai bine de o dată și jumătate suprafața Angliei) și cele aproximativ 20 de milioane de tone de petrol anual și una din cele mai mari conducte petrolifere din lume, trusturile apusene pierd principalul pilon al politicii lor în Orientul Mijlociu. Pierderea Irakului constituie cel mai mare crah al politicii imperialiste în Orientul Mijlociu,

de la eșecul agresiunii contra Egiptului.

Filmul în mai multe serii al evenimentelor care au culminat cu lovitura de la Bagdad ar putea fi concentrat în următoarele acte:

Duminică 13 iulie. În Liban insursecția se desfășoară din plin de 65 de zile. La Istanbul se fac ultimele pregătiri pentru primirea, de către președintele Bayar, a șahului Iranului — Reza Pahlevi — a președintelui Pakistanului — Iskander Mirza — și a regelui Irakului — Feisal. Documentele întrunirii șefilor statelor musulmane, atât discursurile protocolare, cât și cele private la angajamentele concrete pentru o intervenție a „vecinilor” în Liban, sînt puse la punct. Deopotrivă, ceremonialul obișnuit.

La Bagdad regele Feisal se pregătește să zboare spre Istanbul împreună cu „sfetnicul” său Nuri Said, care din 1921, de cînd a devenit comandantul armatei și apoi — cu mici întreruperi — prim-ministru, trage sforile politicii britanice, iar în ultimul timp și ale celei americane în Irak. Multă lume spune în Irak că nu se știe care din cei

doi, Feisal sau Nuri Said, este mai urit de popor...

Luni 14 iulie, ora 2 noaptea. Un grup de ofițeri patrioți ocupă Bagdadul. Feisal nu mai este rege. Nuri Said nu mai este prim-ministru. **Ora 6:** aerodromul de unde Feisal și Nuri Said trebuiau să plece spre Istanbul este ocupat. Prințul moștenitor este ucis, iar soarta lui Feisal și Nuri Said rămîn necunoscute. **Orele 8, 9, 10 etc.:** mulțimea manifestează pe străzi. Noul Consiliu al suveranității a proclamat Republica. Noul guvern decretează noi legi de cîrmuire.

Luni ora 9. Pe aeroportul din Istanbul oficialitățile turcești, iraniene și pakistaneze așteaptă împreună cu compania de onoare și fanfara. Dar pasărea argintie a lui Feisal și Nuri Said nu se arată. Diplomații pleacă jenați acasă.

Luni ora 10,30. La Washington, președintele Eisenhower intrerupe ședința Consiliului securității și se retrage cu Dulles și Nixon în cabinetul său, pentru a discuta situația din Irak. La aceeași oră, la Londra, MacMillan se întilnește la Downing Street cu ministrul său de Externe, Lloyd.

Luni la Washington, Londra și Paris: Intervenție? Acesta este cuvîntul care circulă cu îngrijorare. Se vorbește

deschis despre o intervenție armată a Occidentului. Seara, pe străzile Londrei, zierele sînt citite cu mai mult interes. Planurile unei noi aventuri de tipul celei de la Suez stîrnesc îngrijorarea opiniei publice.

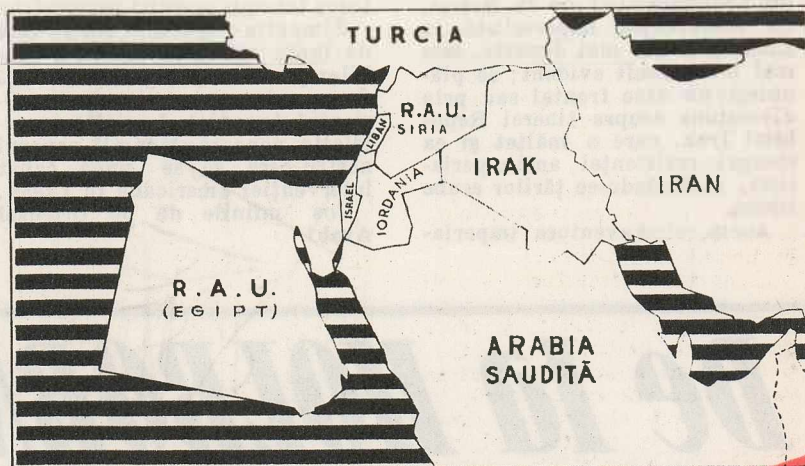
Ziarul de seară „Star” avertizează: „A merge la război pentru petrol, așa cum am făcut cu Suezul, înseamnă a te îndrepta spre același dezastru”.

Sfaturi similare au fost date pînă și de cunoscutul Sir Glubb, care a fost și „pașă” trei decenii. Dar, ca să îți seamă de sfaturi înțelepte, trebuie tu însuși să fii înțelept.

Marți 15 iulie. Din Washington și Londra firele telegrafice duc ordine de război. Vasele flotei a șasea americană, parașutiștii britanici din Cipru și chiar port-avioane franceze sînt concentrate în Mediterana răsăriteană. Unități de marină ale S.U.A. cu un efectiv de 5.000 de oameni, susținute de tancuri și alt material de război, debarcă în Liban sub pretextul apărării vieții cetățenilor americani.

Imperialismul ar vrea să-și la revanșa pentru eșecul din Irak. Dar poporul irakian este hotărît să-și apere libertatea și independența țării sale republici.

Z. FLOREA

AGRESORII FĂRĂ MASCĂ

Intervenția militară americană în Liban este fapt împlinit. Ceea ce pînă în urmă cu câteva zile reprezenta doar forțata războinică în apele Mediteranei răsăritene, s-a transformat într-un act de agresiune fățișă împotriva popoarelor arabe.

Lovitura de stat antiimperialistă din Irak și lupta victorioasă a patrioților libanezi au alarmat în asemenea măsură pe colonialiștii americani încît, în culmea furiei, ei au trecut la agresiunea militară minuțios pregătită de mai multă vreme. În această

murdară acțiune împotriva Orientului Arab, agresorii americani se bizuie pe complicitatea declarată a aliaților lor englezi și francezi, ceea ce confirmă existența unui adevărat complot al puterilor occidentale împotriva popoarelor arabe iubitoare de libertate.

După ce agresorii americani au pirjolit pămîntul Coreei, după ce trupele anglo-franco-israeliene au masacrat mii și mii de bătrîni, femei și copii la Port Said, iată că acum 5.000 de pușcași marini americani, înarmați pînă-n dinți și protejați de tunurile flotei a VI-a a S.U.A., au debarcat în Liban pentru a...

Tancuri americane trimise împotriva poporului libanez!

lupta eroică a poporului libanez care s-a răsculat împotriva „doctrinei Eisenhower“ și a guvernului proimperialist de la Beirut. Că intervenția imperialistă în Liban țintește mai departe, este mai mult decât evident; se plănuiește un atac frontal sau prin diversiune asupra tinerei Republici Irak, care a înălțat și ea steagul rezistenței antiimperialiste, alăturându-se țărilor arabe libere.

Acum, când aventura imperia-

pacea în Orientul Apropiat și Mijlociu și în întreaga lume, opinia publică internațională are încă o dată prilejul să vadă chipul hîd al agresorilor care și-au lepădat masca. Domnii politicieni și generalii occidentali care flecăresc cu nerușinată ipocrizie despre „apărarea libertății“ și despre „drepturile popoarelor de a-și hotărî ele însele destinul“, apar în fața lumii întregi ca agresori de rînd, ca incendiatori de profesie — dușmani învețerați ai păcii și ai suveranității popoarelor.

Împotriva lor, împotriva intervenționiștilor, se ridică ura și mînia zecilor de milioane de arabi sătui de colonialism, precum și valul de indignare al tuturor celorlalte popoare care fac totul pentru a bara drumul războiului.

Generalul McElroy, ministrul de război al S.U.A., amenința deunăzi Libanul chiar și cu bomba atomică, dar faptele arată că în prezent în Orientul Arab există forțe antiimperialiste care se pot dovedi mai puternice decît amenințările ministrului de război american. Cu atît mai mult, cu cît lupta celor 80.000.000 de arabi se bucură de solidaritatea întregii omeniri progresiste.

Simpatia poporului român față de lupta antiimperialistă a arabilor justifică indignarea sa față de agresiunea americană din Orientul Apropiat. Laolaltă cu celelalte popoare ale lumii, poporul nostru cere să se pună capăt intervenției americane în Liban.

Jos mîinile de pe Orientul Arab!

Patrioți libanezi în luptă pentru apărarea patriei lor invadate. Fiecare colț de casă, fiecare zid a devenit o baricadă.

De la HOLBORN la STOCKHOLM

— Articol scris pentru „Flacăra“ —

de Gordon SCHAFFER
președintele Comitetului englez pentru apărarea păcii,
membru în Consiliul Mondial al Păcii

Campania pentru alegerea delegaților la Congresul de la Stockholm a avut loc într-un moment cînd atitudinea poporului englez față de pace și război trecea printr-o transformare radicală. Astăzi nimeni nu mai îndrăznește să se declare fățiș pentru folosirea armelor atomice. Chiar și politicienii și generalii care-și bazează politica pe bomba atomică își camuflează adevăratele lor intenții sub expresii ca: „stăvilă“, „politică defensivă“ etc.

Această schimbare se datorește în parte luptei duse ani de-a rîndul de mișcarea pentru pace, faptului că mase întregi de oameni și-au dat seama de pericolul real ce le amenință. Aceasta se datorește în mare măsură și schimbării intervenite în raportul de forțe în lume. Astăzi oamenii au ajuns să înțeleagă că un război atomic ar însemna o catastrofă generală. Și e limpede că nici pentru insula britanică nu ar exista o scăpare.

De asemenea, apariția unor puternice forțe neutre — în Asia, Orientul Mijlociu, Africa și, de curînd, în America Latină —

hotărîte să-și păstreze independența națională, a sfărîmat baza strategiei americane. S.E.A.T.O. și Pactul de la Bagdad sînt fărimite, iar N.A.T.O. este măcinat de grave contradicții.

Aceasta era atmosfera în momentul lansării Chemării Consiliului Mondial al Păcii în vederea convocării marii adunări de la Stockholm pentru dezarmare și colaborare internațională. Cei mai mulți dintre oamenii simpli deveniseră conștienți de pericol. Stockholm-ul le-a dat prilejul să intre în acțiune.

În diferite colțuri ale Angliei au activat comitete pentru alegerea de delegați și colectarea de fonduri pentru călătoria lor la Stockholm. S-ar fi putut trimite mult mai mulți delegați, dar, din cauza lipsei de bani, adesea a fost nevoie să se aleagă un singur delegat pentru mai multe regiuni.

Stockholm-ul este doar una din etapele luptei. Cu prilejul campaniei alegerii delegaților și colectării de fonduri, mii de bărbați și femei au devenit conștienți că aduc un aport personal la lupta pentru pace.

Această participare personală la lupta pentru pace a avut o importanță covârșitoare încă de la începuturile mișcării pentru pace, iar astăzi, în Anglia, ea capătă forme noi.

De pildă, marșul miilor de demonstranți la Aldermaston — centrul de cercetări pentru bombe atomice de lângă Londra — face parte din tradiția de luptă a poporului englez.

Și în trecut, ca și acum la Aldermaston, demonstrații au reușit să atragă atenția opiniei publice și să învingă boicotul pe care o parte din presă voia să-l organizeze împotriva acestei largi mișcări.

O femeie din Holborn, care timp de 15 ani își dorise un copil și a născut atunci cînd pierduse aproape orice speranță, a citit în fața mamelor din maternitate o dare de seamă asupra creșterii procentajului de stronțiu 90, pînă la punctul cînd acesta devine periculos pentru viața copiilor. Ea a făcut un apel către toate mamele, pentru ca acestea în primul rînd să ceară guvernului sistarea experiențelor cu armele nucleare. În semn de avertisment ea i-a trimis d-lui MacMillan fotografia copilășului ei; în decurs de cîteva zile, alte cincizeci de mame din maternitate i-au urmat exemplul, trimițînd de asemenea primului ministru fotografiile copiilor lor. S-a scris despre această întîmplare în diferite ziare din mai multe țări, inclusiv în unele din America. Și recent am aflat că multe mame din S.U.A. au început să trimită fotografiile copiilor lor la Casa Albă, președintelui Eisenhower. Poate că această idee le-a venit spontan, fără să și-o fi însușit din arti-

coale de care pomenesc. În orice caz, gestul lor constituie o mărturie emoționantă a diversității formelor prin care participă la lupta pentru pace oameni simpli.

Un alt factor important în lupta pentru pace dusă în Anglia este cererea insistentă a oamenilor de afaceri de a face comer cu lumea socialistă. Desigur că în Apus există forțe puternice și periculoase, care trag profituri imense din înarmări și care se tem de o destindere. Însă, pe lângă acestea, mai sînt și cercuri ale oamenilor de afaceri care-și dau seama că nu pot supraviețui în condițiile de concurență acerbă din lumea tot mai îngustată a capitalismului și că rezolvarea situației se află pe piețele tot mai largi ale țărilor care merg spre socialism.

Tocmai de aceea problemele comerciale au ocupat un loc însemnat pe ordinea de zi a Congresului de la Stockholm, și la care au luat parte un mare număr de specialiști în materie, atît din Apus, cît și din Răsărit.

...Realitatea este că, astăzi mai mult ca oricînd, coexistența este în interesul tuturor. Congresul Mondial pentru dezarmare și colaborare internațională a fost convocat la timp. Dezarmarea poate fi obținută, iar colaborarea internațională poate fi de asemenea realizată, îndată ce marile puteri vor face laolaltă primul pas către pace.

Acum, ca și în alte rînduri, la acest mare Congres al Păcii popoarele arată guvernelor lor drumul. Singurul drum care chează salvarea omenirii de primejdia catastrofei atomice.

ÎN JURUL GLOBULUI

REÎNTORȘI DIN CAPTIVITATE. Încă patru marinari sovietici (Benkovici, N. Zibrov, L. Anfilov și P. Gvozdk), aparținând olierului „Tuapse” capturat în 1954 de către piraiții ciankașiști, eșuți să se întoarcă în patrie. Iată-i, relatând zărilor strălucite îndurate în anii de captivitate, din partea schingiuitorilor Taiwan.

ÎNTEȚĂRI PRIETENE. În luna martie a acestui an, șantierul naval din Warnemünde (R.D.G.) au livrat Republicii Cehoslovace cargobotul „Dukla”, un vas modern de măruri cu o deplasare de 10.000 tone — încă o mărturie a colaborării frățești dintre două țări socialiste.

PE POANTE

VĂ INFORMĂM CĂ:

● În cadrul celui de-al doilea festival al teatrelor muzicale, ce se desfășoară în vara aceasta la Sofia, Opera de Stat din capitala Bulgariei prezintă o nouă versiune a baletului național „Nestinarha” pe muzica lui M. Goleminov, iar ansamblul Operei din Russe, baletul „Giselle” de Adam.

● Coregraful german Ingeborg Lencer a prezentat luna trecută, pe scena teatrului din Frankfurt pe Oder (R.D.G.), un balet din cele mai puțin cunoscute ale compozitorului sovietic Kabalevski, „Cerbul transformat”, spectacolul bucurându-se de un frumos succes.

● După triumful ecranizărilor făcute în studiourile sovietice cu baletele „Romeo și Julieta” și „Lacul lebedelor”, s-a început turnarea altor două filme-balet: „Floarea roșie” de Gliet, în interpretarea solistilor și ansamblului Teatrului Kirov din Leningrad, și „Frumoasa adormită-n codru” de Cealkovski, cu Lepeșinskala în rolul titular.

● La New York, ansamblul de balet parizian condus de coregraful Roland Petit a dat un ciclu de reprezentații cu baletul „Carmen”, inspirat din opera cu același nume a lui Bizet. Rolul principal a fost susținut de balerina Zizi Jeanmaire.

● Succedându-se după alte formații de teatru, operă sau dans, a apărut la Paris, în cadrul stagiunii Teatrului Naționalilor, o formație de dansuri folclorice din Ceylon, care a prezentat o serie de spectacole reușite.

● După ce a obținut un triumfal succes în turneul din Statele Unite și Canada, ansamblul sovietic de dansuri condus de Igor Molseev prezintă în luna august un ciclu de spectacole la Bruxelles, cu prilejul Expoziției Universale.

● În Republica Democrată Germană se fac pregătirile convenite pentru primul festival național „Zilele muzicii și teatrului”, care va avea loc la Dresda, în noiembrie. Juriul Ministerului Culturii a premiat noul balet al lui Otto Reinhold „Privighetărea”, creat anume pentru a fi prezentat în zilele festivalului.

● La Budapesta va avea loc în septembrie un festival internațional Bartok, cu ocazia căruia se vor prezenta pe scena Operei de Stat baleturile „Mandarinul miraculos” și „Prințul de lemn” ale marelui compozitor maghiar.

● Cunoscutul regizor gruzin I. Kandelaki a terminat de curând un film în culori, de metraj mediu, intitulat „Pe plaiuri însorite”. Întregul film este compus dintr-o suită de dansuri populare, interpretate de cele mai valoroase ansambluri de amatori din Georgia sovietică.

MODEL „ULANOVA”. Conținând o mare popularitate de care se bucură strălucita balerină sovietică Galina Ulanova, un fabricant londonez a lansat un nou model de cărucioare de copii, cărui nume este „Ulanova”. Modelul este angajat și un manechin, pe care l-a costumat ca balerină, și a prezentat noul model în fața publicului.

INTR-UN TIMP RECORD au construit muncitorii chinezi un mare baraj și un lac de acumulare, lângă Pekin. Barajul este lung de 618 metri și lat la bază de 179 metri, iar pentru realizarea lacului, s-au excavat 1.800.000 metri cubi de pământ. Fotografia nr. 1 înfățișează o parte a corutilor care au adăpostit pe cei aproape 100.000 de muncitori ai șantierului. În fotografia nr. 2, artiștii ai Operei din Pekin dau un spectacol în fața constructorilor barajului.

EXPOZIȚIA UNIONALĂ A CREAȚIEI TEHNICE a pionierilor și școlărilor sovietici, deschisă recent la Muzeul politehnic din Moscova, a stîrnit — cum era și firesc — un mare interes, mai ales din partea micilor vizitatori. Iată pe câțiva dintre aceștia examinînd „cu ochi de experți” autocamionul în miniatură „Șkolnik-1”, executat de elevii din Grozni.

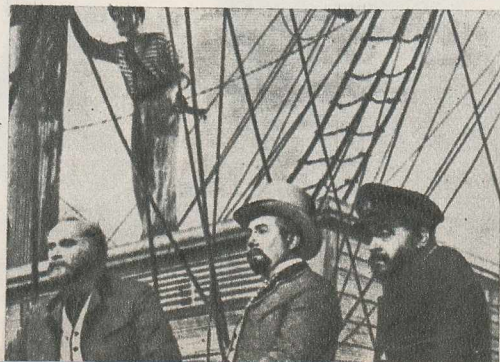

100.000 DE ȘOMERI TOTALI sunt înregistrați de curind în Japonia. În fotografie, unul din șomerii din Tokio. Alți mii își caută rîndul...

„DIVIDE ET IMPERA”... Fotografie reprezintă ceea ce a rămas din biserică greacă ortodoxă din Nicosia, capitala Ciprului, după ce a fost incendiată de naționaliștii turci, așezați în oraș de ocupanții englezi. Colonialismul britanic folosește, precum se vede și în Cipru, vechea metodă războiului: divide et impera. Zilele noastre, însă, popoarele încep să-și cunoască dușmanii și să se dejoace planurile lor.

AVION... LA CERERE. În R. Cehoslovacă începe să se extindă rețeaua de aéro-taxiuri; avioane mici, cu trei locuri, fac curse la cerere. Iată un asemenea taxi zburător, în orașul industrial cehoslovac Strakonice.

„O INVENȚIE DIA BOLICĂ” este titlul unui nou film cehoslovac realizat de regizorul Karol Zeman, după romanul „Cu fața la drapel” al cunoscutului scriitor francez Jules Verne. Acest film a fost distins cu Marele Premiu al Festivalului de la Bruxelles, care a avut loc în cadrul Expoziției Universale de la Bruxelles. În fotografie:

REDACȚIA: București, Piața Scintei. Căsuța Poștală 3307 of. 33. Tel. 7.60.10 Int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Prezentarea grafică: Vlad Mușatescu. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scintei „I. V. Stalin”.

LA GENEVA

Ce așteaptă popoarele de la Conferința experților

de acad. prof. Eugen BĂDĂRĂU
directorul Institutului de Fizică din
București al Academiei R.P.R.

În Palatul Națiunilor de la Geneva — acolo unde a avut loc acum trei ani conferința conducătorilor celor patru mari puteri — se desfășoară, începând din prima zi a acestei luni, conferința pentru studierea mijloacelor de detectare a exploziilor nucleare, la care participă experți din U.R.S.S., S.U.A., Anglia, Franța, R. Cehoslovacă, R. P. Polonă, R. P. Română și Canada. Țările socialiste sînt reprezentate prin savanți de renume mondial, care și-au închinat munca cercetărilor pentru progresul științei în slujba păcii și fericirii umanității, ca de pildă eminenții oameni de știință sovietici E. K. Fedorov, N. N. Semenov, fostul meu coleg, laureat al Premiului Nobel, I. E. Tamm, M. A. Sadovski, savantul ceh Simanek, colegul meu academicianul profesor Horia Hulubei și alții.

Popoarele lumii, însetate de pace, dornice să curme o dată pentru totdeauna coșmarul primejdiei atomice, au salutat cu bucurie această conferință care, în intenția reprezentanților țărilor socialiste, trebuie să ducă neapărat la încetarea exploziilor experimentale nucleare, prin elaborarea unui sistem adecvat de control.

Numai că, poziției deschise, sincere, consecvent pașnice, a Uniunii Sovietice — care a și dat nobilul exemplu al încetării unilaterale a tuturor experiențelor cu arme nucleare — guvernul S.U.A. îi opune o atitudine de duplicitate, în sensul că se eschivează de a da un răspuns precis la întrebarea dacă este de acord ca întâlnirea experților să fie subordonată rezolvării problemei încetării imediate și generale a exploziilor experimentale ale armelor atomice și cu hidrogen. Guvernul S.U.A. încearcă să justifice refuzul său de a lega lucrările experților de încetarea exploziilor, prin argumente inconsistente, printre care și acela al așa-zisei imposibilități a unui control eficient asupra încetării experiențelor.

La masa conferinței (de la stînga la dreapta): acad. prof. Horia Hulubei, reprezentantul Republicii Populare Romîne la Conferința de la Geneva, prof. Behounek și Simanek (R. Cehoslovacă).

lor. Or, știința contemporană la îndemînă multiple mijloace de detectare a exploziilor nucleare. La cele cunoscute pînă acum s-adăugă, bunăoară, foarte importante mijloace acustice de detectare a exploziilor, despre care făcusem la Geneva o comunicare la partea prof. L. Brehovskih, membru corespondent al Academiei Științe a U.R.S.S., director Institutului de Acustică al Academiei.

Dl. Pulles spunea recent lucrările de la Geneva trebuie să aibă un caracter pur *tehnic* și nu unul *politic*. Este întru greu să convingi o lume treagă că alternativa păcii sau războiului, a vieții sau a morții poate fi o problemă pur „tehnică” — cum ar vrea dl. Dulles — problemă în a cărei discutare oamenii de știință să poată face abstracție de conținutul ei arzător, profund *politic*, interesat întreaga umanitate.

Noi sperăm că oamenii de știință din Occident sînt conștienți primejdia de moarte care amenință omenirea și că nici o așa-zisă „obiectivitate științifică” nu poate determina să se situeze deasupra sau în afara acestor probleme arzătoare.

Pentru noi, oamenii de știință din țările socialiste, lucrurile sînt limpezi: dorim din tot sufletul să biruim viața. Dorim ca lucrările Conferinței experților de la Geneva să nu eșueze în tergiversări și tărăgăneli caracteristice politicii occidentale, ci să ducă neîntîrziat la încetarea tuturor experiențelor cu armele atomice și cu hidrogen.

Aspect de la Conferința experților de la Geneva, pentru studierea mijloacelor de detectare a exploziilor nucleare.

O parte din delegația sovietică la Conferința de la Geneva (de la dreapta la stînga): prof. I. E. Tamm, prof. E. K. Fedorov și S. K. Tarapkin, șeful secției organizațiilor internaționale, membru al Colegiului Ministerului Afacerilor Externe al U.R.S.S.

Un grup de experți occidentali (de la stînga la dreapta): John Cockroft (Marea Britanie), E. O. Lawrence (S.U.A.), William Penney (Marea Britanie), James B. Flak, conducătorul delegației S.U.A.